

Bredaryds koordinationsbana

Att skapa en plats för fysisk aktivitet för barn, med barn

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för naturresurser och jordbruksvetenskap
Institutionen för stad och land, avdelningen för landskapsarkitektur, Uppsala
Examensarbete för yrkesexamen på landskapsarkitekturprogrammet
EX0504 Självständigt arbete i landskapsarkitektur, 30 hp
Nivå: Avancerad A2E
Kursansvarig institution: institutionen för stad och land
© 2019 Jakob Andersson, e-post: jakob_19_91@hotmail.com

Titel på svenska: Bredaryds koordinationsbana - Att skapa en plats för fysisk aktivitet för barn, med barn
Title in English: Coordination course Bredaryd - Creating a place for physical activity designed with children, for children

Handledare: Petter Åkerblom, institutionen för stad och land, SLU
Examinator: Kerstin Nordin, institutionen för stad och land, SLU
Biträdande examinator: Anna Robling, institutionen för stad och land, SLU

Omslagsbild: Tre av deltagarna i samverkansprocessen visar upp sin gestaltning
Upphovsrätt: Författarens egna bilder om inget annat anges. Övriga bilder/foton/illustrationer/kartor i examensarbetet publiceras med tillstånd från upphovsrättsinnehavaren
Originalformat: liggande A3
Nyckelord: Koordinationsbana, samverkansprocess, medborgardialog, barn, delaktighet
Elektronisk publicering: <https://stud.epsilon.slu.se>

Tack till...

Klass 4 på Bredaryds skola (vt18) för att ni medverkat vid gestaltningen och följt mina instruktioner under workshopparna.

Klassföreståndare Annika Höglund, med kollegor, som hjälpt mig när eleverna inte följt mina instruktioner.

Orienteringsklubben Bredaryds SOK som gett mig chansen att genomföra denna resa.

Handledare Petter Åkerblom som rätat upp min kurs när jag varit vilsen.

Ni har alla bidragit på olika sätt och utan er hade inte platsen blivit vad den idag är.

Förord

Detta examensarbete är den sista pusselbiten i min utbildning till landskapsarkitekt vid SLU Ultuna.

Under hösten 2017 fick jag möjligheten att rita anläggningen för ett utegym åt min moderklubb i orientering, Bredaryds skid- och orienteringsklubb (BSOK). Med klubbmedlemmarnas hjälp konstruerade vi sedan tillsammans utegymmet efter mina ritningar. I projektet försökte jag i största möjliga mån att inkludera klubbmedlemmar i processen. Detta för att öka känslan av ägande till platsen och därmed bidra till en ökad framtida användning.

Jag märkte att jag som landskapsarkitekt också hade saker att vinna på samarbetet. Bland annat kunde en sjukgymnast hjälpa

till i val av träningsredskap, en grävmaskinist hjälpa till vid höjdsättning samt markberedning och en nationalparksförvaltare hjälpa till vid val av byggnadsmaterial.

Konstruktionen av träningsredskapen färdigställdes i början av 2018 men under byggnadsprocessen framkom ytterligare önskemål. Det identifierades ett behov av träningsmöjligheter även för en yngre målgrupp och då med fokus på balans och koordination snarare än styrka.

Det nära samarbetet med de framtida användarna i projektet med utegymmet samt behovet av en plats för yngre födde idén till att göra ett examensarbete med fokus på samverkan med barn. Jag vill i detta projekt visa vad man som landskapsarkitekt kan lära

sig genom att engagera barn i gestaltningsprocessen av en plats med träningsmöjligheter för just barn.

Resultatet av arbetet är en träningsanläggning för barn och unga, i uppsatsen omnämnd som koordinationsbana, samtidigt som arbetet om processen bakom den färdiga träningsanläggningen utgör ett exempel på barns delaktighet i en landskapsarkitekts gestaltningsprocess.

Sammandrag

I en tid av ökat stillasittande får barns utemiljöer allt större betydelse för deras fysiska och psykiska utveckling. Hur barns utemiljöer utformas ligger i relation med hur de används. Om användarna själva får vara med och påverka gestaltningen ökar chansen att platsen lever upp till användarnas behov. Detta projekt redovisar arbetet i den samverkansprocess som genomförts i gestaltningen och utvärderingen av, vad som nu kallas, Bredaryds koordinationsbana, vilket är en plats som ska inspirera barn till fysisk aktivitet.

I planeringen av samverkansprocessen lät jag mig själv inspireras av andra projekt där barn involverats i gestaltningsprocesser. Jag tog del av litteratur om delaktighet som Sherry Arnsteins delaktighetsstege och Sveriges Kommuner och Länstings omarbetade version “Delaktighetstrappan”. Ytterligare inspiration till utformningen av min samverkansprocess har hämtats ur metoderna REBUS och GÅTUR.

Klass fyra i Bredaryds grundskola bjöds in för att delta i projektet och ge sina idéer om hur man skapar en plats som inspirerar till fysisk aktivitet. Under våren 2018 hölls fem stycken workshops tillsammans med eleverna i fjärdeklassen. Workshopparna innehöll aktiviteter som platsinventering och analys, skissande och modellering och därtill även konstruktion av själva anläggningen. Slutligen hölls en utvärderingsworkshop för att bedöma resultatet av samverkansprocessen samt samarbetet mellan mig och barnen. I utvärderingen konstaterades att barnen var nöjda både med anläggningen som skapats och med samarbetet med mig som landskapsarkitekt.

Genom detta projekt har jag lärt mig om hur man planerar, genomför och utvärderar en samverkansprocess med barn. Min strävan efter en hög deltagandegrad har gjort att barnens idéer och tankar från tidigt skede präglade gestaltningsprocessen och därmed tydligt syns i den slutgiltiga gestaltningen.

Jag har under arbetet gjort iakttagelser om att vissa individers koncentrationsförmåga varit högre vid praktiskt arbete som genomförts utomhus, kontra teoretiskt arbete inomhus. Denna iakttagelse ligger i linje med Faskungers slutsatser om ökad koncentrationsförmåga vid utomhuspedagogik. Vikten av utomhusvistelse i arbetet stöds också i Nordins konstaterande om att barn upplever sin omgivning bäst vid direkt kontakt med den vuxne samt med platsen. En av mina slutsatser i arbetet är därför att, varierande uppgifter och arbetsmiljöer leder till en mer inkluderande samverkansprocess.

Summary

Bredaryds coordination course

Creating a place for physical activity designed together with children, for children.

fig. 1 Three of the children from the fourth grade school class, that participated in the project, shows the audience on the opening ceremony how to use the coordination course which they helped to create.

Introduction

This project illustrates a participatory process in designing and constructing a, what turned out to be called, coordination course that is supposed to inspire kids to physical activity. The need for such a place designed for kids came out of an earlier project in which an outdoor gym was established. The sport organization who was responsible for building the gym identified a need of a place with similar use as the outdoor gym but designed for a younger target group.

As the architect of the outdoor gym project, I was given the opportunity to continue the project and design the site to inspire children to outdoor physical activity. When designing the outdoor gym I established a close cooperation with the sport club members who later did most of the constructions themselves. With this experience fresh in mind, I was inspired to continue cooperation and engage future users of the site in this project as well.

Goals and research questions

The purpose of this work is to show examples of what you, as a landscape architect, can learn by engaging children and young people in the design process. Furthermore this work shows how one can take care of children's ideas and use them in the design of outdoor environment supporting outdoor activities that children and young people engage in in their leisure time.

The aim is to show an example of how to plan and implement a participatory process with children. In the participatory process, several different approaches, in collecting children's views on their environment, have been used. Further goals have been to build parts of the facility and to evaluate the created site, together with participants from the participatory process.

Hopefully this project can inspire landscape architects to gain experience from engaging children in the design process in projects regarding their outdoor environment.

My main questions are:

- How can one as a landscape architect take care of children's interests in the design of a place for physical activity, with children as the target group?
- How can a process be developed, to design and build a place for physical activity along with the children it is for?

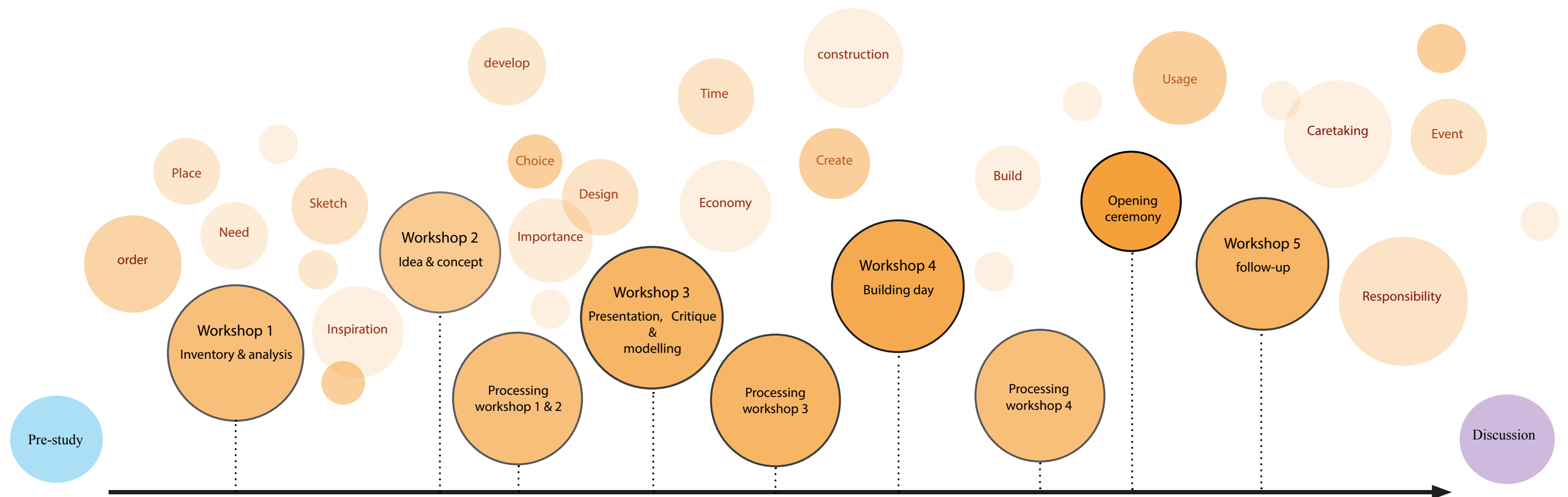

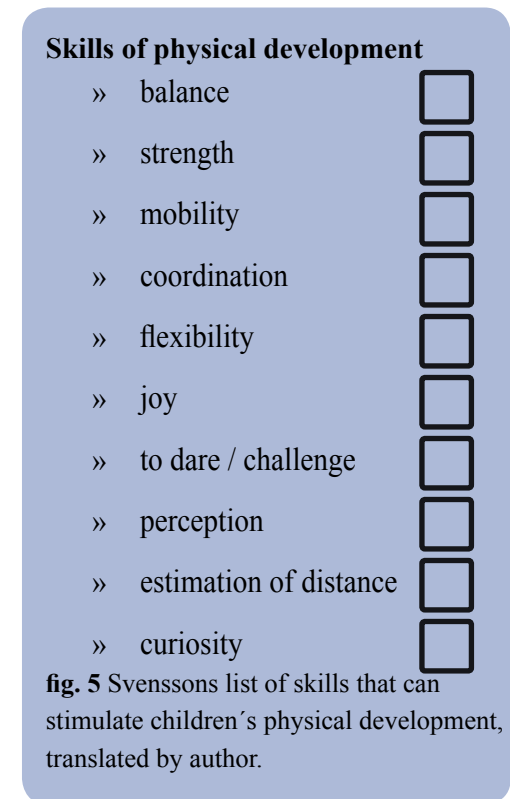
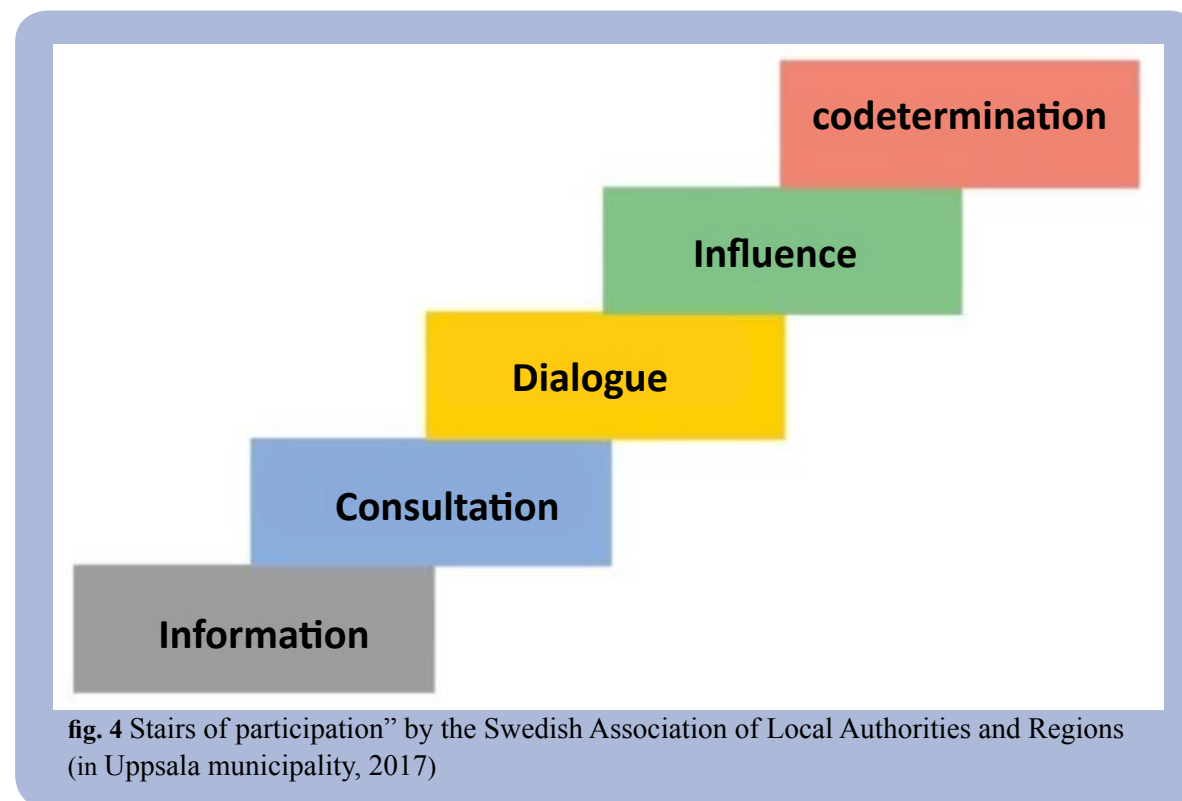
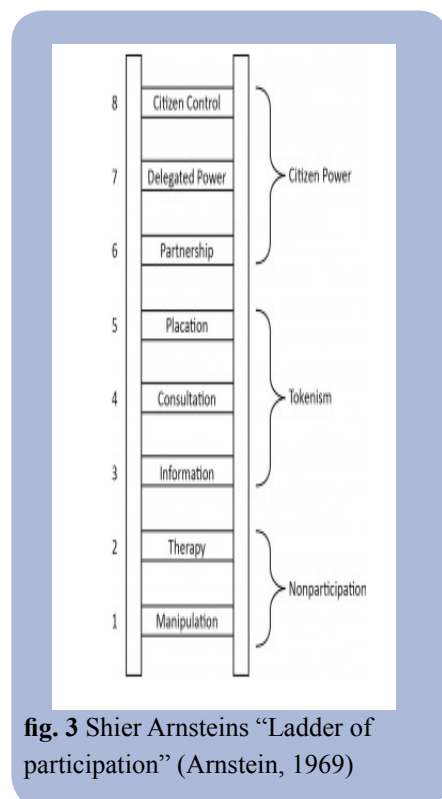
fig. 2 The work flow is inspired by the REBUS model (Rebus, 2012) and the balloons describe the progression of the collaborative process. The balloons attached to the timeline show the order of the workshops and the processing in between, while the free floating balloons show aspects that are applied or taken into consideration during the participatory process.

Method

In order to succeed in implementing a collaborative process in the design of a coordination course, knowledge about children and their participation has been compiled in a preliminary study. After the pre-study, four workshops were planned, carried through and evaluated, with the start in an idea phase, and pursued to build a coordination course. The participatory process was inspired by the EU-funded project “REBUS Trip to a better school environment” (Rebus, 2012) which is designed to allow children and young people to participate in designing their pre-school and school environment in the countries Sweden, Norway and Denmark.

After an opening ceremony a evaluation workshop was held. The evaluation workshop was carried through with inspiration from the method “Walk Through Evaluation” by the architect Susanne de Laval (de Laval, 1994).

Pre-study

In my pre-study I let myself be inspired by other projects touching the field of children’s participation in the design process. From three inspirational projects, where participatory processes with children had been documented, I collected ideas and methods on how one can engage children in place-making projects. Literature regarding participation was used as a theoretical base for planning the project. The literature review contained the prominent “Ladder of participation” by Sherry Arnstein (1969) and the remade version, strictly translated, “Stairs of participation” by the Swedish Association of Local Authorities and Regions (in Uppsala municipality, 2017).

Furthermore I was educated in how to work with children by works of authors such as landscape architect Kerstin Nordin (Nordin, 2015) and the child culture designer Eva-Johanna Isestig (Isestig, 2015).

I was also informed of the effects of outdoor education and what increased physical activity means for children’s learning in elementary school in the report “Teaching with the Sky as a Ceiling: A review of research about the significance of outdoor teaching for children’s learning in compulsory school” (Linkopings University, 2018) by phil dr of physical activity

and health, Johan Faskunger et. al. Physiotherapist Carina Svensson supported me with a list of skills that should be able to be improved on a site, that is supposed to stimulate children’s physical development.

Based on the inspiration projects and the participation literature I designed my own method of a participatory process. I invited a primary school class to engage themselves in the project and give their ideas on, how to create a place that inspires children’s physical activity.

fig. 6 The homework after the first workshop resulted in sketches of how one can practice Svenssons skills of physical development (A). In the second workshop the requested activities was further investigated by sketching in smaller groups (B). The sketches and later constructed models by the children lead to a final proposal which could be constructed. On the opening ceremony the children participated in cutting the ribbon (C).

Implemetation

During the spring 2018 five workshops were held, where the children in the school class were given the opportunity to contribute with their thoughts and ideas to the design process.

From idea to reality

The first two workshops contained activities such as field inventory and analysis, where site specific methods were used in collecting data from the area of construction. The field inventory information was later analysed by the participants by setting up training stations using the site as tool for physical activity. These stations were documented with sketches and describing words which led to a design concept in which the project took shape.

With the information gathered from the two workshops I, as a landscape architect, created a design proposal based on the children's ideas. The design proposal was presented for, and discussed with the pupils in workshop number three. The

pupils were also given the opportunity to illustrate their point of views regarding the design, by building models from the design proposal with their own corrections.

Based on the critique and the models from workshop number three the facility was constructed. The constructing was done until a point where three stations remained unfinished. The unfinished stations were constructed so that the children participating in the design process, could finish the construction in workshop number four, which also allowed measures of gear and instruments to be ensured suitable for the kids. Their help in finishing the final stations also gave the pupils a chance to feel involved in the physical execution of the place.

Opening ceremony

Feedback is an important part of collaborative processes with children. As a part of the participatory process, the

pupils were given the honour to cut the ribbon at the opening ceremony. The ceremony was held to celebrate the completion of the coordination path, as well as to inform and inspire the inhabitants of Bredaryd to use the site. Therefore the pupils also performed a demonstration run around the obstacle course in front of the audience.

Evaluation

A few days after the opening ceremony an evaluation workshop was held, to assess the participation process and the result of the project. Using the "Walk Through Evaluation" method, the participants were given the chance to express their thoughts, on what was good and bad about the design and how the place was experienced. These categories were then discussed, in order to evaluate the result of the process. The pupils were also asked to fill out a form, regarding their thoughts on how the participation process itself had worked.

fig. 7 The children's ideas from the first workshop (A) have developed and did later become part of the final design as the obstacle "Spider web" along the coordination course (B). The model created by the children in workshop number three lead to the station "The wall" in the final design (C).

Discussion

The purpose of this work has been to investigate what a landscape architect, can gain in engaging children and young people, in the development of ideas and the design of outdoor environments, that affect their everyday life.

Through this project, I have learned a lot about how to plan, implement and evaluate a collaborative process with children. In hindsight I can conclude, that the participants in the participatory process, have influenced the outcome of the design and that, I as a landscape architect, thereby have gained from the engagement of the children in my work.

From idea to reality

The photographs in fig. 7 from one of the exercises during the first workshop and the final station "Spider Network", clearly indicate that the children's ideas about the design of the site, have followed from box one in the project until final product.

The exercise that was done in the first workshop, meant both direct contact between the children and me, as an adult, but also between the children and the place. That the children's perceptions and desires of the place could thus be met, is supported in Nordin's finding that children experience their

surroundings best in direct contact with the adult as well as with the place (Nordin, 2015)

In addition to the initial two workshops, good criticism was produced, through both workshop three and four. This criticism has been helpful in reprocessing the design proposal before the construction phase as well as assistance in the construction itself. The similarities between the models the children built, in the third workshop and the final result is shown in fig 7C.

An early involvement of the participants also gives an interest in the place and a sense of belonging. This I experienced at the inauguration of the site. The pride that the children radiated at the opening ceremony of the coordination course, did not only prove the strong connection between the participants and the site, but also spread like ripples to the parents and audience, who expressed pride in what the children had achieved.

Different methods increase inclusiveness

In this project, I have shown that children can be involved in different ways. We have worked both indoors and outdoors, with different working methods. This varied approach aims in giving everyone the chance to express their views.

During the workshops held indoors, there were a few individuals, who had difficulty concentrating on the theoretical tasks. When we later went outdoors, the tasks included more physical activity and movement. I could note that the individuals who had difficulty during the indoor activities, here had a great deal of commitment and were those who worked the most, for example in painting. This observation is in line with Faskunger's finding that outdoor education leads to better concentration and study motivation (Faskunger et. al, 2018).

Future research

It could be interesting to link the design of the coordination course, to theories of outdoor education to a greater extent than the frame of this project allowed. It would also be interesting to see the results of a follow-up one year after the inauguration.

Further considerations lies in 1; if the site itself gives greater interest in physical activity than if it would have been of a more urban nature. 2: how well my methodology would work in the design of another type of site, that does not necessarily have to encourage physical activity.

Innehåll

Introduktion	1	Beskrivning av området	22	Bearbetning - Workshop 4	38
Landskapsarkitekten och delaktighetsprocessen	2	Workshop 1 – Inventering och analys	23	Invigning - Återkoppling	39
Syfte och frågeställningar	4	Introduktion	23	Workshop 5 - Uppföljning	40
Avgränsningar och begrepp	4	Uppgift 1 – Inventering	23	Resultat Workshop 5	40
Metod	5	Uppgift 2 – Den goda platsen	24	Analys av resultaten från gåturen	40
Förstudie	6	Uppgift 3 - Analys	24	Elevernas upplevelse av samverkansprocessen	42
Referensprojekt	6	Uppgift 4 - Läxa	24	Diskussion	43
Litteraturgenomgång	6	Reflektion - Workshop 1	25	Från idé till verklighet	44
Områdesbeskrivning	6	Workshop 2 - Idé och koncept	26	Olika arbetssätt ger en inkluderande arbetsprocess	45
Samverkansprocess	6	Introduktion	26	Delaktighetstrappan	46
Tidsplan	6	Uppgift 1 - Idé	26	Elevernas kommentarer	47
Workshop 1 - Inventering och analys	8	Uppgift 2 - Koncept	26	Ordmoln	48
Bearbetning - Workshop 1 och 2	8	Uppgift 3 - Läxa	26	Enkät	48
Workshop 3 - Presentation av gestaltningsförslag, kritik och modellbygge	9	Reflektion - Workshop 2	27	Vad kunde gjorts bättre?	48
Bearbetning - Workshop 3	9	Bearbetning - Workshop 1 och 2	28	Inspiration	48
Workshop 4 – Byggdag	9	Presentation av gestaltningsförslag - del 1	30	Små grupper - bättre fokus	48
Invigning – En viktig bonus	10	Presentation av gestaltningsförslag - del 2	31	Landskapsarkitekten och pedagogiken	48
Workshop 5 – Uppföljning	10	Presentation av gestaltningsförslag - del 3	32	Framtida forskning	48
Förstudie	11	Workshop 3 - Presentation av gestaltningsförslag, kritik och modellbygge	33	Referenser	49
Inspirationsprojekt	12	Presentation av gestaltningsförslag	33	Källor:	50
1. Rosens Röda Matta	13	Uppgift 1 - Kritik “two stars and a wish”	33	Kartor:	51
2. Frizon – jämställda offentliga miljöer	14	Uppgift 2 - Modellbyggande	33	Muntliga källor:	51
Mina lärdomar:	14	Reflektion - Workshop 3	34	Bilagor	52
3. Jämställt Övre - Gula platsen	15	Bearbetning - Workshop 3	34	Inventering	53
Mina lärdomar:	15	Stars	34	Guideline - Utegym & Koordinationsbana	53
Litteraturgenomgång	16	Wish	34		
Att arbeta med barn	16	Slutgiltig gestaltning	34		
Barn och fysisk aktivitet	17	Illustrationsplan Bredaryds koordinationsbana	34		
Sammanfattning förstudie	18	Konstruktion	35		
Bredaryds koordinationsbana	19	Workshop 4 - Arbetsdag	36		
Förberedelser	20	Introduktion	36		
Tidsplan	21	Diskussion	36		
		Byggande - “bankrånet” eller “laserstrålar”	36		
		Byggande - “Spindelnätet”	37		
		Byggande - “Stepping poles”	37		
		Reflektion - Workshop 4	38		
		Byggandet	38		

Introduktion

Introduktion

Den digitala utvecklingen under de senaste decennierna har inneburit stora förändringar i barn och ungdomars levnadsvanor. I en undersökning av American Heart Association, där 25 miljoner barn från 28 olika länder deltagit, visades att uthålligheten hos barn världen över har minskat med ca 5 % varje årtionde sen 1964. I samma studie konstateras att dagens barns kardiovaskulära form, det vill säga skicket på cirkulationssorganen hjärta och blodkärl, är ca 15 % sämre än vad deras föräldrars var vid samma ålder (AHA, 2013).

Att den fysiska aktiviteten hos barn minskar verkar gälla även i Sverige. I regeringsrapporten ”De aktiva och de inaktiva” från Centrum för idrottsforskning om ungas rörelse år 2016 fastslås att endast 33 % av deltagarna (44 % pojkar och 22 % flickor) når upp till svenska läkarkårens rekommendation om minst 60 minuters pulshöjande aktivitet per dag (Nyberg, 2016). I sammanfattningen skriver Nyberg att många barn är för inaktiva samt ägnar för mycket tid framför dator- och mobilskärmar.

I ett annat kapitel från samma regeringsrapport listas vinsterna med fysisk aktivitet, vilka bland annat är förbättrad kondition, muskelstyrka samt skeletthälsa och ökad mental hälsa samt förbättrade testresultat i skolan (Hagströmmer, 2016). Riskerna med att inte uppnå den rekommenderade dosen beskrivs i rapporten som samtliga tidigare nämnda vinsters motsatser samt ökat blodtryck, förhöjda blodfetter och övervikt/fetma. För en god folkhälsa bland barn och unga krävs alltså förutsättningar för fysisk aktivitet.

I rapporten ”Gör plats för barn och unga!” (Boverket, 2015) står att barns lek formas i samspel med den fysiska miljön och att lek utomhus ökar den fysiska aktiviteten. Rapporten är gjord utav Boverket, som är den ansvariga myndigheten för bland annat byggd miljö, och Tankesmedjan Movium vid Sveriges lantbruksuniversitet med nationellt samordningsansvar för att utveckla och kommunicera kunskap om utemiljöer för barn och unga.

I Tankesmedjan Moviums faktablad ”Bygga stad för barn och unga” kan man läsa att ”barn och unga söker sig till utemiljöer

som erbjuder fysiska utmaningar och kompiskontakter som väcker deras engagemang och nyfikenhet” (Åkerblom, 2016).

För att locka barn och unga till fysisk aktivitet kan alltså utformandet av barns och ungas utemiljöer vara en avgörande faktor. Hur kan vi som landskapsarkitekter då bidra till skapandet av sådana miljöer?

För att skapa utemiljöer som inbjuder till fysisk aktivitet hos barn och unga krävs kunskap om just deras preferenser. I dagens planeringsstruktur är det svårt för barn att självmant få sina åsikter hörda. Det ligger således både i barnens och planerarnas/arkitekternas intresse inleda samtal och utbyta tankar om gestaltning av utemiljöer som förväntas användas av barn och unga.

I FN:s barnkonvention, som ratificerades av Sverige 1990, fastslås att ”Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och

- 10 Ett barn har rätt att återförenas med sin familj om familjen splittrats. Ansökningar från familjer som vill återförenas över statsgränser ska behandlas på ett positivt, humant och snabbt sätt.
- 11 Staten ska bekämpa olovligt bortförande och kvarhållande av barn i utlandet.
- 12 **Varje barn har rätt att** uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.
- 13 Varje barn har rätt till yttrandefrihet, att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter.
- 14 Alla barn har rätt att tro på vilken gud de vill, eller ingen alls.

fig. 8 Barnkonventionens 12:e artikel lyfter fram barnets rätt att bilda och uttrycka åsikter samt att få dem beaktade (Barnkonventionen, 1990).

höras i alla frågor som rör barnet.” (Barnkonventionen, 1990). Detta gör att barnen inte bara bör erbjudas utan också har rätt till att dela med sig av sina åsikter i utformningen av deras utemiljöer.

Landskapsarkitekten och delaktighetsprocessen

För att landskapsarkitekter ska kunna driva samverkansprocesser och därmed samla in information om hur barn som användare av en plats önskar utnyttja platsen krävs kunskap om hur samverkansprocesser/medborgardialoger fungerar tillsammans med barn. Vi behöver kunskap om hur man skapar en arbetsmiljö där deltagarna stimuleras att uttrycka sina åsikter om den framtida gestaltningen. Vi behöver också öva oss i att ta till oss barns åsikter och tankar som kanske inte alltid kommer i punktform eller klartext.

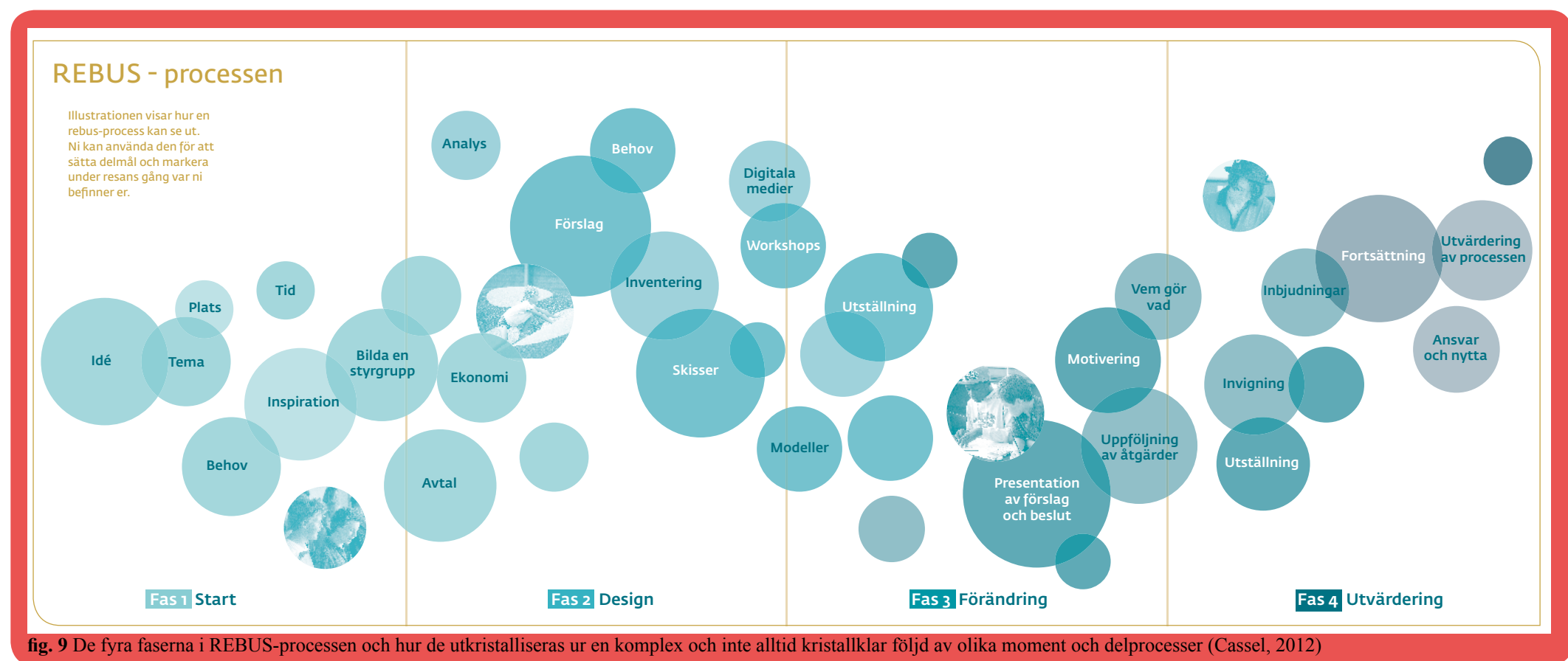

fig. 9 De fyra faserna i REBUS-processen och hur de utkristalliserar ur en komplex och inte alltid kristallklar följd av olika moment och delprocesser (Cassel, 2012)

Ett sätt att lära sig mer om delaktighet är att involvera barn i arbetet med att utveckla och skapa en plats för träning i deras närmiljö. I det här arbetet studeras hur förutsättningar för ökad fysisk aktivitet kan bygga på barns delaktighet och egna idéer.

Ett projekt som förenar utformandet av barns utemiljöer med dialog och samverkan är projektet *REBUS - Resan till en bättre skolmiljö* (REBUS, 2012). Projektet är utvecklat för att låta barn och unga vara med och utforma sin förskole- och skolmiljö. Projektet är ett samarbete mellan länderna Sverige, Norge och Danmark och är ett EU-finanserat projekt med avsikten att binda samman regionen Öresund-Kattegatt-Skagerack i förbättrandet av skol- och förskolemiljöer (Cassel, 2012).

REBUS-processen bygger på fyra olika faser; Start, design, förändring och utvärdering. I projektets guideline kan man

mer ingående se hur barn och unga kan engageras i varje fas (Cassel, 2012).

Under projektets gång har man kommit fram till att barns och ungas erfarenheter av sin närmiljö och åsikter om den, ofta skiljer sig avsevärt från vuxnas. Det har också visat sig att när barn och unga får delta i ett konkret förbättringsarbete stärks deras känsla av möjlighet till påverkan. I och med ökad tro på att kunna påverka känner de medverkande också ansvar för miljön de arbetat med vilket i slutändan leder till ett bättre omhändertagande av den nya platsen (Cassel, 2012).

För att efter förändring kunna bedöma utvecklingen av en plats krävs kunskap om hur platsen upplevs och används. En som arbetat med just utvärdering av platser är arkitekten Susanne de Laval. Hon har framarbetat en egen metod för utvärdering med hjälp av samverkan kallad "Gåtur" (de Laval, 1994).

De Laval menar att gåturen är en metod för utvärdering av en plats utifrån flera perspektiv. Detta eftersom metoden bygger på att folk med olika bakgrund deltar i utvärderingen, till exempel både planerare och användare av platsen. Vidare förklarar de Laval att utvärderingen går ut på att man i grupp rör sig längs en på förhand bestämd rutt och stannar vid ett antal markerade stopp. Vid varje stopp antecknar deltagarna vad de anser är bra och dåligt på platsen samt hur platsen upplevs. När detta är gjort samlas man och diskuterar under fika vad alla har skrivit (de Laval, 1994).

Huvudfrågor

Hur kan man som landskapsarkitekt ta vara på barns åsikter i gestaltningen av en plats för fysisk aktivitet med barn som målgrupp?

Hur kan en process utformas för att gestalta och bygga en plats för fysisk aktivitet tillsammans med de barn som den är till för?

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka exempel på vad man som landskapsarkitekt kan vinna på att engagera barn och unga i idéutveckling och gestaltning för att på så sätt utveckla idéer och underlag för gestaltning av den utemiljö och de utomhusaktiviteter barn och unga ägnar sig åt i närmiljön på fritiden.

Målet är att visa exempel på hur man kan planera och genomföra en samverkansprocess tillsammans med barn och unga. I samverkansprocessen har flera olika metoder, i inhämtandet av barns och ungas åsikter om sin närmiljö, använts för att göra det möjligt att analysera för- och nackdelar med de olika metoderna. Ytterligare mål har varit att både bygga delar av förslaget och utvärdera den skapade platsen tillsammans med deltagarna från samverkansprocessen.

Med projektet vill jag inspirera arkitekter och planerare till att skaffa sig erfarenheter av att inkludera barn i gestaltungsprocessen i projekt som berör deras fritidsintressen.

Mina huvudfrågor är:

- » Hur kan man som landskapsarkitekt ta vara på barns åsikter i gestaltningen av en plats för fysisk aktivitet med barn som målgrupp?
- » Hur kan en process utformas för att gestalta och bygga en plats för fysisk aktivitet tillsammans med de barn som den är till för?

Avgränsningar och begrepp

Området för koordinationsbanan ligger i norra delen av samhället Bredaryd i Småland. Den geografiska avgränsningen var mer eller mindre bestämd efter utegymnets befintliga läge. En fördjupande beskrivning av platsen följer i fjärde kapitlet; *Bredaryds koordinationsbana*.

Målgruppen för samverkansprocessen var elever i årskurs fyra (barn 10-11 år) på Bredaryds skola. På 1177 vårdguidens hemsida i artikeln "Barnets utveckling i olika åldrar" går att läsa att barn, vid 10-12 års ålder börjar inse att människor

uppfattar sin omgivning på olika sätt och kan växla mellan eget och andras perspektiv (Grandelius, 2011). Detta gör klass fyra till en bra målgrupp för en samverkansprocess. Fjärdeklassen valdes också delvis av praktiska skäl, eftersom klassföreståndaren för denna klass också var medlem i orienteringsklubben i Bredaryd.

I uppsatsen används ordet barn för att referera till samverkansprocessens deltagare. Begreppet barn gäller alltså huvudsakligen de elever från klass 4 som medverkat i samverkansprocessen.

Koordinationsbanor är en träningsform som omnämns i "Svensk friidrotts ledarpärm för barn- och ungdomstränare" (Wikström & Andersson, 2013). Där beskrivs koordinationsbanan som en slags hinderbana där utövaren tränar såväl koordination som styrka och rörlighet. Vad som skiljer begreppet koordinationsbana i detta arbete från beskrivningen i svensk friidrotts ledarpärm är att konceptet gäller en utomhusmiljö istället för en gymnastiksal.

Metod

Metod

För att lyckas med att genomföra en samverkansprocess i gestaltningen av en koordinationsbana har kunskap om delaktighet sammanställts i en förstudie. Därefter planerades, genomfördes och utvärderades fyra workshoppar för att gå från idé till att bygga en koordinationsbana samt dessutom en workshop med fokus på utvärdering av vad barnen tycker om platsen, hur den blev och projektet de deltog i.

Förstudie

I förstudien finns inspiration till, samt kunskap om samverkan och dialog genom referensprojekt och litteraturgenomgång. Ytterligare kunskaper inom området fysisk aktivitet för barn och unga har införskaffats genom konsultation med en sjukgymnast. Slutligen har en områdesbeskrivning för platsen sammanställts.

Referensprojekt

För att samla inspiration och kunskap om hur man kan arbeta med barn och unga i en samverkansprocess valdes tre inspirationsprojekt där barns och ungas delaktighet haft högt fokus. Sökningen riktade sig till projekt där barn och ungas deltagande i gestaltungsprocesser dokumenterats. Av de tre utvalda projekten har jag kommit i kontakt med två stycken under utbildningen. Det tredje blev jag tipsad om av en kollega. De tre inspirationsprojekten är:

1. Rosens Röda matta, Malmö
2. Frizon, Umeå
3. Gula Platsen “Jämställt Övre”, Trelleborg

Insamlandet av information om dessa projekt har skett via Internetsökningar. I projektet från Malmö undersöktes en projektbeskrivning på hemsidan för Malmö Stad. De övriga två projektbeskrivningarna insamlades genom förfrågan till respektive kommun. Googlande på projektnamnen gav sökträffar som rapporter, artiklar i tidskrifter, bilder och filmer om projekten som också gett insikt i arbetet med delaktighet. I förstudien sammanfattas varje projekt varpå det listas

metoder och idéer som tas vidare från inspirationsprojekt till utformningen av detta projekts samverkansprocess.

Litteraturgenomgång

För att ge läsaren en bakgrund samt att för egen del samla in kunskap om delaktighet ur ett större perspektiv har en litteraturgenomgång gjorts. Insamlandet av litteratur har gjorts med hjälp av databaserna Primo, Google scholar och vanlig Googlesökning. Sökord som använts är: medborgardialog, samverkansprocess, delaktighet, dialog med barn och unga. Sökorden ovan har även översatts till engelska innan användning för en bredare sökning.

Litteratur som var relevant för projektet valdes ut baserat på igenkänning från utbildningen, koppling till svenska planeringsdokument samt hur väl den kunde appliceras på detta projekts lokala nivå. Viss litteratur ledde till ytterligare källor som studerades mer översiktligt.

Den litteratur arbetet främst kopplar till är Sherry Arnsteins delaktighetsstege (Arnstein, 1969) och Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) omarbetade version Arnsteins stege, kallad “delaktighetstrappan” som beskrivs i Uppsala kommuns “Riktlinjer för medborgardialog (Uppsala kommun, 2017). Delaktighetstrappan har använts för att utvärdera samverkansprocessen.

Muntliga källor

För att få bättre kunskap om barn och ungas behov av träning har i förstudien också en sjukgymnast kontaktats. Detta för att få specifika tips om vilka färdigheter som just barn och unga har behov av att utveckla. Kommunikationen med sjukgymnasten skedde genom muntlig dialog samt per e-mail.

Områdesbeskrivning

För att ge läsaren en bakgrund om platsen och dess omgivning sammanställdes en områdesbeskrivning. Denna baserades främst på en kännedom om platsen från det tidigare projektet med utegymmet. Utöver de egna erfarenheterna användes lantmäteriets fastighetskarta och ortofoto för

avståndsbedömningar och situationsbeskrivning. Även statistiska centralbyrån utnyttjades för data om invånarstatistik.

Samverkansprocess

I detta arbete används workshop som genomgående metod i de olika stegen av min samverkansprocess. En workshop är en mötesform som bygger på deltagarengagemang. Enligt Svenska akademins ordlista definieras ordet workshop som ett ”möte med vetenskapligt el. konstnärligt ämne där deltagarna delar med sig av sina erfarenheter” (SAOL, 2018). Det är således deltagarnas tankar och idéer som är det väsentliga under workshoppen, inte ledarens.

Upplägget på en workshop kan variera beroende på en mängd olika faktorer. Några exempel är deltagarantal, deltagarnas kompetens, workshoppens syfte och plats. Dessa faktorer kan vara föränderliga och därmed påverka den tidsplan man arbetar efter. Detta arbete består av en serie workshoppar vars resultat påverkar nästkommande möte. Första workshoppen går således att kopiera men workshop 2-5 bygger på erfarenheter och resultat från tidigare workshoppar i samverkansprocessen och planeras också därefter.

Tidsplan

Tidsplanen i detta projekt är något som varit ständigt föränderligt. Mycket på grund av att beställaren av projektet är en ideell förening som inte förhåller sig till den klassiska arbetsveckan. Även vädret har påverkat tidsplanen på så vis att byggandet försköts framåt i tiden utav en lång vinter. Till en början var invigningen av utegym och koordinationsbana planerad till den 11 april vilket i planeringsskedet begränsade tiden för samverkan. Invigningsdatumet kom, efter en ihärdig vinter, att skjutas på till 6 maj vilket släppte fram möjligheten till ytterligare workshop och arbetsdag.

Under våren 2018 genomfördes fem workshoppar tillsammans med klass 4 i Bredaryds skola. Eleverna i klassen var mellan 10 och 11 år gamla och antalet närvarande elever varierade

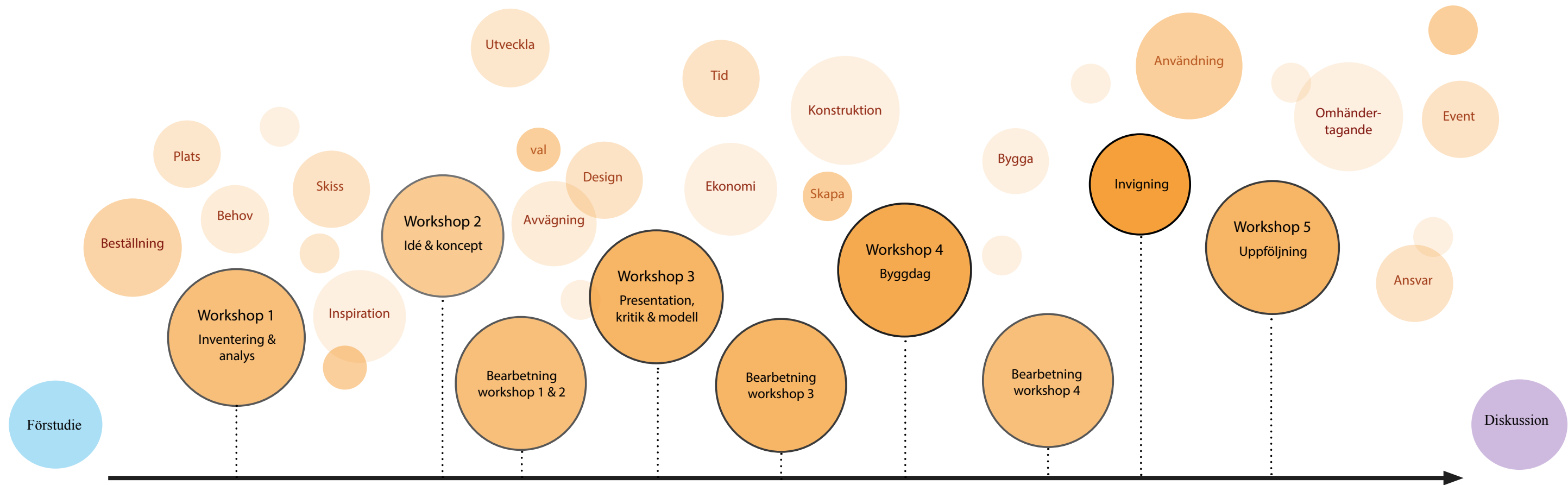

fig. 10 Flödesschemat är inspirerat av REBUS-modellen och ballongerna beskriver samverkansprocessens progression. Ballongerna som är fästa tidslinjen visar ordningsföljden på arbetet medan de fritt svävande ballongerna visar aspekter som tillämpas eller tas hänsyn till under arbetets gång.

mellan 27 och 32 vid de olika mötestillfällena. Vid varje möte fanns minst en pedagog närvarande som hjälpte till att underhålla gruppen.

Varje workshop hade ett tydligt syfte. De olika syftena grundas i min förstudie samt den designprocess jag som landskapsarkitekt blivit utbildad i vid mina studier på SLU Ultuna.

Upplägget på mötestillfällena blev således följande:

- » Workshop 1 - Inventering och analys
- » Workshop 2 - Idé och konceptutveckling
- » Workshop 3 - Presentation av min gestaltning, bygga modell
- » Workshop 4 - Byggdag
- » Invigning - Återkoppling
- » Workshop 5 – Utvärdering

Tidsdjupet för varje workshop har varit ca två timmar. Detta eftersom mötena har skett på skoltid och inom tidsramen av en för- eller eftermiddag i grundskolan. Olika metoder och tekniker har använts på de olika workshopparna för att på bästa sätt kunna behandla workshoppens syfte.

Inför varje workshop skapades en ”övningslapp” för workshoppen som beskrev syftet och de olika uppgifterna som skulle genomföras. Denna skickades också till klassföreståndare för klass 4, Annika Höglund, inför respektive workshop för att underlätta förberedelser.

Efter varje workshop sammanfattades mötet med barnen skriftligt för att senare kunna reflekteras över. Saker som gavs särskild vikt var bland annat avvikelser från agendan och åsikter gällande gestaltningsprocessen.

Eftersom uppgifterna på respektive workshop har byggt på erfarenheterna av de föregående workshopparna, gjordes mellan varje mötestillfälle en bearbetning av resultatet från workshoppen (fig. 3). Under bearbetningen planerades också nästkommande möte. Workshop nummer ett har ingen föregående workshop utan grundas således i förstudien.

fig. 11 Eleverna inventerar platsen i workshop ett genom att röra sig genom området.

fig. 12 Omröstning under workshop två genomfördes så att eleverna inte skulle påverka varandra.

Workshop 1 - Inventering och analys

Syftet med workshop ett (WS1) var att låta barnen inventera och analysera platsen, det vill säga att bekanta sig med området och fundera över platsens förutsättningar. Workshopen genomfördes i halvklass med ca 15 elever per halva. Andra halvan underhölls av pedagog till dess att första gruppen var klara och grupperna byttes vid. Inventeringen gjordes genom promenad runt och inom området för gestaltningen. Barnen fick i uppgift att röra sig på olika sätt för att fokusera på olika aspekter på platsen. Som en övergång till analysen avslutades promenaden med en diskussion om platsens karaktär.

Efter diskussionen fick barnen i smågrupper i uppgift att identifiera goda och mindre goda platser genom utplacering av två olika sorters emojis, det vill säga symboler som uttrycker en sinnesstämning. Uppgiften inspireras av tillvägagångssättet för platsinventeringen i inspirationsprojektet "Gula platsen" som beskrivs vidare i förstudien. Övningens avsikt var att ge insikt i platsens styrkor och svagheter samt att skapa ytterligare diskussion om platsens förutsättningar. Grupperna fick efter utplacering av emojis presentera och motivera sitt beslut inför gruppen. Platserna för respektive emoji noterades och karterades senare.

Som vidare analys, och ett första steg i skapandet, applicerades ett antal, av sjukgymnast Svensson, på förhand bestämda övningsmoment i landskapet. Detta för att se hur platsens förutsättningar kunde utnyttjas i de framtida aktiviteterna. Smågrupperna blev tilldelade ett övningsmoment var och fick i uppgift att skapa en station med en lek eller övning som kunde kopplas till träningsmomentet. Denna analys dokumenterades senare av eleverna själva genom en läxa. I läxan fick de i

uppgift att illustrera sin station genom en skiss, namnge stationen samt beskriva stationen med tre ord, ett substantiv, ett verb och ett adjektiv. De olika ordklasserna syftade till att få varierande beskrivningar.

Workshop 2 - Idé och koncept

Syftet med workshop nummer två var att generera ytterligare idéer på hur olika träningsstationer kan se ut och vidareutveckla hur Svenssons moment kan tränas. Ytterligare ett syfte ligger i att utifrån platsen och dess framtida ändamål framarbeta ett koncept till i gestaltningen. Workshopen genomfördes inomhus i elevernas klassrum på skolan.

Idégenereringen gjordes genom skissande präglat av de platsbeskrivande orden från workshop ett samt sjukgymnast Svenssons tio övningsmoment som listas i förstudien. De beskrivande orden lyftes ur sin kontext från skisserna i läxan och placerades på post-it-lappar på tavlan. I smågrupper om 3-4 barn fick eleverna välja tre av orden från tavlan och ett övningsmoment som de inte arbetat med i WS1. Med den grunden fick de i uppgift att skissa en ny station utan att begränsas av platsens ramverk, men fortfarande ha koppling till dess förutsättningar genom de beskrivande orden. Grupperna fick likt första skissövningen också i uppdrag att namnge stationen. När samtliga grupper kände sig nöjda fick de presentera sin övning inför klassen.

Efter samtliga presentationer fördes namnen på alla stationer, både från WS1 och WS2, över till post-it-lappar och fästes på tavlan. Under diskussion grupperades stationsnamnen efter gemensamma nämnare. Därefter fick eleverna genom handuppräknings föreslå konceptnamn på de olika grupperna.

Efter namngivning skedde en omröstning för att kora ett vinnande koncept.

Omröstningen gick till som så att barnen tittade ner i bänken medan de olika alternativen i tur och ordning lästes upp. Varje elev fick genom handuppräknings lägga en röst på sitt favoritkoncept. Omröstningen gjordes i två omgångar. Först röstades tre finalalternativ fram. Sedan genomfördes röstningsproceduren ytterligare en gång för att kora det slutgiltiga konceptet.

Bearbetning - Workshop 1 och 2

Efter de två inledande workshopparna skapades ett gestaltningsförslag för platsen utifrån barnens idéer från WS1 och WS2. Bearbetandet av workshopmaterialet började med att samtliga stationsskisser studerades. Därefter fördes de beskrivande orden och stationsnamnen från post-it-lappar in i ett kalkylark. Orden digitaliserades bokstavligt utan att korrigera stavfel eller tempusform. De delades också upp efter ordklasser precis som på tavlan i WS2. På så vis skapades en god överblick över dessa.

Efter digitaliseringen återgick arbetet till skisserna. Denna gång renritades barnens skisser i antingen plan och/eller snitt och perspektiv. Mina skisser syftade till att skapa en enklare mer överskådlig konstruktionsskiss än barnens ibland mer abstrakta uttryckssätt. I denna process slogs liknande övningar ihop för att sälla bort dubletter. Övningar som av olika anledningar upplevdes otänkbara sällades bort. Även övningar som redan utan tillägg gick att genomföra på platsen sällades bort. Under skissprocessen skapades även några nya övningar som barnens skisser gav inspiration till eller som kommit fram under diskussionerna från workshopparna.

fig. 13 Emojis som beskriver sinnesstämning i sociala media användes som verktyg under analysen i WS1.

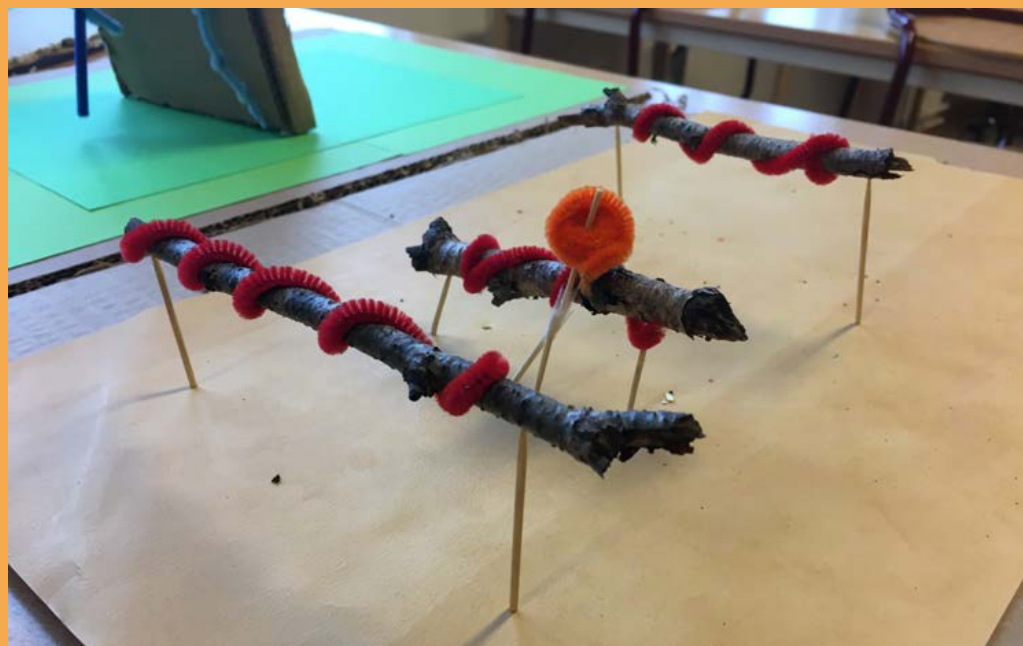

fig. 14 Modellen från workshop tre illustrerar stationen "Över-under".

Mina renritade skisser jämfördes kort med de beskrivande orden för att säkerställa att de följde samma tema. Därefter följde en designprocess i att implementera samtliga övningar på platsen samtidigt som de skulle samspela med utegymmet. Detta arbete gjordes via skiss i plan och i snitt. Det slutgiltiga förslaget sammanställdes i en presentation till workshop tre.

I presentationen till WS3 inkluderades också ett avsnitt om arbetsprocessen som bland annat behandlade hur yttre faktorer kan påverka vilka av barnens idéer som var möjliga att realisera.

Workshop 3 - Presentation av gestaltungsförslag, kritik och modellbygge

Syftet med workshop tre var att presentera det gestaltungs-förslag som tagit fram efter de inledande två workshopparna och diskutera detta med barnen för att ta reda på deras åsikter om förslaget. Barnen skulle också informeras om arbetsprocessen i skapandet av en plats.

Presentationen av arbetsprocessen genomfördes och följdes upp av diskussion. Därefter presenterades gestaltungs-förslaget med karta samt skisser och bilder. Det underströks att det var barnens idéer som givit upphov till förslaget. Presentationen hölls under öppen diskussion och genom handuppräknings kunde frågor och synpunkter framföras.

Efter presentationen fick eleverna ge kritik på förslaget genom en bedömningsmetod de var bekanta med via bildlektionerna i skolan. Metoden som är en sorts kamratgranskning kallas "two stars and a wish" och går till som så att man ger två beröm och ett förslag på vad som kan utvecklas till nästa gång (Skolverket, 2016).

fig. 15 Konstruktion av stationen "Över-under" efter barnens synpunkter från WS3.

Kritiken av mitt gestaltungs-förslag gjordes i smågrupper om max fyra elever per grupp och dokumenterades på A4-papper som senare samlades in och digitaliserades.

Därefter fick eleverna möjlighet att konkretisera sin kritik genom modellering av stationerna i gestaltungs-förslaget. Modellmaterial presenterades varefter uppgiften utfördes i samma smågrupper som kritiken. Efter workshoppens slut samlades modellerna in och dokumenterades med både foto och film. Fyra stycken modeller sparades för vernissage vid invigning.

I slutet på WS3 fick barnen återigen en läxa. Detta var att i slöjden tillverka vimplar som markerade varje gång koordinationsbanan lämnade eller anslöt sig till den befintliga grusslingan på platsen. Vimplarna skapades för att förstärka känslan av att koordinationsbanan utgör en egen slinga i kontrast till utegymmet.

Bearbetning - Workshop 3

Efter WS3 sammanställdes kritiken digitalt och analyserades. En sammanslagen reflektion över både "stars", "wishes" och muntliga kommentarer från WS3 sammanställdes och togs vidare i gestaltningen av platsen. När planen omarbetats efter kritiken i WS3 påbörjades den fysiska byggnationen.

Under två veckors tid konstruerades, under ledning av mig som landskapsarkitekt, de 14 stationerna av nationalsparksförvaltare och klubbmedlem, Arne Andersson, med viss hjälp från andra klubbmedlemmar. Tre av stationerna färdigställdes endast till den grad att barnen vid WS4 skulle kunna färdigställa dessa.

Workshop 4 – Byggdag

Syftet med WS4 var att barnen skulle känna sig delaktiga även i själva skapandet av platsen, inte enbart planeringen. Arbetsdagen utgjorde också ett bra tillfälle att säkerställa att mått och avstånd på de konstruerade stationerna var lämpade för barn. Dessutom kunde en diskussion föras angående placering av vimplarna klassen fått i läxa att tillverka i slöjden.

WS4 inleddes med en presentation av agendan i helklass vid platsen. Här förklarades att de färdigställda stationerna först skulle testas och utvärderas samt att de tre ofärdiga stationerna skulle färdigställas av barnen. Klassen hade på förhand delats in i 3 grupper om ca 10 elever. Två grupper underhölls av pedagog medan den tredje deltog i workshoppen. Varje grupp fick ungefär en halvtimmes medverkande på platsen.

Varje grupp inledde med ett test av banan samt utvärdering av de testade stationerna. Utvärderingen dokumenterades på post-it-lappar. Positiva kommentarer skrevs på gröna lappar medan röda lappar användes för kommentarer gällande potentiell förbättring. Gula lappar användes om utvärderingen varken var positivt eller negativt laddad. Antalet lappar varje elev skulle skriva var frivilligt. Post-it-lapparna samlades därefter in för sammanställning och analys. Grupperna tilldelades sedan var sin av de tre ofärdiga stationerna att färdigställa. Detta gjordes tillsammans med mig som landskapsarkitekt för att underlätta hantering av verktyg och för att skulle kunna bistå med rådgivning.

När tredje gruppen var färdig samlades barnen i helklass och tackades för arbetet. Information om invigningen av platsen delgavs eleverna som också uppmuntrades att närvara vid denna tillställning.

fig. 16 Barnen visar upp koordinationsbanan för publiken under invigningen.

fig. 17 Eleverna provgår under tystnad ett par stationer under gåturen varefter de antecknar bra och dåliga saker med gestaltningen samt hur platsen upplevs.

Bearbetning - Workshop 4

Innan invigning korrigerades delar av koordinationsbanan efter utvärderingen i WS4 och vimplarna som barnen tillverkat i slöjden sattes upp längs banan. Aktiviteter inför invigningen planerades och ceremoniella händelser som trumpetfanfar och bandklippning förbereddes.

Invigning – En viktig bonus

Återkoppling är ett viktigt moment i samverkansprocesser med barn. Detta förmedlas på SKL:s hemsida dialogguiden i artikeln “Barn och Unga i samhällsplaneringen” där vikten av att barnen får se hur deras åsikter tagits till vara understryks (Carlsson, 2017).

Syftet med invigningen var att fira färdigställandet av koordinationsbanan samt att informera och inspirera invånarna i samhället till att använda platsen. Detta gjordes genom att bjuda in Bredarydsborna, lokaltidningen och kommuntjänstemän till platsen. Inbjudan skedde via flyers, mailutskick och muntliga källor.

Invigningen gick till som så att publiken informerades om hur projektet startat med ett utegym och sedan övergått i ett examensarbete om delaktighet med barn. Arbetet med årskurs fyra förklarades kort och resultat såsom skisser och modeller från workshopparna visades i en vernissage. Detta förmedlades genom tal av ordförande i BSOK, kommuntjänsteman från Värnamo kommun Joakim Norgren samt undertecknad.

Under trumpetfanfar fick sedan närvarande elever i klass 4 klippa bandet för att officiellt inviga anläggningen. Därefter

fick barnen leka ett varv längs banan för att visa publiken hur den är tänkt att användas. Efter ceremonin erbjöds bland annat tipspromenad med tema träning, guidad rundtur på gymmet med en av tränarna i BSOK och gratis korvgrillning för att tillfredsställa besökarna.

Workshop 5 – Uppföljning

Syftet med WS5 var att utvärdera koordinationsbanan för att se om anläggningen blev som barnen tänkt. Detta blev på så vis också en utvärdering av samverkansprocessen. Uppföljningen gjordes med inspiration av metoden “Gåtur” vidareutvecklad av Suzanne de Laval (de Laval, 1994).

Likt WS4 började workshoppen med en presentation av agendan, det vill säga upplägget på gåturen samt efterföljande diskussion. Därefter följde tio minuters fri lek för att barnen sen skulle kunna fokusera på uppgiften.

Klassen var på förhand uppdelad i tre grupper och utvärderingen gick till som så att grupperna fördelades på de tre på förhand beskrivna stoppen där tankar om platsen noterades under tystnad. Efter ett par minuter när barnen antecknat färdigt roterade grupperna. Proceduren upprepades tre gånger och samtliga anteckningar gjordes på ett formulär som i enlighet med gåtur-metodiken efterfrågade följande vid varje stopp:

- » Bra:
- » Dåligt:
- » Hur upplevs platsen?

Efter gåturen bjöds deltagarna, enligt gåtur-traditionen, på fika för att underlätta diskussionsklimatet. Under fiket diskuterades i kronologisk ordning de tre stoppen från gåturen och barnen fick under handuppräckning delge sina tankar om gestaltningen. Ämnen av relevans för utvecklingen och förvaltningen av platsen dokumenterades. Därefter samlades formulären in för dokumentation.

Tankarna från gåturen digitaliserades och presenteras i så kallade “word clouds” eller ordmoln. För detta användes webbtjänsten <http://www.wordle.net/>. Tjänsten behandlar text på så vis att ordens storlek beskriver dess förekomst i texten. Ett ord som förekommer flera gånger får alltså större storlek. På så vis kan molnet ge en övergripande bild av den generella riktningen i en stor mängd data.

Under tiden “gåtur-fikat” förbereddes fick barnen i uppgift att fylla i ytterligare ett formulär om hur de tyckte samarbetet med mig som motpart i delaktighetsprocessen fungerat. På en femgradig skala fick de ange bestämmandegrad, huruvida projektet upplevts som roligt eller tråkigt samt hur de tyckte att koordinationsbanan blev. Slutligen fick de ge tips på vad som som koordinator för samverkansprocessen kan göra bättre till nästa gång. Svaren på enkäten digitaliserades också för att kunna sammanställa ett visuellt resultat. Detta gjordes genom att mata in svarsalternativen i Excel. Därefter kunde tre diagram genereras, ett per fråga i enkäten.

Förstudie

Förstudie

I förstudien presenteras först tre inspirationsprojekt. Därefter följer en genomgång av den litteratur jag fördjupat mig i. Efter litteraturgenomgången presenteras ett stycke om att arbeta med barn vilket följs upp av barns behov av fysisk aktivitet. Förstudien avslutas sedan med en sammanfattning av vad jag lärt mig och tar med mig från förstudien in i planeringen av samverkansprocessen.

Inspirationsprojekt

I detta kapitel presenteras tre projekt där medborgardialog med barn och unga stått i fokus och där dialogarbetet på ett eller annat sätt dokumenterats. Dessa projekt har med sina olika övningar och metoder inspirerat mig i utformandet av min egen samverkansprocess. De tre inspirationsprojekten är:

- » 1. Rosens Röda matta, Malmö
- » 2. Frizon, Umeå
- » 3. Gula Platsen “Jämställt Övre”, Trelleborg

Flera liknande projekt studerades innan dessa tre valdes ut. Projektet Rosens Röda Matta valdes ut för den mediala uppmärksamheten arbetet fått samt att platsen likt detta projekt skulle syfta till att främja fysisk aktivitet. Både Rosens Röda Matta och projektet Frizon har presenterats som lyckade exempel på medborgardialog under utbildningen. Projektet Frizon som ägde rum i Umeå valdes också för att få en geografisk spridning på inspirationsprojekten.

Projektet Gula platsen blev jag tipsad om av en kollega. Detta projekt har likt de andra två projekten ett jämställdhetsfokus men inkluderar till skillnad från de tidigare både killar och tjejer i dialogarbetet. Detta tillsammans med projektets tydligt visuella koncept gjorde att det valdes ut som inspirationsprojekt.

fig. 18 Sittplatserna i den slutgiltiga gestaltningen som präglats av tjejernas önskan om kulturell fysisk aktivitet.

fig. 19 Bodystorming på platsen för gestaltningen.

1. Rosens Röda Matta

Stadsdelen Rosengård i östra Malmö byggdes till stor del under miljonprogrammet och behovet av upprustning är stort (Ahlgren 2010). I stadsdelen bor ca 15 000 personer över 16 år och medelinkomsten i området är ungefär hälften av genomsnittet i Sverige (Hitta.se, 2018). Rosengård beskrivs ofta av medierna, likt flera andra miljonprogramsområden, som segregat (Aftonbladet, 2017).

2010 började ett utvecklingsprojekt kallat Rosengårdsstråket för att bättre sammanlänka stadsdelen Rosengård i Malmö med de centrala delarna av staden. Projektet Rosens Röda Matta är en del av utvecklingsprojektet Rosengårdsstråket och sammanfattas på Malmö Stads hemsida i en kort film (Malmö Stad, 2010). I filmen berättas att en parkeringsplats längs Rosengårdsstråket skulle omvandlas till en aktivitetsyta för ungdomar och att kommunens första planer var att anlägga en klassisk bollsportplats med fokus på fysisk aktivitet. Det beskrivs vidare att man under arbetets gång insåg att en sådan plats skulle locka mest unga killar, vilka redan tar stor plats i det offentliga rummet. För att aktivitetsytan skulle bli en plats för alla, oavsett kön, beslöt Malmö Stad att fokusera på målgruppen unga tjejer boende i Rosengård i gestaltningsprocessen (Malmö Stad, 2010).

För att inkludera unga tjejer i planeringen skapade Malmö Stad år 2011 sommarjobbprojektet *Ung i Sommar*. Under fyra sommarveckor anställdes 13 stycken tjejer mellan 16 och 19 år för att praktiskt kunna arbeta tillsammans med tjänstemän och planerare i platsens gestaltning. I en kandidatuppsats om

medborgardeltagandet i projektet Rosens Röda Matta beskriver kulturgeografstudenten Johanna Forsberg (2015) hur arbetet för dessa tjejer började med att bygga upp en kunskapsgrund där de bland annat informerades om stadsutveckling och om hur medborgare kan tillåtas ta plats i det offentliga rummet genom exempelvis konst, festivaler och andra påverkanskanaler. Forsberg berättar att det också gjordes studiebesök hos gatu- och stadsbyggnadskontoret. På gatukontoret genomfördes också en heldagsworkshop där tjejerna tillsammans med landskapsarkitekter och planerare fick diskutera platsens framtida utformning och funktion (Forsberg, 2015).

Det fortsatta gestaltningsarbetet gjordes dels genom klassiska metoder såsom skissande och modellerande men en annan metod som användes för att undersöka vilka aktiviteter som platsen kunde rymma var bodystorming (Forsberg, 2015).

Metoden bodystorming beskrivs på en undervisningsplattform på Stanford Universitys hemsida och går ut på att fysiskt uppleva platsen för att generera nya idéer (Witthoft, 2010). Enligt Witthofts metod ska ett eller flera scenarion iscensättas med hjälp av människor och rekvisita för att se hur dessa interagerar med miljön. Han menar att bodystorming på så sätt kan leda till oväntade idéer som metoder som skissande och diskussion kanske inte skulle gett upphov till.

Under bodystormingen visade det sig till exempel att tjejerna föredrog fysisk aktivitet av kulturell karaktär snarare än idrottslig (Forsberg, 2015).

I tidskriften Plan (2013, kap 5-6) beskriver process- och projektledare på miljöförvaltningen för Malmö Stad, Moa Björnsson, hur tjejerna också fick planera och genomföra ett arrangemang på platsen såsom de tänkt sig att platsen i framtiden skulle användas. Enligt tidskriften innefattade detta event en tillfällig scen varpå dans och stand-up framfördes. Det hölls dessutom en streetbasketturnering samtidigt som marknadsstånd och café försåg de icke-idrottsintresserade med godsaker. Förutom ett test av resultatet från gestaltningsarbetet menar Björnsson att arrangemanget blev ett skyltfönster för allmänheten (Björnsson, 2013).

Att även deltagarna i samverkansprocessen uppskattat arbetet bekräftas i att de under hösten efter att praktiken avslutats startade en egen påverkansgrupp för att inspirera fler tjejer att påverka stadens fysiska utveckling. Arrangemanget gav således mening för både planerare och brukare men födde också ett intresse hos de anställda tjejerna att fortsätta ta plats i staden (Björnsson, 2013).

Mina lärdomar:

- » Att vara öppen inför uttrycket fysisk aktivitet och låta användarna bestämma hur den ska se ut.
- » Metoden bodystorming.
- » Det faktum att samverkansprocessen kan skapa ett intresse hos de medverkande att fortsätta vilja ta plats i staden.

fig. 20 Modellbygge tillsammans med tjänstemän på stadsbyggnadskontoret.

fig. 21 Workshoppens deltagare ifrågasätter normer i det offentliga rummet (Umeå kommun, 2016).

fig. 22 Budskapet från workshopdiskussionerna spreds till allmänheten (Umeå kommun, 2016).

fig. 23 Den slutgiltiga gestaltningen baserad på samverkansprocessen (Umeå kommun, 2016).

2. Frizon – jämställda offentliga miljöer

På Umeå kommuns hemsida kan man läsa om hur unga tjejer engagerats i visionsarbetet av en mötesplats i Årstidernas park. Kommunens mål med denna delaktighetsprocess var att undersöka vad som gör en plats fri från förväntningar, rädslor och otrygghet (Umeå, 2018).

Projektet Frizon har genomförts med stöd av Boverket och i Umeå kommuns slutrapport till Boverket (2016) kan man läsa att kommunen först undersökt och testat olika metoder för att bättre nå målgruppen unga tjejer. Rapporten beskriver att det under 2015 anordnades flera workshoppar där totalt ett 30-tal unga tjejer medverkade i bland annat diskussioner och stadsvandringar som behandlade temat jämställda utemiljöer.

Diskussionerna från workshopparna sammanfattades av deltagarna med skisser och/eller fotografier med citat vilka senare kom att bli till vykort och skyltar som spred diskussionernas budskap i samhället. Budskapet för projektet utifrån dialogen blev ”Frizon – en jämställd plats” och resultatet av workshopparna presenterades under hösten 2016 i en utställning på Västerbottens museum (Umeå kommun, 2016). Några av de beprövade metoderna från workshopparna dokumenterades i en film som publicerats på Youtube under ”Jämställdhet i offentliga miljöer – Frizon” (Umeå Kommun,

2015). Där kan man bland annat se hur deltagarna ifrågasätter och bryter rådande normer.

Vidare beskrivs i samma rapport hur Tyréns AB tillsammans med konstnären Kerstin Bergendal i nästa del av projektet tilldelades uppdraget att gestalta mötesplatsen i Årstidernas park utifrån dialogarbetet och visionen *Frizon – en jämställd plats*. I rapporten förklaras hur Bergendal inledde arbetet med att hålla en workshop i skala 1:1 på platsen där några av tjejerna från det tidigare dialogarbetet samt tjänstemän och konsulter medverkade. Syftet med workshoppen var att försöka realisera idéerna om en jämställd plats. Detta gjordes genom att möblera platsen med hjälp av att rita med färg på snön. Workshoppen var enligt rapporten ett bra sätt att förankra platsen som en mötesplats för de medverkande tjejerna (Umeå Kommun, 2016).

Senare i projektrapporten går att läsa att arbetet under våren fortsatte med fokus på möten och kommunikation med referensgrupperna och att arbetet hela tiden präglades av visionen om en jämställd plats. Byggandet av platsen påbörjades i slutet av sommaren 2016 och i rapporten står att en invigning planerades att ske under höstlovet samma år. Enligt rapporten bjöds alla som på något sätt medverkade under arbetsprocessen in till invigningen och uppmuntrades att bidra till festligheterna (Umeå Kommun, 2016).

I slutet av rapporten skriver kommunen att de genom projektet upplever sig ha nått en mer inkluderande dialog i planeringsprocessen genom att engagera unga tjejer i samtalen om utvecklingen av stadens offentliga rum. De menar också att projektet Frizon dessutom gett ringar på vattnet och listar flertalet andra projekt som genom projektet Frizon inspirerats till ett mer jämställt arbetssätt (Umeå Kommun, 2016).

Samverkansprocessen har alltså skapat ytterligare intresse för samarbete i staden vilket är eftersträvarvärt även i detta arbete. I filmen ”Jämställdhet i offentliga miljöer – Frizon” av Umeå kommun tyder deltagarnas engagemang på att också de upplevt projektet som positivt.

Mina lärdomar:

- » Värdet av att redovisa materialet utvunnet i workshopparna för allmänheten.
- » Den rörliga bilden fungerar bra som medium att dokumentera och redovisa en workshop.
- » Ifrågasättande och brytande av normer kan generera idéer för det offentliga rummet.

fig. 24 Den gula färgen kopplar till bussarna som brukade stanna på platsen samt rapsfälten som omger Trelleborg (Nyrens, 2016).

fig. 25 En av elevernas modell från workshoparbetet (Nyrens, 2016).

fig. 26 De goda och mindre goda platserna märktes ut på en karta (Trelleborgs Kommun, 2016).

fig. 27 Platsanalys av goda och mindre goda platser redovisades genom rörlig bild (Trelleborgs Kommun, 2016).

3. Jämställt Övre - Gula platsen

På Trelleborgs Kommuns hemsida kan man läsa att kommunen 2014, efter framtagandet av en fördjupad översiktsplan, inledde en satsning på jämställda offentliga miljöer. Platsen Övre, som tidigare varit resecentrum för staden lämnades efter en omdirigering av kollektivtrafiken tom och blev därför enligt kommunen en bra plats att utforska användningen av offentliga miljöer under projektnamnet "Jämställt Övre". I slutrapporten av projektet presenterades Gula platsen som ett resultat av satsningen mot jämställda offentliga miljöer (Trelleborgs Kommun, 2016).

I rapporten beskrivs hur kommunen lät tillsätta en projektgrupp bestående av bland annat Nyréns arkitektkontor, representanter från kommunens planavdelning respektive avdelning för hållbar utveckling och en etnolog vid Lunds Universitet. Tillsammans med en högstadielklass tog projektgruppen fram och förverkligade förslaget Gula platsen. Detta under en samverkansprocess med utgångspunkt i jämställdhet och inkluderande (Trelleborgs Kommun, 2016).

Rapporten visar att samverkansprocessen, som påbörjades i slutet på 2014, bestod av två övergripande delar, ett analyskedje och ett designdialogarbete. I analyskedjet fick barnen i smågrupper i uppgift att identifiera en plats de

tyckte om, samt en plats de ogillade, i Trelleborg. Resultatet presenterades med en film vilket enligt rapporten möjliggjorde för eleverna att med egna ord beskriva känslor som trivsel och otrivsel, och varför de upplevde platser olika. I rapporten kan man också se en karta över de goda respektive mindre goda platserna (Trelleborgs Kommun, 2016).

I nästa del av samverkansprocessen, designdialogarbetet, beskrivs i rapporten hur barnen under en workshop fick skapa modeller utifrån ett inspirationsbildspel med fokus på aktiviteter. Modellerna byggdes på ett blankt papper utan koppling till platsen men med koppling till vad de önskade göra på den framtida platsen. Eleverna fick sedan redovisa sina modeller och förklara sina val inför varandra (Trelleborgs Kommun, 2016).

I rapporten går att läsa om hur arbetet fortskred under hösten 2015 och ledde till ett slutgiltigt förslag som realiserades och invigdes i slutet av maj 2016 (Trelleborgs Kommun, 2016).

Mina lärdomar:

- » Hur goda och mindre goda platser identifierades och märktes ut på en karta.
- » Hur man jobbade med att skissa fränkopplat platsen och istället fokuserade på aktiviteter.
- » Hur deltagarna utbildar varandra genom att redovisa för varandra.

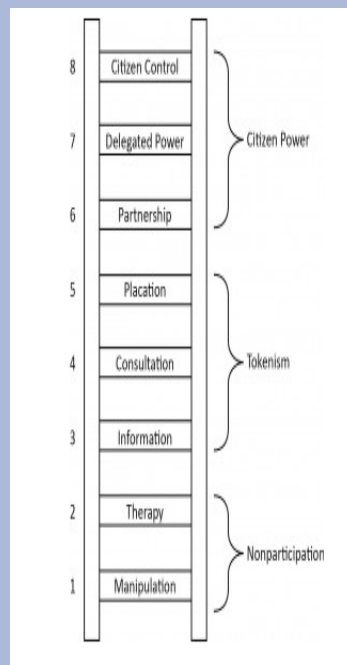

fig. 28 Sherry Arnsteins delaktighetsstege (Arnstein, 1969)

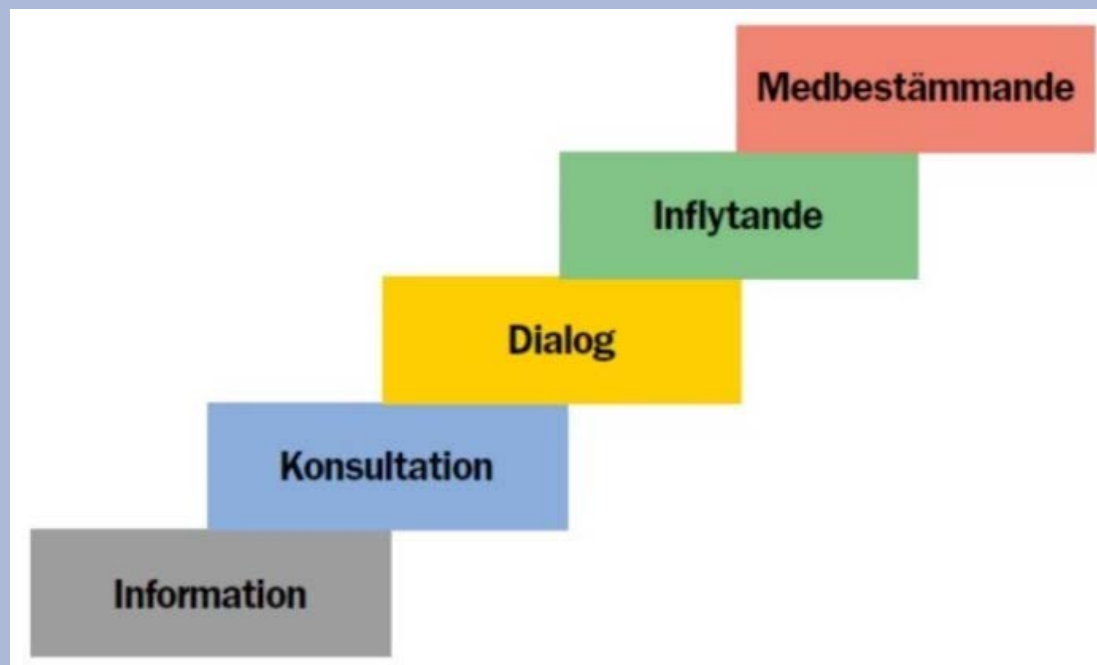

fig. 29 SKL:s delaktighetstrappa (Uppsala kommun, 2017)

Litteraturgenomgång

Debatten om individers möjlighet till påverkan i planeringsfrågor började enligt många med Sherry Arnsteins "Ladder of citizen participation" i vilken hon med hjälp av en steg med åtta nivåer beskriver olika nivåer av delaktighet (Arnstein, 1969).

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har utformat en svensk version av Arnsteins steg kallad delaktighetstrappan (fig. 22). Delaktighetstrappan har bara fem steg men liknar Arnsteins steg på så vis att ju högre man klättrar desto mer makt överförs till de vanligtvis maktlösa. De olika stegen i trappan förtydligas av Uppsala kommun i rapporten "Riktlinjer för medborgardialog" (Uppsala kommun, 2017).

Det är viktigt att poängtera att Arnsteins steg utvecklats som ett analysredskap för arkitekter och planerare att bedöma uppnådd grad av delaktighet medan SKL:s delaktighetstrappa är ett hjälpmedel för tjänstemän och politiker att ta ställning till graden av delaktighet som ska ges medborgarna. Därifrån kan man sedan analysera vilka som berörs och vilka parter det

finns behov av att föra dialog med. I projekt som behandlar skolmiljöer är till exempel barn en berörd målgrupp som bör inbjudas i dialogen.

Baserat på uformningen av delaktighetsstegen och delaktighetstrappan verkar det vara en fördel att reflektera över vilken nivå av deltagande man strävar efter att uppnå i en samverkansprocess. En öppenhet angående ambitionen gällande deltagandegrad verkar vara något som ligger i både deltagarna och landskapsarkitektens intresse. REBUS-modellen antyder också att öppenhet gällande arbetsförloppet kan vara av vikt för att deltagarna ska känna sig delaktiga genom hela processen.

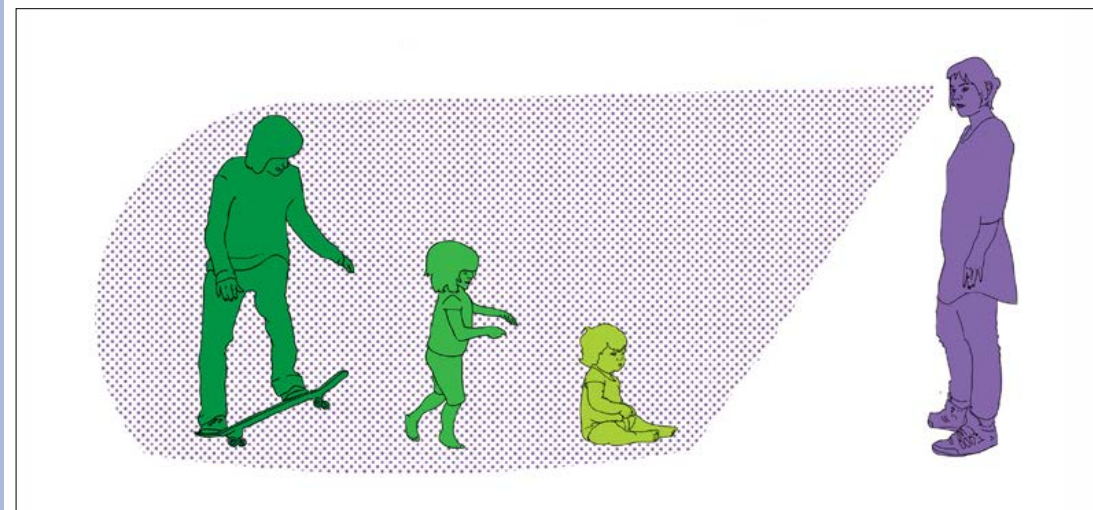
Att arbeta med barn

Enligt barnkonventionen är varje människa som är under 18 år klassat som ett barn, därefter blir barnet en vuxen (Barnkonventionen, 1989). Inom åldersspannet för barn finns olika stadier. Barn i åldern 10-12 befinner sig, enligt 1177 Vårdguidens rapport om "barns utveckling i olika åldrar", i stadiet mellan barndom och tonår (Grandelius, 2011). I

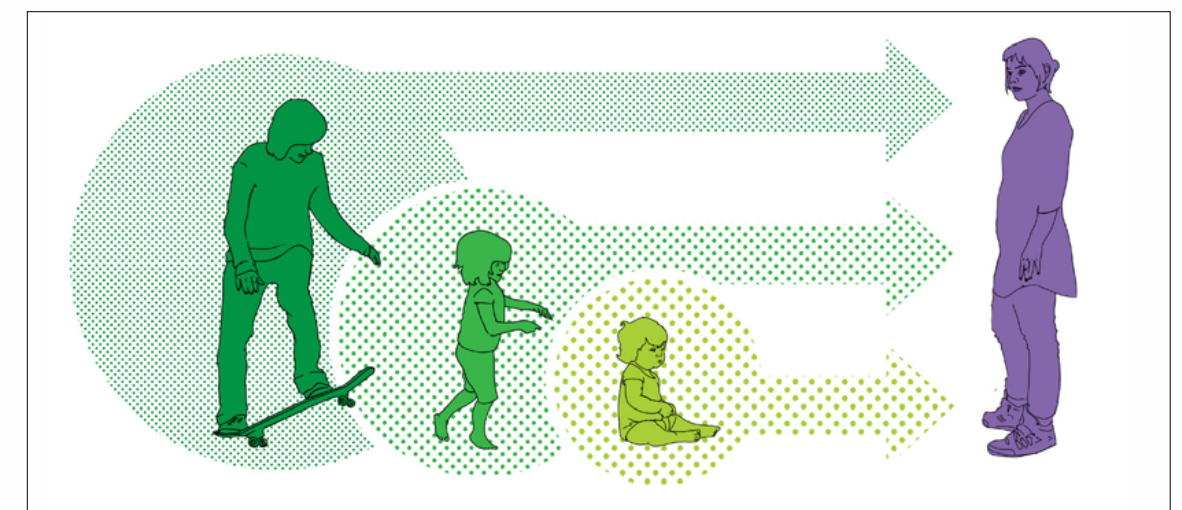
denna ålder menar Grandelius att barn har en god förmåga att föreställa sig saker som inte syns samt att förstå olika samband. Enligt Grandelius börjar 10-12-åringar också inse att människor tolkar sin omgivning på olika sätt och fortsättningsvis menar han att barnet också är bättre på att leva sig in i andras tankebanor och kan växla mellan sitt eget och andras perspektiv (Grandelius, 2011). Dessa egenskaper kan göra 10-12-åringar till en lämplig målgrupp för en dialog gällande gestaltning.

I publikationen "Barns rätt till en plats i designprocessen" från Centrum för barnkulturforskning redogör barnkulturdesignern Eva-Johanna Isestig för skillnaden mellan barnperspektiv och barnens egna perspektiv (Isestig, 2015). Isestig menar att barnperspektiv är en vuxens bild av hur barnet uppfattar sin omgivning och att arbeta utifrån ett barnperspektiv innebär att observera barn och att inkludera observationer från personer runt barnet såsom föräldrar, pedagoger och syskon. Att arbeta utifrån barnens egna perspektiv är enligt Isestig något som kräver att barnen inkluderas i processen. Isestig understryker att båda perspektiven är viktiga för att kunna skapa humanistiska och demokratiska rum (Isestig, 2015).

Barnperspektiv

Barns egna perspektiv

fig. 30 Isestig understryker skillanden mellan *barnperspektiv*, som är en vuxens iakttagande av barnet och *barns egna perspektiv*, som kräver barnets inkludering i arbetet (Isestig, 2015).

Vidare menar Isestig att det vid inkludering av barn är viktigt att barnen får inblick i hur deras deltagande ska användas. Detta för att skapa en öppen och transparent miljö där barnen får förtroende för projektet.

En annan som arbetat rumsligt med barn är landskapsarkitekt Kerstin Nordin. I sin avhandling "Att sätta barn på kartan" diskuterar Nordin barns kompetens och rättigheter. Nordin menar likt Isestig att barn uppfattar sin omgivning och uttrycker sig gällande den på andra sätt än vuxna människor. Teckningar, mentala kartor och promenader omnämns i avhandlingen som exempel på barns sätt att uttrycka sig och det konstateras att den bästa uppfattningen i hur barnet upplever sin omgivning sker vid direktkontakt mellan barnet och den vuxne samt mellan barnet och platsen (Nordin, 2015).

För att skapa en gynnsam miljö för dialog med barn krävs alltså att vara närvarande. Det är också viktigt med tydlighet gällande vilken grad av deltagande projektet väntas kunna erbjuda. För att slutligen lyckas få en god uppfattning om barns tankar kring sin närmiljö krävs kreativa övningar på platsen i fråga.

Barn och fysisk aktivitet

I rapporten "Klassrum med himlen som tak" (Faskunger et. al, 2018) skriver Johan Faskunger, fil dr i fysisk aktivitet och folkhälsa, tillsammans med utomhuspedagog Anders Szczepanski och landskapsarkitekt Petter Åkerblom om vad utomhusundervisning betyder för lärandet i grundskolan. De har i sin systematiska kunskapsöversikt kunnat konstatera att utomhusundervisning leder till en lång rad positiva effekter för elever i grundskoleåldern, bland annat förbättrad inlärning. Detta är väsentligt i arbetet på så vis att workshopparna utomhus tillsammans med barn under skoltid även kan bidra till positiva effekter i skolarbetet, givet att även lärarna intresserar sig för och engageras i utomhusprojekt.

För att gestaltningen ska inspirera till fysisk aktivitet som är lämpad för barn i grundskoleåldern kontaktades tidigt i projektet sjukgymnast Carina Svensson, som också är medlem i orienteringsklubben BSOK. Detta för att få legitimerad kunskap om vilka färdigheter som den nya gestaltningen bör hjälpa barnen att träna upp. Svensson ombads att sammanställa en lista på färdigheter som på olika sätt kan stimulera barns

fysiska utveckling. Svensson svarade med en lista på tio olika moment som enligt henne bör tränas på en plats som ska stimulera barns fysiska utveckling. Svenssons tio moment lyder:

- » balans
- » styrka
- » rörlighet
- » koordination
- » smidighet
- » glädje
- » att våga/utmaning
- » rumsuppfattning
- » avståndsbedömning
- » nyfikenhet

Dessa tio moment användes senare i utformandet av den första workshoppen.

Sammanfattning förstudie

I min förstudie fann jag genom inspirationsprojekten flera metoder och tips på övningar som jag senare inspirerats av i utformandet av min egen samverkansprocess. I projektet Rosens Röda Matta fann jag till exempel metoden bodystorming. Rosengårdsprojektet lärde mig också hur samverkansprocessen kan skapa ett intresse hos de medverkande att fortsätta vilja ta plats i staden. Ytterligare en lärdom jag drog från detta projekt var deras konstaterande om att tjejer och killar ofta hade skilda önskemål vad gäller fysisk aktivitet och begreppet därför inte nödvändigtvis bör kopplas till sport.

I projektet Frizon inspirerades jag av workshopen där deltagarna fick ifrågasätta och bryta normer som kopplas till det offentliga rummet. Hur de använde sig av rörlig bild för att dokumentera och presentera workshoppens skede var också inspirerande. Att deras arbete och materialet från workshopparna sedan gav upphov till en utställning på Västerbottens Museum gav mig insikt i värdet av att visa upp materialet från processen och inte bara presentera det slutgiltiga förslaget.

Trelleborgsprojektet Gula Platsen lärde mig hur goda och mindre goda platser kan identifieras av eleverna själva och sedan karteras för vidare analys. Projektet Gula Platsen inspirerade också genom övningen ’skissa fränkopplat platsen’. Detta medförde ett större fokus på aktiviteterna som skulle skapas på platsen. Hur eleverna efter varje övning fick redovisa sitt resultat och sina val för klasskamraterna vilket ledde till diskussion om uppgiften och platsen, är också något jag tar med mig i mitt fortsatta arbete.

Jag fick alltså genom inspirationsprojekten tips på övningar och metoder, samt en bakgrund till, hur man tidigare arbetat med barn och unga i delaktighetsprocesser. Av den mediala publiciteten att döma gällande mina tre inspirationsprojekt, är de alla exempel på väl genomförda samverkansprocesser och något som uppskattas av användarna.

I litteraturgenomgången inspirerades jag av hur Arnstein i slutet av 60-talet förde upp frågan om delaktighet i stadsplaneringsdebatten. Vidare lärde jag mig hur hennes stege idag används i omgjord form av SKL som stöd för medborgarnas delaktighet i olika projekt. Denna omarbetade version ”delaktighetstrappan” är något jag tar med mig som

Svenssons träningsmoment

» balans

» styrka

» rörlighet

» koordination

» smidighet

» glädje

» att våga/utmaning

» rumsuppfattning

» avståndsbedömning

» nyfikenhet

fig. 31

Svenssons tio moment.

verktyg för att konkretisera ambitionsnivån under arbetets olika moment samt för att bedöma graden av elevernas delaktighet i utvärderingen av min egen samverkansprocess.

Avsnittet om att arbeta med barn har gett mig kunskap om egenskaper hos barn i grundskoleåldern, hur de enligt Nordin uttrycker sig på andra sätt än vuxna och hur de enligt Isestig bör både iaktas och inkluderas för att lyckas gestalta demokratiska rum.

I avslutningen på förstudien fick jag kunskap om hur barns fysiska aktivitet enligt Faskunger ligger i korrelation med deras skolprestation samt vilken typ av färdigheter som barn i grundskoleåldern enligt Svensson bör träna för att på ett gynnsamt sätt stimulera deras fysiska utveckling.

Med denna kunskap hoppas jag ha tillräckligt goda förutsättningar för att på ett gott sätt genomföra en egen samverkansprocess i gestaltningen av en plats för fysisk aktivitet.

Bredaryds koordinationsbana

Bredaryds koordinationsbana

- från idé till genomförande

Här beskrivs först förberedelserna innan första workshoppen, det vill säga hur projektet tog form och planeringen kring de inledande mötestillfällena. Därefter följer en beskrivning av platsen och sedan presenteras i kronologisk ordning hur varje workshop gick till, de resultat den gav samt hur dessa resultat bearbetades.

Efter de fyra inledande workshopparna beskrivs hur invigningen av utegymmet och koordinationsbanan gick till. Därefter följer en presentation av det avslutande återkopplingstillfället.

Under varje workshop presenteras först utförandet av workshoppen tillsammans med resultatet av uppgifterna.

Förberedelser

Eftersom projektet med koordinationsbanan var en fortsättning på ett tidigare projekt fanns vissa på förhand satta krav.

Ur ansökan om ekonomiska medel från Värnamo kommun:

“Motivet till en koordinationsbana är att barn och ungdomar ska kunna på ett lekfullt sätt träna upp balans, smidighet och koordination ute i naturen. Banan kan användas vid träningspass för barn och unga inom både BSOK:s och BLIK:s (Bredaryd Lanna IK) träningsverksamhet. Banan ska kunna användas av skolorna under deras utomhusaktiviteter. Den kan även användas av barn till föräldrar som kommer och tränar på ute-gymmet så att man kan utföra aktiviteter tillsammans på samma plats.”

- Ordförande BSOK, Maria Andersson

Beställaren, Bredaryds Skid- och Orienteringsklubb, ville på samma plats som det nyanlagda utegymmet ha något för målgruppen barn och unga. Tilläggas bör att klubben BSOK som är beställare också är min moderklubb inom orientering och att jag därmed från projektets början redan hade ett bra kontaktnät inom klubbverksamheten.

Med raderna ur ansökan om ekonomiska medel som grund och kunskapen från förstudien gjordes en grovskiss på en arbetsprocess innehållande fyra stycken mötestillfällen under våren 2018. Denna kom senare att utökas med ett återkopplingstillfälle för utvärdering. Workshop valdes tidigt som övergripande arbetssätt i projektet. Detta grundades i att man i samtliga av inspirationsprojekten anordnat workshoppar för att träffa de framtida användarna till platsen. Jag såg det därför som en stor fördel att personligen kunna träffa barnen och samla in information om deras önskemål snarare än att använda sig av enkäter eller liknande metoder.

I och med det, av orienteringsklubben, optimistiskt satta invigningsdatumet var det vid kursens start snabba ryck att komma igång med arbetet. Först och främst kontaktades en lärare vid Bredaryds skola med koppling till orienteringsklubben. Efter ett telefonsamtal med denne, Annika Höglund, valdes klass 4 som målgrupp för projektet. Kort därpå föreslogs datum för både workshop ett och två. Datumen 6:e samt 8:e februari godkändes av klassföreståndare Annika Höglund. Den korta tiden emellan mötena grundas i att jag vill hinna med två träffar under en resa mellan Bredaryd i Småland och studieorten Uppsala.

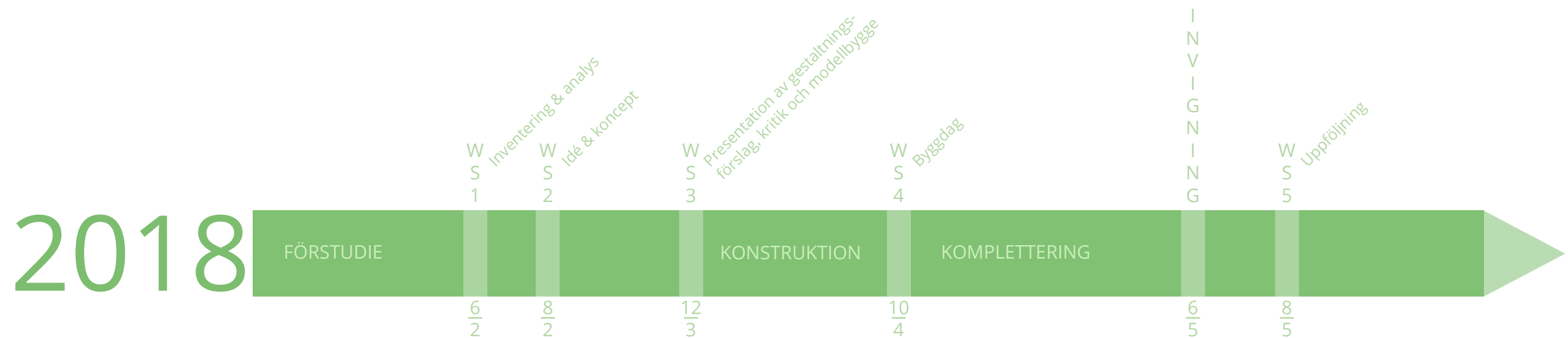

fig. 32 Tidsplanen korrigerades under arbetets gång men kunde i efterhand sammanställas och presenteras.

Tidsplan

När datum för de första två workshopparna var satta påbörjades planeringen av just workshopparna. Upplägget på de olika workshopparna varierade beroende på vilka aspekter jag som landskapsarkitekt vid de olika tillfällena ville att eleverna skulle fokusera på.

Temat på de tre första tillfällena rotar sig i det arbetssätt jag som landskapsarkitekt blivit utbildad att följa vid gestaltning av en plats. En gestaltningsprocess är sällan linjär men följer ofta en någorlunda kronologisk ordning enligt följande; Inventering, analys, idé/koncept och slutligen gestaltning. Detta gav således tre inledande workshoppar med samma teman.

Av egen erfarenhet från projektet med utegymmet har jag lärt mig att det finns ett värde i att låta brukarna inte bara vara delaktiga i planeringen utan att faktiskt vara med att skapa platsen. Stolthet över, och omhändertagande av platsen är två

sådana värden. Därför planerades en workshop med fokus på att låta barnen delta också vid själva byggandet.

Eftersom invigningen av koordinationsbanan bestämdes ske på en helgdag kunde inte barnens närvaro garanteras på samma sätt som under en skoldag. Detta tillfälle planerades och genomfördes därför inte som en workshop likt övriga möten. Alla barnen välkomnades dock varmt till att klippa bandet vid ceremonin samt delta i en presentationsrunda av deras egen koordinationsbana. Invigningen blev alltså ett bonustillfälle i samverkansprocessen.

Efter invigningen planerades även en utvärderingsworkshop att ske. Detta för att låta barnen utvärdera hur samverkansprocessen fungerade och huruvida de blev nöjda med resultatet av gestaltningen.

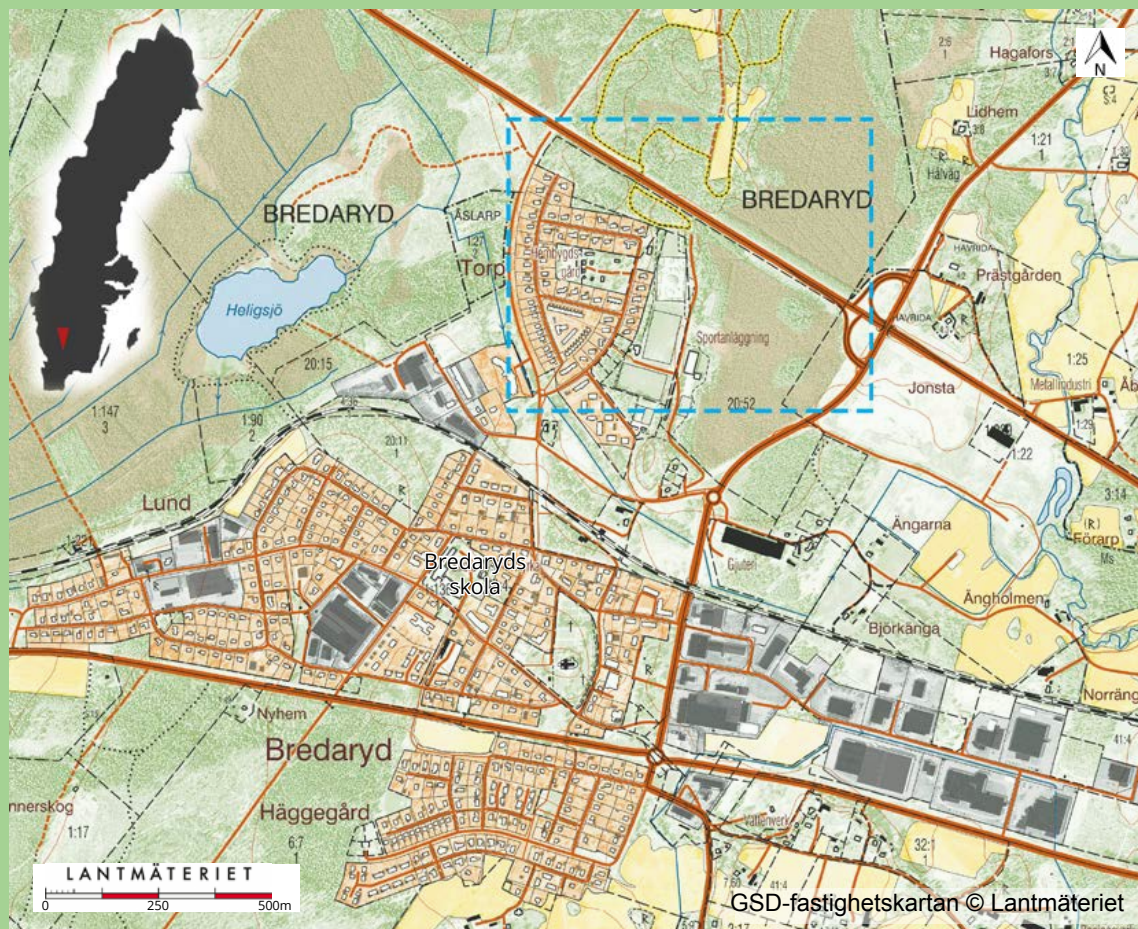

fig. 33 Kartan visar Bredaryds läge i landet samt, inom blå-streckad ram, gestaltungsområdets läge i Bredaryd.

fig. 34 Kartan visar arbetsområdet inom röstreckad ram samt närliggande platser för fysisk aktivitet.

Beskrivning av området

Arbetsområdet ligger i norra delen av samhället Bredaryd i västra Småland. Strax norr om samhället löper riksväg 27, som knappa 2 mil österut passerar närmaste staden Värnamo.

Bredaryd är ett litet industrisamhälle med ca 1500 invånare (SCB, 2017). Bebyggelsen i Bredaryd är tydligt uppdelad mellan boende i väst och industri i öst. Boendeformen är nästan uteslutande villor men även ett fåtal flerbostadshus går att finna. I centrala delarna finns service som mataffär, restauranger, kyrka, järnvägsstation och skola.

Platsen för gestaltningen mäter ca 70 x 30 meter och är en tallbevuxen åsslånt, nyligen även utrustad med ett utegym. Västerut kantas området av en flitigt använd gräsfotbollsplan av 7-manna storlek. Både fotbollsplanen och själva gestaltungsområdet gränsar i norr till ett elljusspår. Gräsfotbollsplanen övergår söderut i en grusfotbollsplan som av de något igenväxta kanterna att döma inte används lika flitigt. I öster kantas området av en nord/sydligt gående grusväg som börjar vid sporthallen ett par hundra meter söderut. Vägen slutar i nordöstra hörnet av området lika abrupt som elljusspåret vid samma ställe gör en u-sväng och vänder tillbaka under riksväg 27.

På andra sidan gräsfotbollsplanen från gestaltungsområdet sett ligger BSOKs klubbstuga. Utegymmet och den kommande koordinationsbanan är tänkta som redskap i träningen för klubbmedlemmarna men planeras också attrahera andra grupper av människor.

I och med de angränsande fotbollsplanerna, BSOKs klubbstuga, elljusspåret och den närlägna sporthallen ligger gestaltungsområdet mitt i ett idrottscentrum. Detta faktum gör det till ett attraktivt besöksmål för träningsintresserade från hela samhället.

fig. 35 Foto på gestaltungsområdet med ett halvvägs färdigställt utegym. Bild tagen från gräsplanen i väst (0<).

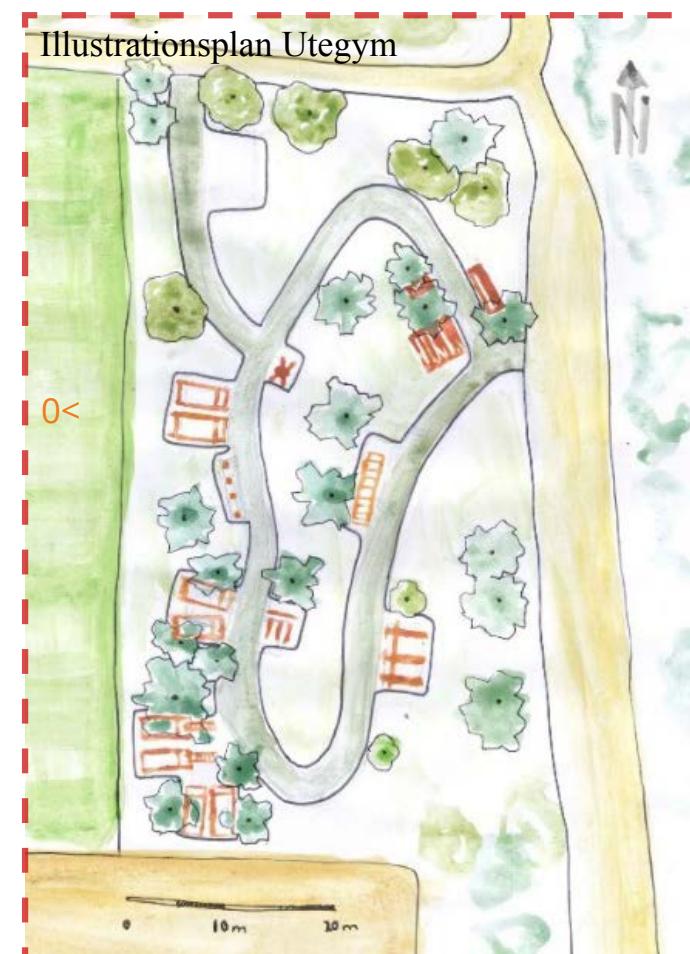

fig. 36 Arbetsområdet är samma som för utegymmet och illustrationsplanen från projektet med utegymmet visar således platsens befintliga skick vid projektstart. Större inventeringsplan och kompletterande snitt finns under bilagor.

fig. 37 Under inventeringsövningen fick barnen röra sig som olika djur för att på olika sätt undersöka platsens förutsättningar.

fig. 38 Diskussion i smågrupper om olika områdens karaktär.

Workshop 1 – Inventering och analys

Tid och datum: 12:30-14:30, tisdag 6 feb
Väder: -5 grader och lätt snöfall

Syftet med workshop 1 var att få barnen att bekanta sig med området och fundera över platsens förutsättningar. De skulle också introduceras till de tio övningsmomenten som sjukgymnast Svensson (presenteras på sid. 17) rekommenderat och utifrån dessa skapa stationer där momenten kunde tränas.

I planeringen av uppgift 1 inspirerades jag av Frizons workshop om normer i offentliga rum (Se sid. 14) vilket ledde till en inventeringsövning där barnen fick röra sig som olika djur på platsen för att på olika sätt uppleva platsens betingelser. De olika rörelsesätten var tänkta att på ett kul sätt aktivera balans- och koordinationssinnena samtidigt som barnen omedvetet inventerar platsens förutsättningar såsom vegetation, topografi och rumslighet m.m. Samtidigt var målet att övningen skulle lätta på spärrar för kreativiteten till nästkommande övning.

Uppgift två utgår från inventeringsmetoden i projektet Gula Platsen (se sid. 15) där eleverna skulle identifiera goda och mindre goda platser samt förklara sina val för varandra.

I tredje uppgiften lät jag mig inspireras av metoden bodystorming från projektet Rosens Röda Matta vilket resulterade i en övning där Svenssons övningsmoment (se sid. 17) testades i olika övningar baserat på platsens förutsättningar.

Introduktion

Workshoppen började med att jag kort presenterade mig och mitt framtida yrke som landskapsarkitekt. Därefter berättade jag om projektet med det nya utegymmet på platsen och hur jag fått hjälp av experter på träning i skapandet av en träningsanläggning. Sedan presenterade jag projektet med koordinationsbanan och förklarade att jag nu behövde hjälp av just dem, som är experter på att vara barn, i skapandet av en utmanande plats för barn och unga.

Klassen hade på förhand, av pedagogen delats upp i två grupper vilket gjorde att varje halva bestod av cirka 15 barn. Ena halvan underhölls av pedagog medan andra halvan, tillsammans med en annan pedagog, deltog i workshoppen. Efter halva tiden bytte grupperna plats.

Uppgift 1 – Inventering

Inventeringen började med att vi som grupp promenerade runt området. Detta för att lära känna områdets storlek och omgivning samt få en överblick över platsens förutsättningar. När vi gått ett varv runt platsen fick barnen sin första uppgift. De skulle nu röra sig genom området i öst-västlig riktning vilket innebär uppförsbacke åt ena hållet och nerför åt andra. Inte nog med detta skulle de röra sig som olika djur. Genom handuppräckning och öppen diskussion bestämde vi tillsammans vilket djur som gällde varje gång vi bytte riktning. Efter ett tag bytte vi riktning och korsade området en gång söderut och därefter tillbaks norrut.

När vi rört oss genom området på olika håll hölls en diskussion om platsens förutsättningar. Exempelvis frågades var det var “soligast”, “brantast” och “bullrigast”. Barnen fick tänka efter och sedan svara med handuppräckning följt av öppen diskussion. Detta gav barnen ytterligare kunskap om området.

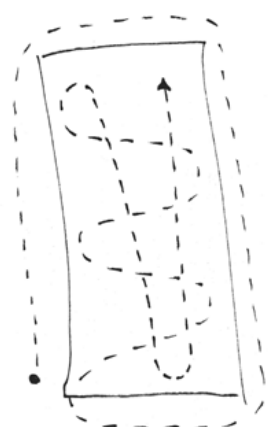

fig. 39 Rörelsemönster vid promenaden i uppgift ett.

fig. 40 Inventeringsmaterialet i uppgift två bestod av träklossar beklädda med två olika sorters smileys.

fig. 41 De goda och mindre goda platser som eleverna identifierade karterades.

fig. 42 Elevförslaget "jump and go" kom att inspirera koordinations-banans första station "balansgång".

Uppgift 2 – Den goda platsen

I uppgift nummer två blev barnen indelade i smågrupper om tre och fyra. De blev därefter tilldelade två stycken träklossar per grupp. Träklossarna var försedda med två olika sorters emojis (fig. 33). En glad emoji och en bajs-emoji.

Grupperna fick därefter i uppgift att under diskussion identifiera en plats inom området som de tyckte om, samt en plats de tyckte mindre om och förse dessa med gruppens glad respektive bajsemoji.

När alla var färdiga med uppgift två fick grupperna presentera sina platser och motivera sina beslut inför de andra. Resultatet av emoji-övningen sammanställdes senare i en karta över goda och mindre goda platser (fig. 34). Huvudsyftet med övningen var dock att barnen själva skulle börja reflektera och diskutera kring platsen.

Uppgift 3 - Analys

Efter genomgången av goda och mindre goda platser presenterades sista uppgiften. De tio momenten som Svensson rekommenderat förklarades och grupperna blev tilldelade var sitt moment. Grupperna fick nu i uppgift att någonstans inom området göra en lek eller övning där respektive moment kunde praktiseras. Material från gymnastiksalen samt från anläggandet av utegymmet fanns att tillgå. Detta innefattade; koner, plankor, rep och band i olika färger samt rockringar. Grupperna ombads också att ge sin station ett namn.

När grupperna var färdiga fick de återigen presentera vad de kommit fram till. Vi gick i tur och ordning igenom alla gruppers stationer och alla fick prova de olika övningarna. När detta var gjort byttes halvklass och samma procedur genomfördes med grupp nummer två. På grund av tidsbrist och kallt väder gjordes vissa avvikelser från planen med grupp

nummer två. De gick bland annat färre turer genom området och fick göra uppgiften med emojisen och uppgiften med momenten samtidigt. I och med ett snabbt gruppbyte glömde också första gruppen att plocka ner sina stationer vilket gjorde att grupp nummer två fick leta material till sina stationer över hela området.

Uppgift 4 - Läxa

I slutet på workshoppen fick barnen i läxa att till nästa workshop på ett A4 sammanställa en skiss av sin station. Utöver skissen skulle de också beskriva stationen med tre ord. För att ge en bredare beskrivning samt att koppla till skolarbetet bestämdes att varje ord skulle tillhöra var och en av ordklasserna; verb, substantiv samt adjektiv. På pappret skulle också namnet på stationen antecknas. Här intill presenteras några av de skisser som lämnades in i läxa.

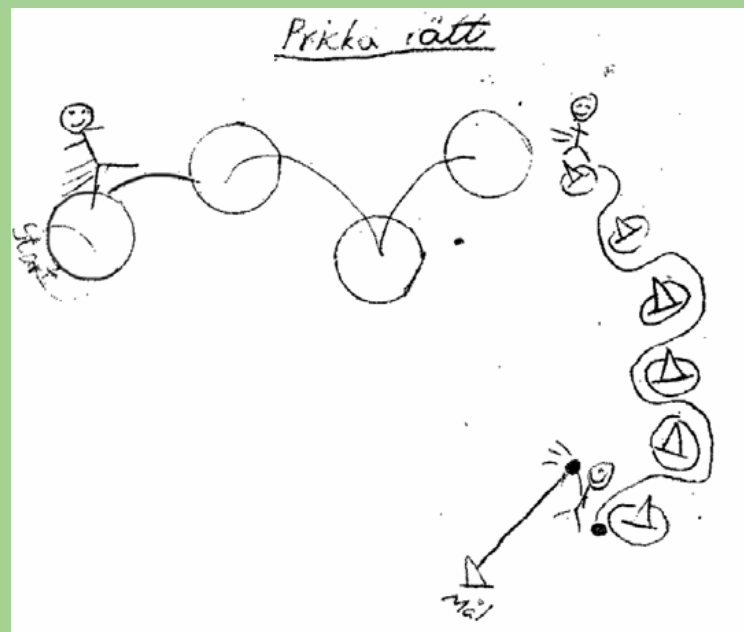

fig. 43 Elevförslaget "pricka rätt" illustrerar skutt mellan frizoner följt av en slalombana. I koordinationsbanan återkommer slalomrörelsen och frizonerna i stationen "High five-stolpar" och "stepping poles".

fig. 44 De här eleverna har illustrerat zoner som utmanaren ska röra sig mellan under ett visst tidsspänn. Principen appliceras på koordinationsbanans andra station "balansstubbar".

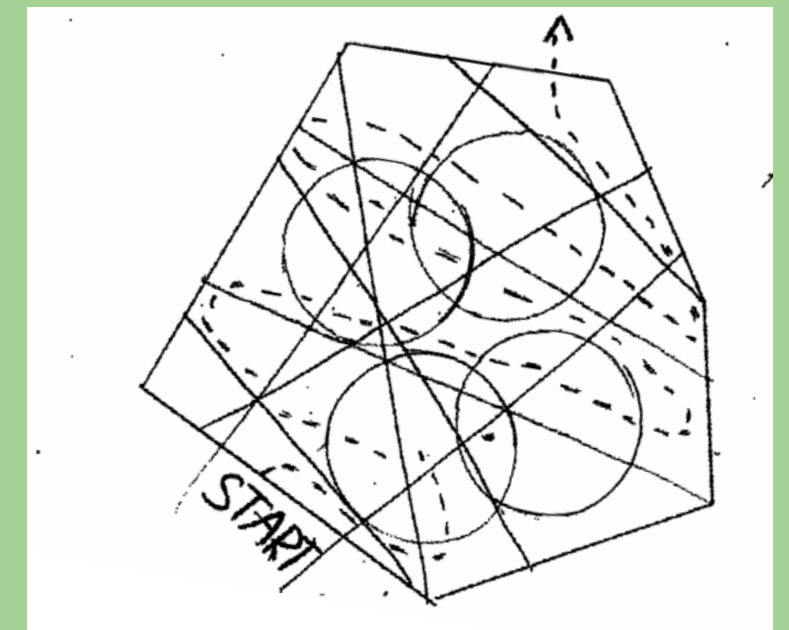

fig. 45 Elevförslaget "Det tänkande steget" som kom att inspirera stationen "spindel nätet".

Reflektion - Workshop 1

I den här workshoppen fick barnen bekanta sig med området och fundera över platsens förutsättningar. De fick dessutom själva skapa stationer där de tänkta övningsmomenten kunde tränas. Detta var huvudsyftet med första workshoppen.

Jag nämnde målet med workshoppen i den inledande presentationen men det hade inte skadat att upprepa syftet att barnen skulle reflektera över platsens förutsättningar ytterligare en gång innan uppgift ett. Onödigt många frågor under workshoppens inledning hade då kunnat undvikas.

Värt att nämna är också vädrets påverkan på workshoppen. Eftersom grupp nummer två hade blivit nedkylda var entusiasmen något lägre inför uppgifterna. De fick också mindre tid på sig, eftersom vissa fick bråttom att passa sin skolbuss hem. Därför fick den andra gruppen en något

nedbantad version av workshoppen. Jag upplever att de trots detta tog till sig det mest väsentliga om platsen.

Uppgift 1 fyllde sitt syfte att ge kunskap om området vilket visade sig i den uppföljande frågestunden. Att tillsammans röra sig genom området som djur blev också en avslappnad start på det fortsatta samarbetet med barnen. Jag tror att denna övning gav barnen en positiv bild av mig som vuxen och att den har underlättat samarbetet även under kommande mötestillfällen.

Uppgift 2 gav eleverna chansen att fundera på saker de ännu inte reflekterat över eller få bekräftelse på saker de lärt sig under uppgift 1. Övningen med glad/bajs-emojisen tror jag inte i detta fall bidrog till ett relevant kartunderlag för det kommande gestaltungsarbetet. Dels eftersom barnen påverkades mycket av varandra men också eftersom de lade väldigt stor vikt vid de befintliga utegymsredskapen. Detta var inte tanken då koordinationsbanan är tänkt att vara en egen

installation och inte inskränka på utegymsredskapens områden. Däremot skapade övningen bra diskussion om platsen. Flera grupper valde först en plats för att efter diskussionen sedan byta plats.

Uppgift 3 fungerade bäst i första gruppen där entusiasmen och kreativiteten över att få skapa var stor. Teman som: balans, rörlighet och koordination attackerades och fyndiga stationer uppkom. Vissa med stark koppling till temat och andra med mindre. Ordet koordination var för barnen svårtolkat.

Jag glömde att be eleverna i grupp ett att plocka ner sina stationer innan vi bytte grupper. Det kan ha påverkat kreativiteten i grupp två eftersom de då fick se färdigbyggda stationer vid ankomst till platsen. Jag tror inte detta påverkade resultatet av uppgift tre nämnvärt eftersom de fick andra moment att bygga stationerna utifrån.

fig. 46 Skissandet i smågrupper, så kallade bikupor, under uppgift 1 underlättar att samtliga elever får chans att bidra med sin åsikt.

fig. 47 Efter skissandet fick varje grupp presentera sin station inför klassen och förklara hur den var tänkt att användas.

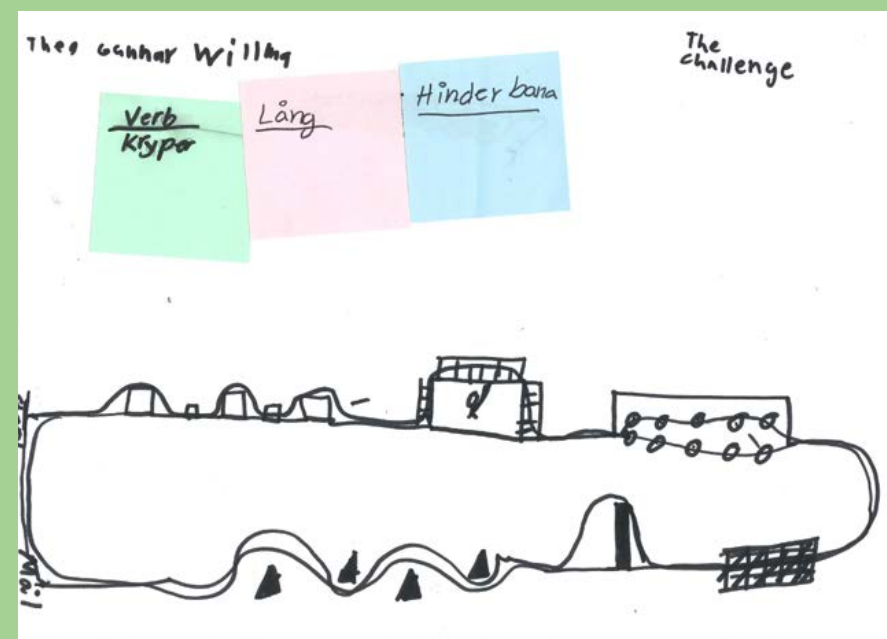

fig. 48 Förslaget "The Challenge" är ett resultat av grupparbetet som visar önskemål om flera stationer i en sluten bana med start och mål.

Workshop 2 - Idé och koncept

Tid och datum: 09:50-12:00, torsdag 8 feb
Inomhus, Bredaryds skola

Syftet med WS2 var att samla in ytterligare idéer på hur Svenssons olika moment kan tränas. Ytterligare ett syfte ligger i att utifrån platsen och dess framtida ändamål finna ett koncept att arbeta efter i gestaltningsprocessen.

Introduktion

Workshoppen började med att eleverna plockade fram läxan de fått vid första mötet. Denna utgjorde skisser av stationerna de skapat samt tre ord som beskrev stationen. Innan läxan lämnades in fördes namnet på stationen samt de tre beskrivande orden över på post-it-lappar. Orden lyftes sedan ur sin kontext och grupperades på tavlan efter ordklasser. Stationsnamnen placerades också intill.

Uppgift 1 - Idé

Vi diskuterade öppet olika teman som återkom bland orden. Därefter fick barnen, som redan blivit uppdelade i grupper, gå fram och hämta tre nya ord från tavlan. I bikupor (grupper

om två eller tre) fick de nu i uppgift att tillsammans på ett A3 gestalta en ny station som utgick från dessa tre ord. Som inspiration fanns Svenssons tio moment också att tillgå vid tavlan.

När grupperna var färdiga fick de inför klassen presentera sina gestaltningar och hur övningen i fråga skulle utföras. Namnet på varje övning noterades på tavlan.

Uppgift 2 - Koncept

Efter samtliga presentationer fanns nu både namnen på de "gamla" och namnen på de "nya" stationerna uppsatta på tavlan. Under öppen diskussion grupperades lapparna. Eftersom fler grupper snarare hade ett koncept som namn, till exempel "hinderbana" ställdes frågan om barnen kunde hitta någon gemensam nämnare för samtliga eller så många stationer som möjligt. Sex stycken förslag kom fram och därefter röstades det fram en vinnare. Röstningen genomfördes genom

att eleverna tittade ner i bänken och räckte upp handen vid de olika alternativen. Första omröstningen gav tre finalalternativ. Därefter upprepades röstningsproceduren ytterligare en gång för att få fram det slutgiltiga konceptet.

Det framröstade konceptet blev: Elstöten

Uppgift 3 - Läxa

När jubelrop och missnöjdhet lagt sig efter omröstningen sammanfattades de två workshopparna kort och jag förklarade att vi båda får läxor till nästa gång. Min läxa till nästa mötestillfälle var att utifrån deras skisser och det framarbetade konceptet skapa ett gestaltningsförslag för platsen. Jag berättade att jag varit i kontakt med slöjdlärarinnan och att barnens läxa var att under slöjden skapa designdetaljer till gestaltningen.

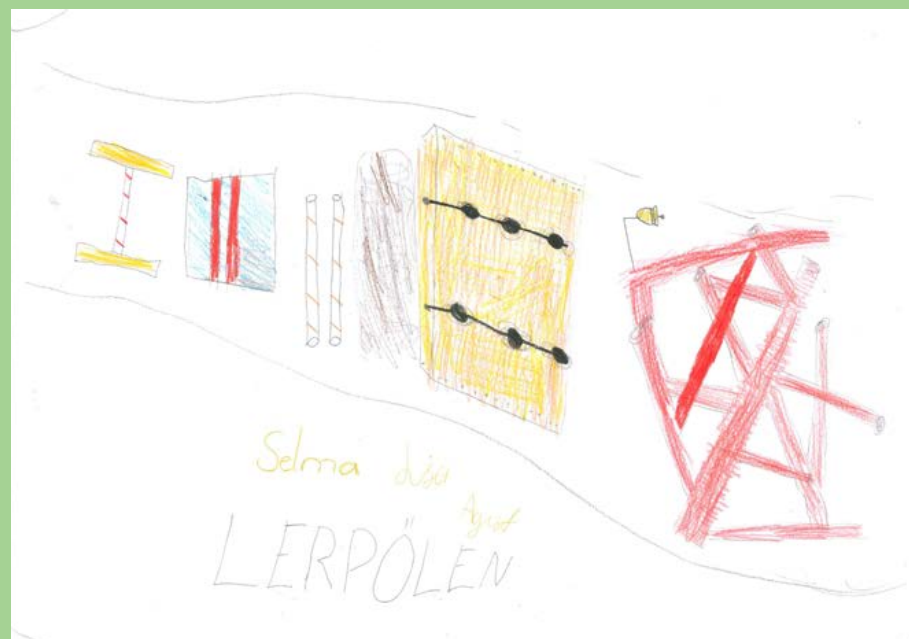

fig. 49 Förslaget "Lerpölen" visar, likt förslaget "The Challenge", ett önskemål om flera stationer följd.

fig. 50 Resultatet av grupparbetet kom att inspirera stationen "laserstrålar".

fig. 51 I ovanstående elevförslag syns hinder som inspirerade till stationerna "Väggen" och "Över-under".

Reflektion - Workshop 2

Tio skisser på stationer från WS1 kunde genom läxan samlas in och tio nya skapades under workshoppen. Därtill beskrivande ord och stationsnamn kunde också dokumenteras och slutligen leda till ett koncept för gestaltningen.

Uppgift 1

Tanken med uppgift ett var att med inventeringen och analysen från WS1 i åtanke skapa nya stationer utan att behöva förhålla sig till material. Att eleverna fick byta ord att förhålla sig till upplever jag gav nya perspektiv och stimulerade kreativiteten. Varför stationerna i läxan skulle beskrivas i ordklasser var mest för att koppla till skolarbetet. Det visade sig dock ge en bredare beskrivning där framförallt verben gick att koppla till Svenssons olika moment.

Uppgift 2

Upplägget på hur konceptet skulle arbetas fram var något löst planerat. Detta eftersom jag själv vet hur svårt det kan vara att välja ett gestaltningskoncept. Att utgå ifrån stationernas namn tyckte jag kändes som en bra ide eftersom dessa i viss mån bör spegla både platsens förutsättningar och dess framtida användning.

Att flera grupper hade tolkat övningens namn som substantivet i läxan och inte givit något ytterligare namn försvagade min teori om koncept utifrån stationsnamnen. Att resultatet från uppgift 1 snarare gav färdiga koncept såsom "hinderbana" gjorde att jag ställde frågan om gemensam nämnare för de olika stationerna.

Omröstningen som följde blev ett demokratiskt sätt att kora en vinnare. Vissa var mer nöjda än andra med det vinnande förslaget. Jag kan själv relatera till beslutsångesten över att välja koncept. Eftersom flera grupper valt namnet hinderbana till sina stationer valde jag att ta det vidare i gestaltningen.

Uppgift 3

Att barnen får arbeta med projektet i slöjden bibehåller deras intresse för platsen. Att dessutom för hand få skapa detaljer som senare ska bli del av gestaltningen hoppas jag kan öka känslan av ägande och tillhörighet, vilket därmed ger en ännu starkare koppling till platsen.

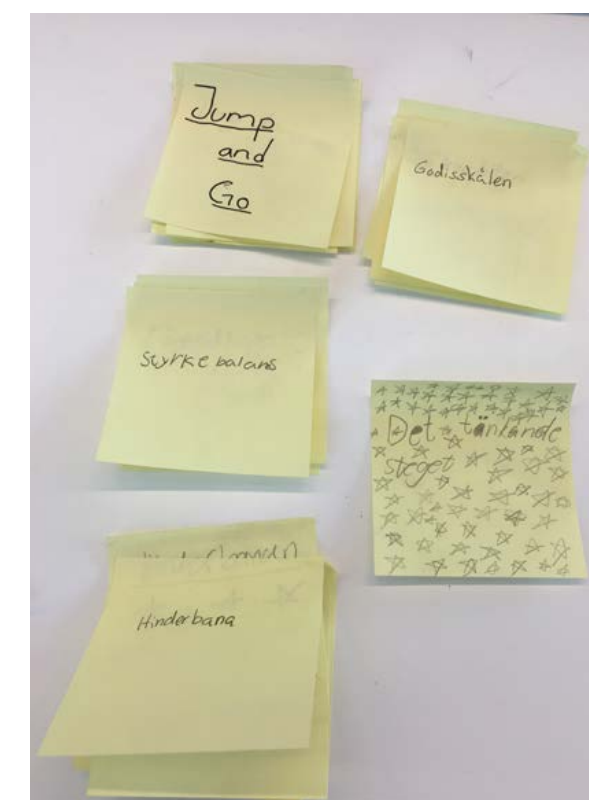

fig. 52 Några av post-it-lapparna med stationsnamn.

fig. 53 Arbetsflöde som visar hur jag som landskapsarkitekt bearbetat en av elevernas skisser till presentationen i WS3.

Bearbetning - Workshop 1 och 2

Nästa steg blev att jag som landskapsarkitekt bearbetade materialet från de två första workshopparna för att omvandla elevernas idéer till en sammanhängande gestaltning.

För att sammanställa materialet som framställts i WS1 och WS2 ögnade jag först igenom samtliga skisser. Därefter digitaliserade jag orden på post-it-lapparna i ett kalkylark för att även få en överblick över dessa. Orden skrevs över bokstavligt utan att korrigera stavfel eller tempusform. De delades också upp efter ordklasser precis som på workshopen.

Därefter gick jag systematiskt igenom varje skiss ytterligare en gång. Denna gång gjorde jag egna skisser av barnens övningar. Mina skisser syftade till att skapa enklare konstruktionsskisser över användningen för att få en god överblick över alla olika övningar. Skisserna gjordes i plan, snitt och/eller perspektiv

Verb	Substantiv	Adjektiv	Namn på station
Klättra	Hinderbana	Lång	Pricka rätt
Springer	Stock	Klurig	The challenge
Hoppa	Det tänkande steget	Fyrkantig	Socketbiten
Går	Laserbana	Stort men inte så fint	Godisskålen
Dra	Ringar	Liten	Klättraho
Hoppa	Jamp and go	Stor	Hinderbana
Springa	Oenlig (oändlig)	Lång	Hinderbana
Pricka	Längdhopp	Tung	Hinderbana
Kryper	Hinderbana	Långt	Hinderbana
Dra	Balansen	Långt	Hinderbana
			Lilla spåret
			Laserbanan
			Drag dragon
			Lerpölen
			Drag kampen
			Jump and go
			Längdhopp
			Styrkebalans
			Det tänkande steget

Tabell 1 Visar de beskrivande orden från WS1

beroende på vilket sätt som bäst illustrerade användningen. I denna process slogs liknande rörelseövningar ihop för att sälla bort dubletter. Stationer som av olika anledningar upplevdes otänkbara, exempelvis ekonomiskt eller säkerhetsmässigt, sällades bort. Även övningar som redan utan tillägg gick att genomföra på platsen sällades bort. Under skissprocessen skapades även några nya övningar som barnens skisser gav inspiration till. Tolkningarna av barnens skisser var inte alltid lätt att utföra, vilket gjorde att övningarna sällades ut subjektivt av mig som landskapsarkitekt. Jag har i valet av övningar utgått från min kompetens som landskapsarkitektstudent samt de erfarenheter jag erhållit vid medverkandet vid konstruktionen av utegymmet.

När samtliga 20 skisser gåtts igenom (tio från WS1 + tio från WS2) hade 18 stycken egna skisser framställts. Dessa skisser

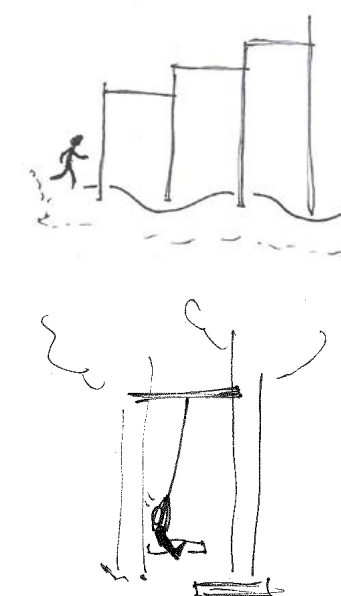

fig. 54 Två av skisserna som sällades bort i skissprocessen.

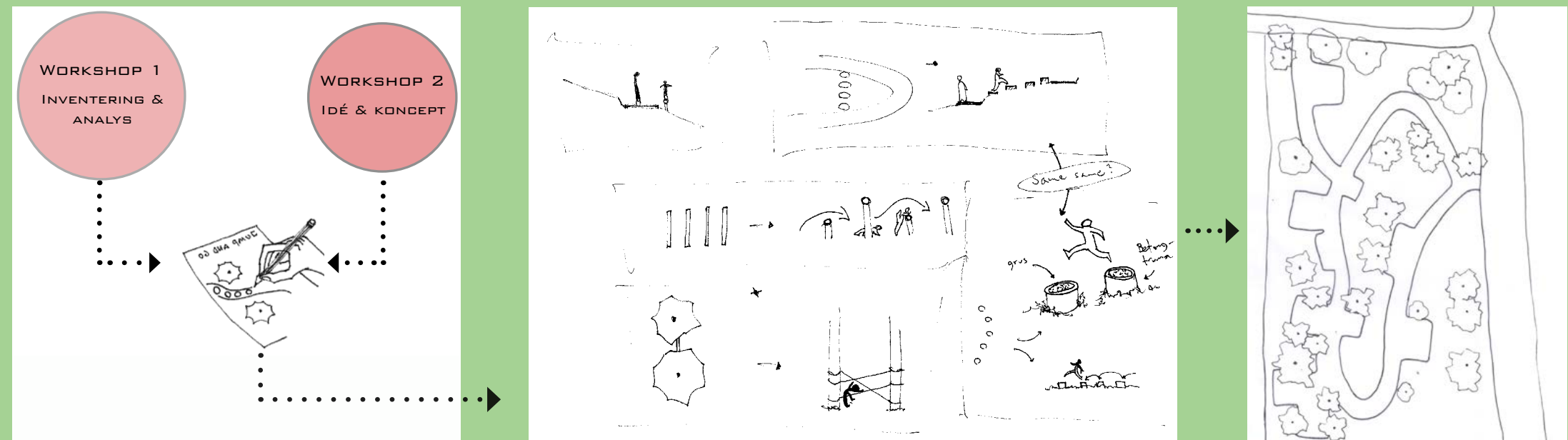

fig. 55 Flödesschema över hur jag sammanställt skisserna från WS1 och WS2 i avskalade funktionsritningar och därefter applicerat dem i planritningen.

fig. 56 Bildcollage som skapats i photoshop med skiss från WS1 kom att inspirera till koordinationsbanans station "Stora stubbar"

täckte enligt min mening som landskapsarkitekt alla rimliga rörelseövningar som framkommit från WS1 och WS2. För att undersöka mitt arbete ställde jag mina skisser mot orden i kalkylbladet. Kan skisserna beskrivas med orden från post-it-lapparna? Substantiven och adjektiven är mer fränkopplade plats och övning men samtliga verb återfinns i mina nya skisser.

Efter att övningarna renritats började pusslet med att få in stationerna på platsen. Detta gjordes genom skissande i plan. Jag undersökte om det fanns yta för samtliga övningar på sammanhängande yta. Detta var inte möjligt utan att fälla flera stora tallar. Olika sorters grupperingar av stationer prövades mot plankartan. Flertalet stationer var kopplade till särskilda platser i området såsom tallstammar eller specifika terrängtyper.

Slutligen bestämde jag mig för att följa samma rörelsemönster som utegymnets stationer. Genom att fördela stationerna längs den nyanlagda grusslingan som gjordes i projektet med utegymmet skapades ett gemensamt rörelsestråk på platsen. Det tydliga rörelsestråket och platsens befintliga entré gav också gestaltningen en tydlig start- och målpunkt vilket eftersträvas i barnens idéer om en hinderbana.

Platskrävande stationer kunde placeras där utrymme för detta fanns och mer platsekonomiska stationer pusslades in mellan utegymsredskap och trädstammar. Flera stationer integrerades i landskapet genom balansgångar mellan stubbar och fällda träd och replättring mellan jättetallarna.

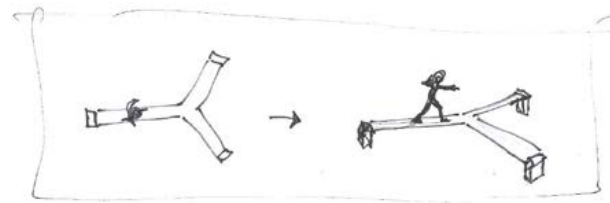
En presentation i tre delar förbereddes där skisserna på de olika övningarna visades intill en karta som angav stationens placering på platsen (se sid. 30-sid. 32). Några utav

skisserna processades ytterligare och kompletterades i presentationen med bildcollage i gjorda photoshop. I presentationen inkluderades också ett avsnitt om denna arbetsprocess och därtill hur en beställare i ett projekt som det här måste ta hänsyn till aspekter som exempelvis ekonomi och tid. Detta för att ge barnen förståelse för att vissa övningar inte kunde tas vidare i gestaltungsprocessen.

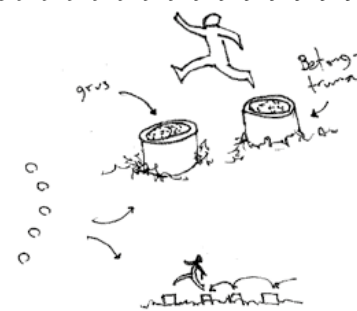
Presentationen av gestaltungsförslaget som hölls under WS3 visas på följande sidor.

DEL 1 - INTE NUDDA MARK

BALANSGÅNG

HOPP HOPP HOPP

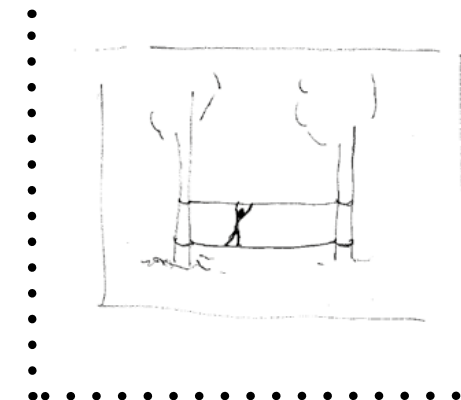
BALANSSTOCK

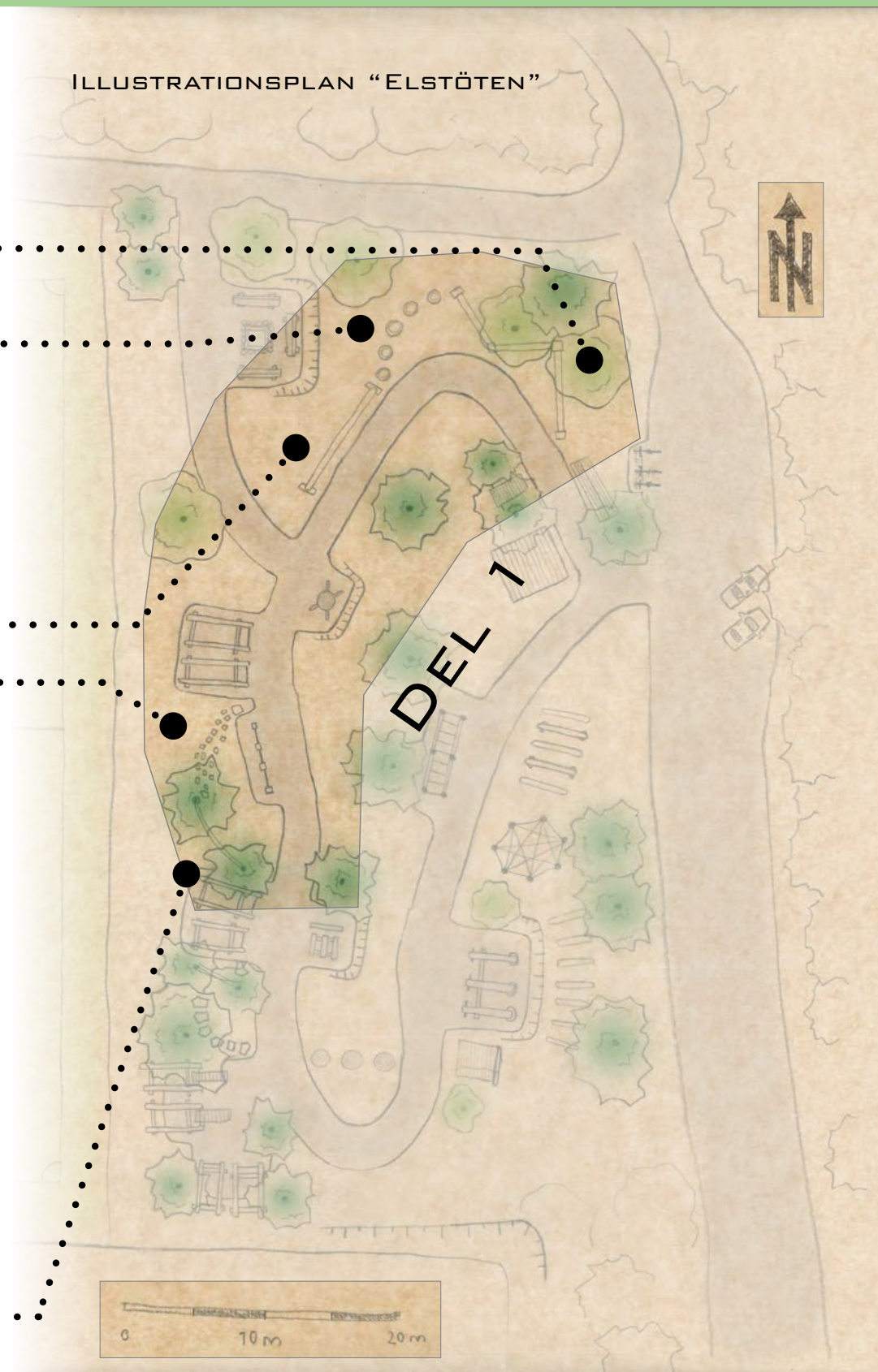
STEPPING POLES

TALL TILL TALL

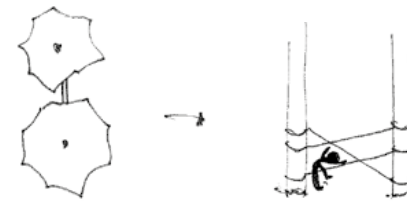

ILLUSTRATIONSPLAN "ELSTÖTEN"

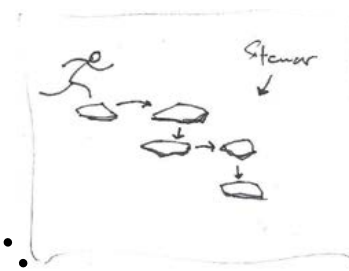

DEL 2 - SMIDIG OCH STARK

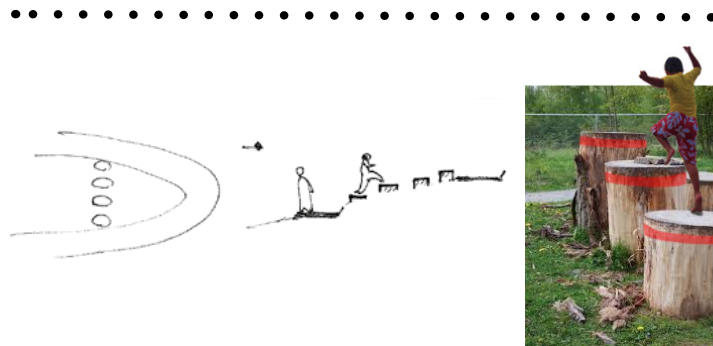
BANKRÅNET

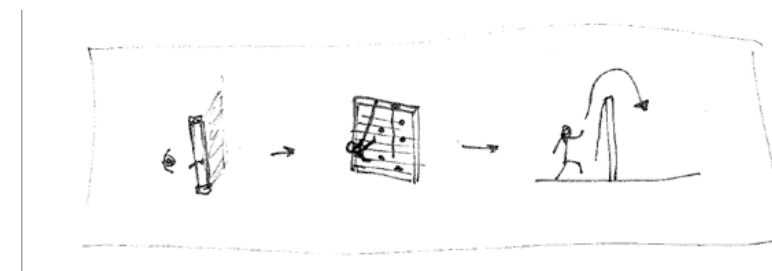
STENDANS

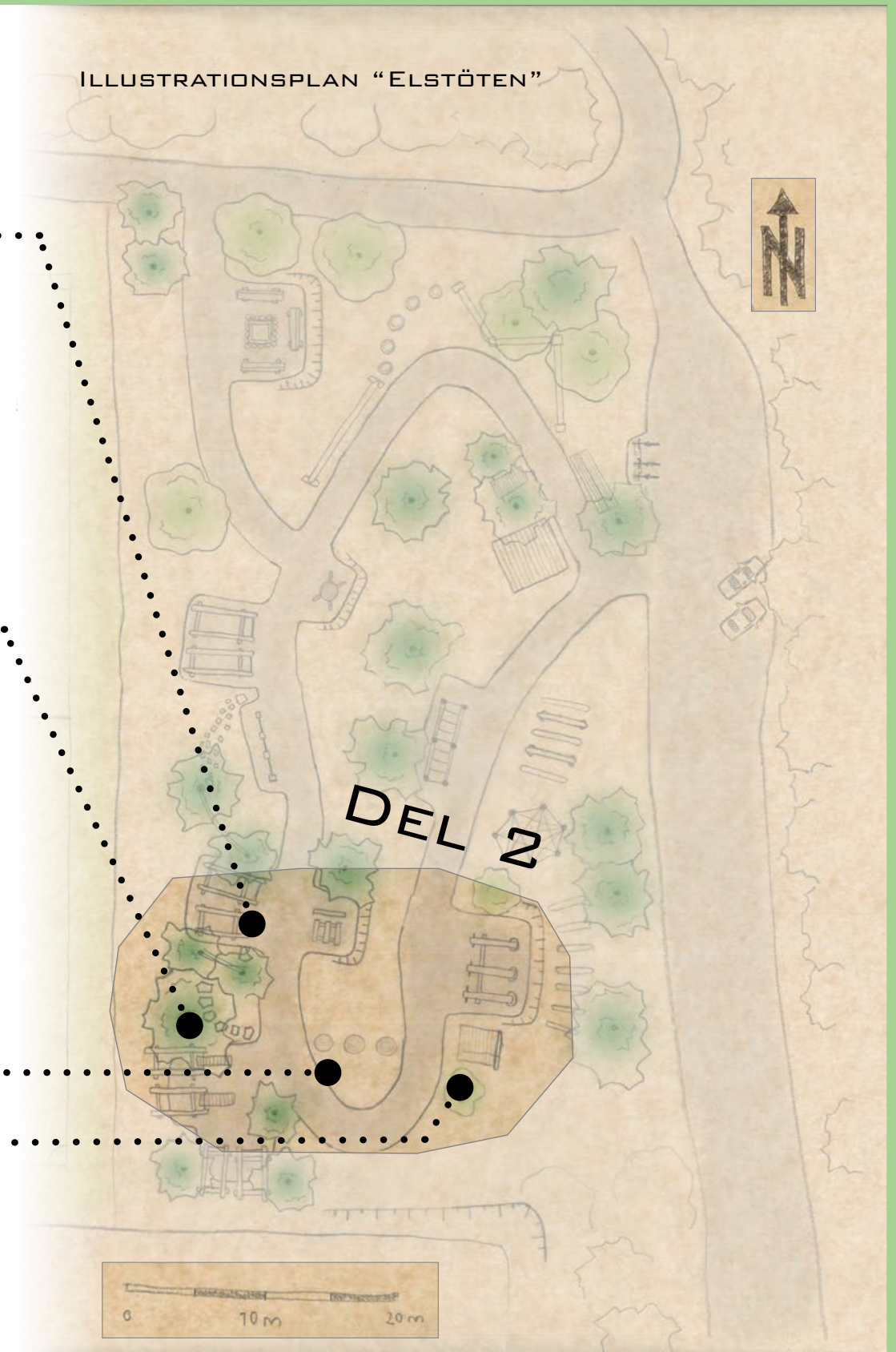
STUBBEN ÄR FRI

VÄGGEN

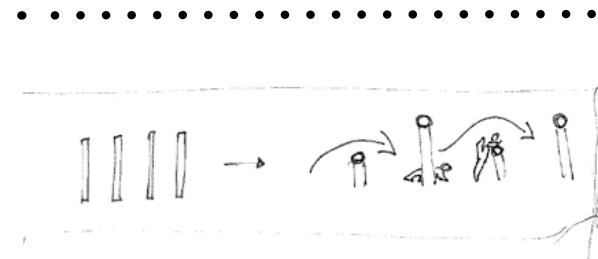

ILLUSTRATIONSPLAN "ELSTÖTEN"

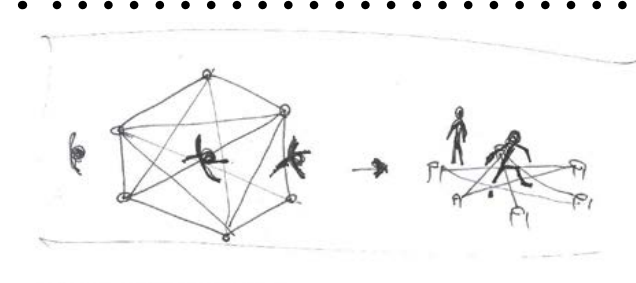

DEL 3 - SPURTEN

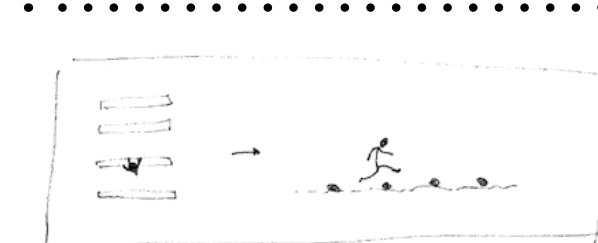
ÖVER - UNDER

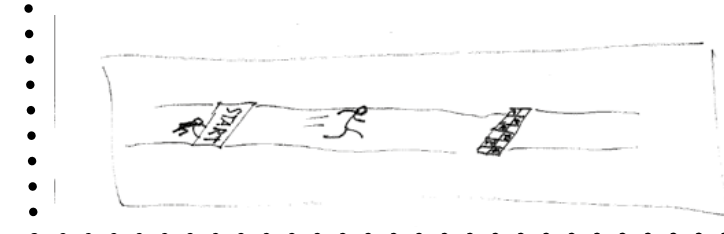
SPINDELN I NÄTET

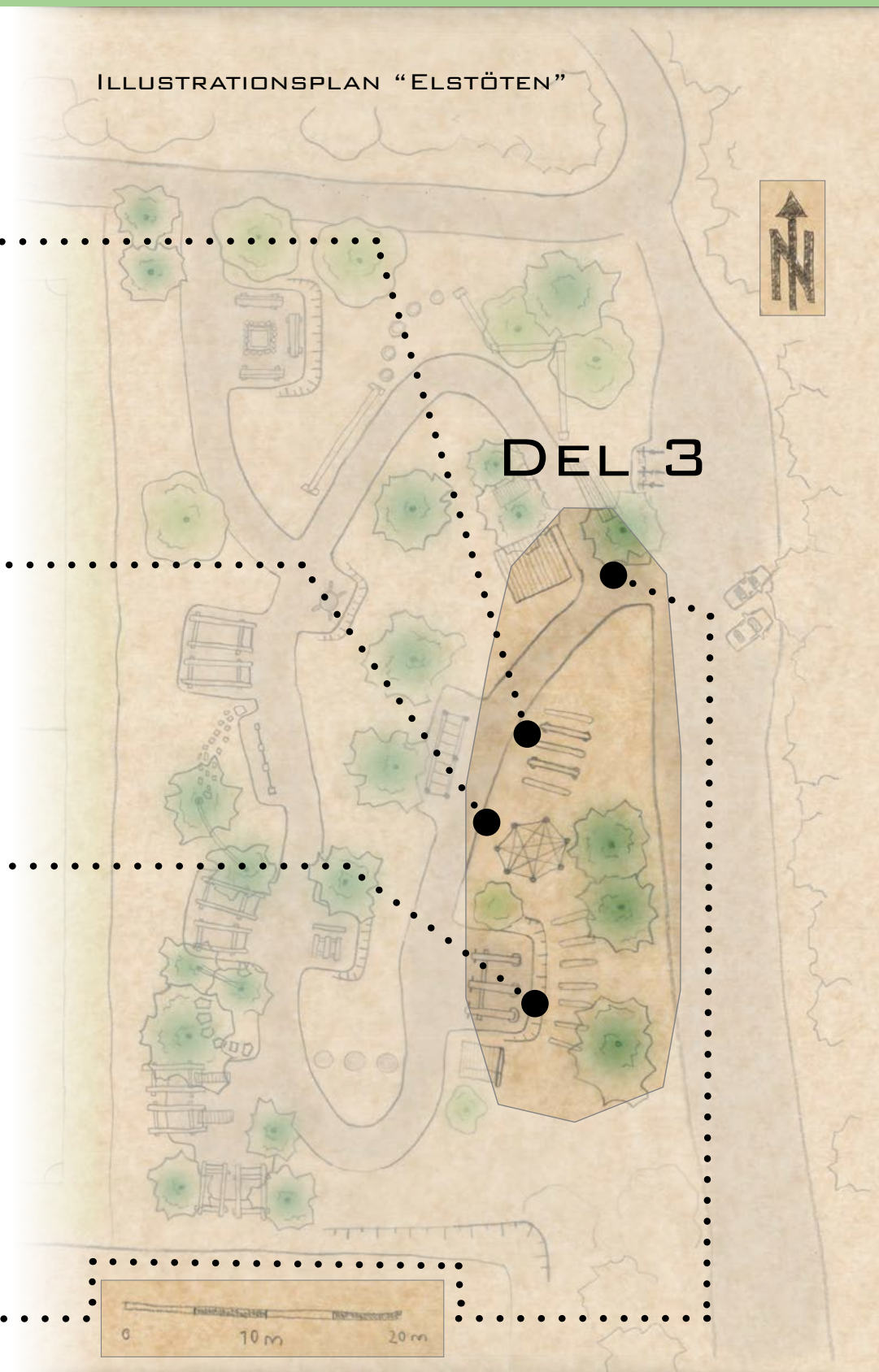
POLKASTOCKAR

START - MÅL

ILLUSTRATIONSPLAN "ELSTÖTEN"

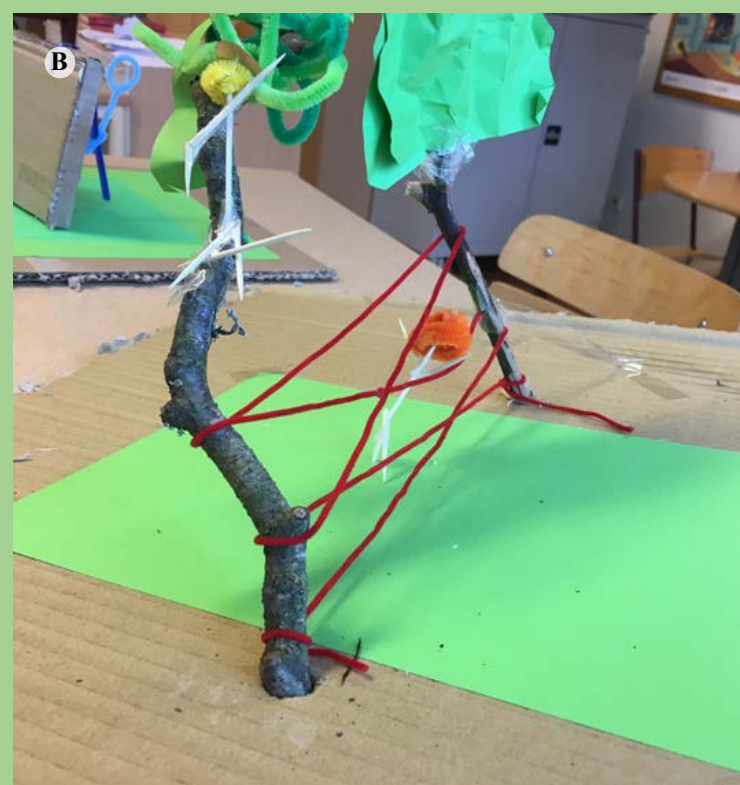
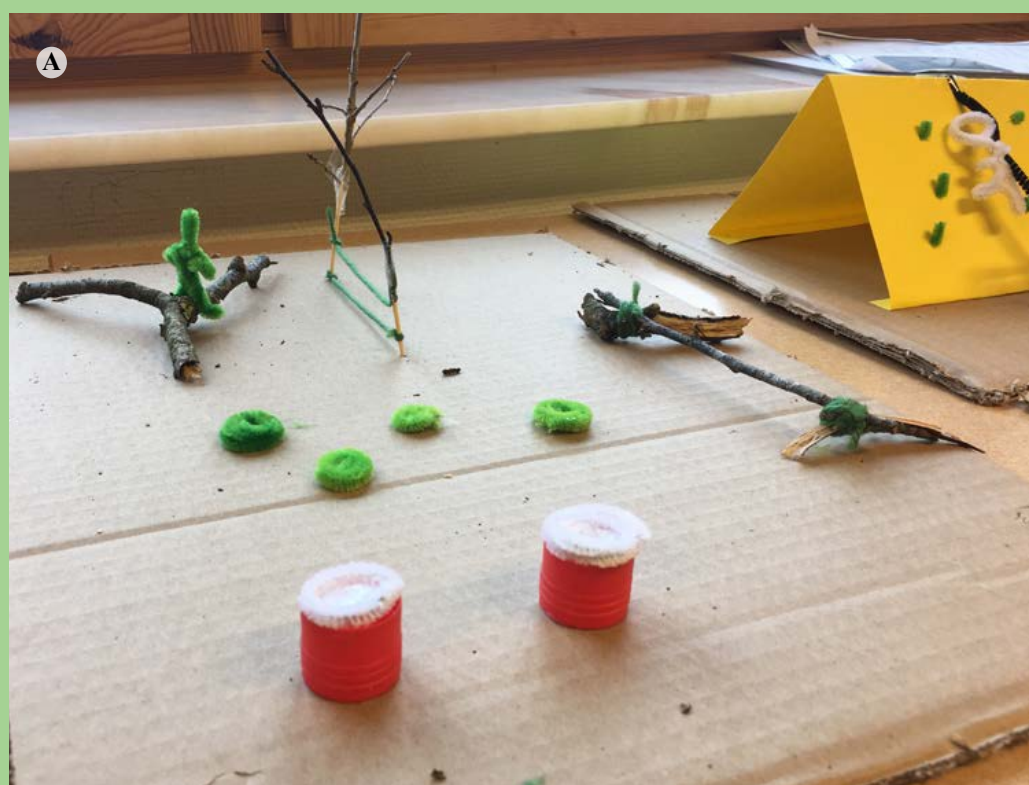

fig. 57 Visar tre av modellerna från workshop 3; A, B och C.

Workshop 3 - Presentation av gestaltningsförslag, kritik och modellbygge

Tid och datum: kl 09:50-12:00, måndag 12 mars
Plats: Inomhus, Bredaryds skola

Syftet med WS3 var att ge barnen information om arbetsprocessen i skapandet av en plats samt att få kritik på gestaltningsförslaget. Ytterligare ett syfte var att låta barnen konkretisera sin kritik genom att bygga modeller av stationerna i förslaget.

Workshop tre började med att jag förklarade för eleverna hur jag bearbetat deras skisser sedan senaste mötestillfället samt informerade generellt om arbetsprocessen i utformandet av en plats. Barnen informerades om olika aspekter som kan påverka omfattningen av en gestaltning och hur ekonomi är en särskilt viktig sådan när det gäller en ideell förening såsom BSOK. De förvarnades därmed också om att inte alla de övningar och idéer som uppkommit nödvändigtvis kommer att bli verklighet. Även skötsel och omhändertagande diskuterades och individens ansvar på offentliga platser lyftes.

Presentation av gestaltningsförslag

Efter genomgången av arbetsprocessen presenterades själva

gestaltningsförslaget. Först förklarade jag hur skisserna från WS1 och WS2 renritats och sedan omarbetats för att passa platsen. Jag var noga med att påpeka att det inte bara var "mitt" förslag utan en sammanställning av deras idéer.

När jag visade upp illustrationsplanen förklarade jag hur vi hade rört oss i WS1 så att barnen förstod hur kartan var orienterad. Sen förklarade jag att stationerna likt utegymmet placerats längs slingan för att gestaltningen skulle passa in på platsen och rimma med utegymmets design. Det var också för att få ett tydligt start och mål, vilket gör gestaltningen till en hinderbana, som flertalet grupper gjort i WS2. Jag poängterade ytterligare en gång att bara för att alla stationer är med på denna ritning betyder inte det att alla kommer byggas.

Under öppen diskussion gick vi i kronologisk ordning igenom de 13 olika hindren i vad som kom att kallas koordinationsbanan. Vid flertalet stationer räcktes händer upp och någon synpunkt diskuterades innan genomgången fortsatte.

Uppgift 1 - Kritik "two stars and a wish"

Efter genomgången av gestaltningsförslaget fick barnen ge kritik. Detta gjordes med hjälp av en metod som klassföreståndare Höglund tipsat om. Metoden kallas "two stars and a wish" och är något som barnen är bekanta med via bildlektionerna i skolan. I grupper om max fyra personer fick

barnen skriva två bra saker med förslaget och en sak som de upplevde kunde förbättras. Kritiken dokumenterades på A4:or som sen samlades in och digitaliserades.

Uppgift 2 - Modellbyggande

Efter att grupperna genomfört kritikövningen presenterades modelluppgiften. Grupperna blev tilldelade en av de tre delarna från presentationen men fick själva välja vilken/vilka stationer som de skulle gestalta i modell. Här gavs de chansen att direkt utifrån kritiken förändra stationen i den mån gruppen ansåg det lämpligt. Barnen tipsades om att bygga skalgubbar för att få en känsla för storlek och avstånd på stationen.

Tillhandahållet modellmaterial var kartongskivor som grund. Därtill fanns papper, garn och piprensare i olika färger, tandpetare och pinnar/kvistar från skogen. Lim och saxar tillgodoseddes av skolan.

Efter workshoppens slut samlades modellerna in och dokumenterades med både foto och film. Fyra stycken modeller på olika övningar sparades och togs med till klubbstugan för en eventuell vernissage vid invigning. Av praktiska skäl fick övriga modeller kastas.

Reflektion - Workshop 3

Workshopen genomfördes enligt plan och eleverna tog till sig gestaltungs-förslaget. Konstruktiv kritik framkom under den öppna diskussionen under presentationen samt under själva kritikövningen.

Under modellbyggandet uppstod vissa koncentrationssvårigheter. Ett par individer hade svårt att koncentrera sig och började leka och kasta modellmaterial. Som landskapsarkitekt har jag inte någon pedagogisk bakgrund att dra slutsatser om varför detta moment blev stökigare än presentationen. En hypotes är att barnen fördelades på två klassrum. En annan teori är att barnen blev stillasittande lite för länge under presentationen och kritiken, vilket därefter ledde till överskottsenergi hos ett par individer vid modellbyggandet.

Bearbetning - Workshop 3

Nedan följer en analys av kritiken blandat med det som diskuterades muntligt under presentationen i WS3 vilket resulterade i den slutgiltiga illustrationsplanen för platsen.

Stars

Att det blev en följd av stationer längs en bana verkade uppskattat av alla. Det var bra att det följde med från WS2. I den positiva kritiken var sju av de totalt 13 stationerna spontant nämnda (utan att kritiken efterfrågade stationsnamn) som "bra" eller "roliga". Några av dessa nämnda mer än en gång. Det känns som en lyckad blandning i gestaltningen eftersom det inte verkar finnas någon favoritstation utan tvärtom många olika favoriter. Att en grupp kritiserade själva presentationsprestationen var kanske lite misslyckat men eftersom det var positiv kritik är det ändå kul att höra.

Wish

Under presentationens gång uppkom en del tankar om huruvida banan var tillräckligt avancerad. Flera elever önskade stationer med valmöjlighet att ta ett svårare vägval. Även i den skriftliga kritiken syns önskan om högre balansgång.

Vi diskuterade under presentationen fram en lösning med två filer i bland annat stationen "Stepping poles" och "Väggen", där vänstervägval kunde innebära kortare avstånd mellan stolparna samt ett rep att ta hjälp av i klättringen medan de som väljer höger får färre stolpar att hoppa på och ett fåtal klättergrepp att ta sig an väggen med. Att färga stolparna i "Stepping poles" i olika svårighetsgrad likt en klätterled uppmärksammades också som en möjlighet.

Att ha högtalare på plats som avger ljud när man rör vid saker man ej ska nudda diskuterades i klassrummet. Jag förklarade att en sådan gestaltning kräver mycket teknologi och därmed är ekonomiskt oförsvarbar i detta projekt. Vi lyckades dock diskutera fram en budgetlösning på detta problem vilket innebär små bjällror som fästs på repen i stationerna "bankrånet" och "spindeln i nätet". När repen nuddas kommer bjällrorna, likt högtalare kopplade till rörelsesensorer, att avge ljud som avslöjar kontakten mellan utövare och hinder.

Något som inte nämndes muntligt men framkom i den skriftliga kritiken var att banan innehåller för många stationer med hoppövningar. Under platsbesök efter workshopen konstaterades att utrymmet för stationen "polkastockar" är mycket begränsat. Denna station byttes ut mot en balansövning på stockar samt en koordinationsövning mellan två brädor. Detta minskade banans totala antal hoppövningar till förmån för balans- och koordinationsövningar.

Några barn hävdade att det skulle vara svårt att se hur banan "hänger ihop". Detta tror jag kan bero på att färgskrivaren på skolan inte fungerade och de utskrifter barnen fick var i svartvitt. Med ett genomgående materialval i trä och detaljfärger i rött samt en tydlig följd av övningar längs grusslingan tycker jag som landskapsarkitekt att banan har en tydlig röd tråd och "hänger ihop" både estetiskt och funktionellt. Banans sammanhang kom att förstärkas ytterligare genom barnens vimplar från slöjden.

Vissa stationer i gestaltungs-förslaget har behållit namnet på stationen barnen ritat men förändrats visuellt från barnens skisser. Bland annat kritiserades byte av färg och ny formgivning i stationen "Stepping poles".

Detta försvarades med att konceptfärgen röd valdes med grund i det framarbetade konceptet från WS2 "Elstöten". Röd är en varningsfärg som visar var man inte ska nudda för att slippa få en elstöt. Att stationen "Stepping poles" kommer att gestaltas med fyrkantiga stolpar istället för runda grundas i att jag vid en inventering fann överblivet virke från utegymmet som passade denna station.

Slutgiltig gestaltning

Efter att synpunkterna som uppkommit under workshop 3 bearbetats konkretiserades kritiken i en slutgiltig illustrationsplan (fig. 51). Illustrationsplanen användes sedan som grund i konstruktionen av koordinationsbanan. Sidlayouten i underkant på varje sida visar ett utdraget snitt av koordinationsbanan (den röda linjen i illustrationsplanen).

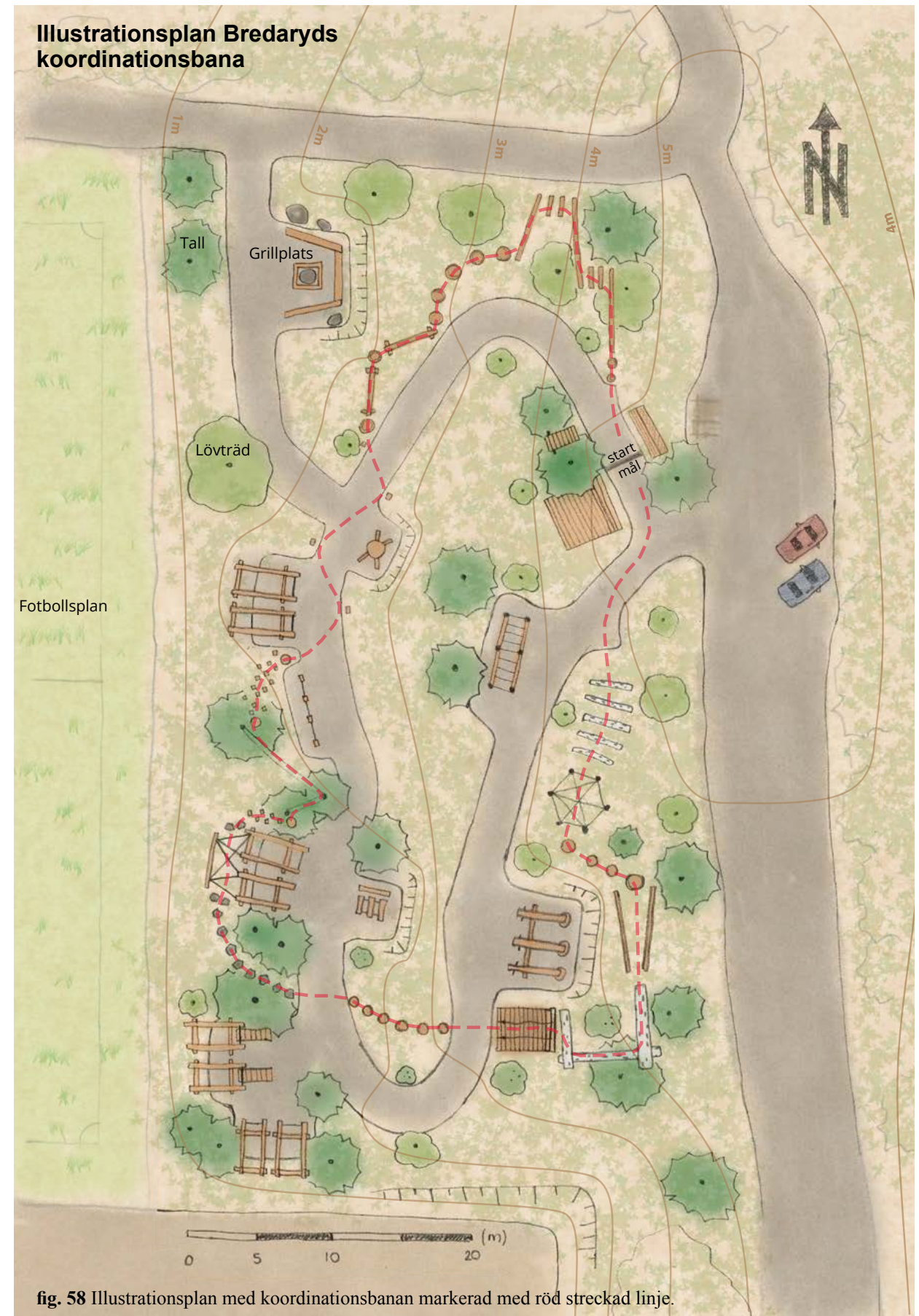

fig. 58 Illustrationsplan med koordinationsbanan markerad med röd streckad linje.

fig. 59 Arbetet med att konstruera stationerna längs koordinationsbanan innefattar bland annat snickeri (A), jordborrning (B) och markutjämning (C). Stationen “Stora stubbar” skapades genom att dela en ekstock i fem bitar á 60 cm. Ek är ett starkt träslag som håller länge även vid kontakt med marken. I varje “ekstubbe” förankrades därefter en lärkstolpe med vinkeljärn. Lärkstolparna som var spillvirke från konstruerandet av utegymmet spetsades för att enklare kunna slås ner i marken. Konstruktionen med lärkstolpen ämnade att försäkra att stubbarna, efter att de försänkts i förgrävda hålen, inte skulle flyttas utan vara stabila och hålla långsiktigt. Endast naturvirke, alltså inget impregnerat virke, har använts vid gestaltningen. Detta för att användare av anläggningen och naturen runt anläggningen ej ska löpa risk att få kontakt med gifter.

Konstruktion

Tid och datum: kl 09:00-14:00, torsdag 15 mars

Plats: Vid gestaltungsområdet.

Efter korrigeringar i planen utifrån kritiken i WS3 påbörjades konstruktionsfasen. Under en genomgång på plats med byggansvarige klubbmedlemmen Arne Andersson och mig, som landskapsarkitekt, gick banan igenom, övning för övning. Vi diskuterade konstruktionen för respektive station samt vilket material som behövdes för varje övning. Vissa stationer ändrades något av konstruktionsmässiga skäl.

Byggnadsmaterialet för respektive station noterades på en karta. Efter genomgången av hela rundan sammanställdes mer noggrant mått och längder på virket samt övrigt material såsom rep, betongfundament och vinkeljärn. Vi gjorde också en inventering av överblivet material från anläggandet av utegymmet. Delar av dessa kunde användas antingen som fundament eller som faktiska redskap i koordinationsbanan. Vi inventerade också virkesupplaget efter röjningen av

skogsområdet innan utegymmet byggdes. Även här hittade vi material som kunde användas i koordinationsbanan. Större stenar som flyttats vid grävning på platsen konstaterades täcka behovet av sten i koordinationsbanan. Materialet som inte fanns på plats inhandlades.

Vecka 12-14 konstruerades koordinationsbanan efter det omarbetade gestaltungsförslaget från WS3. Det framställdes inga fullständiga konstruktionsritningar då vi under diskussion beslutade att detaljlösningar lättast löses på plats med hjälp av modellering i skala 1:1.

Stationerna “Bankrånet”, “Spindelnätet” och “Stepping poles” konstruerades till den grad att det för barnen under WS4 skulle vara möjligt att slutföra arbetet.

fig. 60 Under konstruktionperioden kunde spontant “häng” vid de nya installationerna iakttas från klubbstugan.

Workshop 4 - Arbetsdag

Tid och datum: Tisdag 10 april kl 09:40-12:00

Väder: Klart, ca 10 grader

Syftet var att barnen ska känna sig delaktiga även i själva skapandet av platsen, inte enbart i planeringen. Workshopen var dessutom ett bra tillfälle att berömma barnen för deras idéer som skapat platsen men också för deras bidrag med handkraft i arbetet. Ytterligare ett syfte låg i att säkerställa att mått var lämpade för barnen.

Introduktion

Workshop 4 började med en kort samling på gräsplanen framför platsen. Där förklarades vad som skulle ske under förmiddagen. Jag berättade att jag tillsammans med Arne Andersson hade byggt klart ca 80% av den koordinationsbana som de varit med och arbetat fram. Därefter förklarade jag att vi nu behövde hjälp utav dem för att färdigställa ytterligare tre stationer.

Klassen hade på förhand delats in i tre grupper om ca tio elever. Två grupper underhölls av pedagog medan den tredje deltog i workshopen. Varje grupp fick ungefär en halvtimmes medverkande på platsen.

Diskussion

Arbetet med varje grupp inleddes med en samling vid start/mål för att få en överblick av banan. Här utreddes lite allmänna frågor och ytterligare info om workshopen. Vi diskuterade bland annat placering av vimplarna som barnen gjort i slöjden. Sedan var det dags att ta sig ett varv genom de färdigbyggda stationerna utmed banan. Ambitionen var att kunna utvärdera varje station muntligt efter barnen genomfört den. Gruppen hejdades efter första stationen för att påbörja kritiken. Intresset för att fortsätta banan var stort, stämningen lite stökig och intresset för att anteckna kritik var mycket lågt. Efter ytterligare två stationer insåg jag att denna metod var i princip omöjlig att genomföra eftersom barnen verkligen ville fortsätta banan och det bestämdes att en återsamling i slutet av banan blev bättre. De uppmanades dock att under testlelandet ha ett kritiskt öga med sig.

Vid återsamlingen fick barnen på post-it-lappar skriva sina tankar om koordinationsbanan. Gröna lappar användes för sånt som uppfattades positivt. Röda lappar för saker som kunde förbättras och gula lappar för frågor och övriga tankar. Antalet lappar var frivilligt.

fig. 61 Den nyligen färdigställda stationen "Bankrånet" och hur man genomför den.

Post-it-lapparna samlades in och barnen hänvisades till den station gruppen var avsedd att bygga. Samtliga grupper lyckades här tjata sig till ytterligare ett varv på banan innan arbetet började.

Byggande - "bankrånet" eller "laserstrålar"

Grupp ett blev tilldelad stationen som av barnen kallats "bankrånet" eller "laserstrålar". Stationen anspelar på konceptet elstöten på så vis att man låtsas få en stöt om man nuddar repet.

Ramen för denna station var på förhand redan konstruerad utav trästolpar. Mellan dessa trästolpar skulle rep spännas likt ett fält av laserstrålar. Gruppens uppgift var att under diskussion pröva sig fram till lämpliga mått mellan repen. Detta för att stationen skulle anpassas till barnens mått och bli lagom svår

att ta sig genom. Till sin hjälp att bestämma måtten hade de repet som senare skulle spännas upp på stationen.

Barnen fick instruktioner att vid lämpliga höjder markera stolparna för borrning. Efter borrning kunde skruvöglor skruvas dit och när samtliga öglor skruvats fast kunde repet dras genom öglorna och fästas i varje ände.

Inledningsvis var barnen ivriga och började markera borrhål utan att testa olika höjder. De blev tipsade om att gruppens antal tillät att ett barn kunde hålla repet vid varje stolpe och att övriga barn på så vis kunde testa olika höjder. Därefter simulerades ett par bankrån till dess att lagom svåra höjder markerats. Markeringarna borrades och barnen kunde med hjälp av pinnar från marken skruva dit öglorna. Repet trädades genom öglorna och fästes på vardera sida vilket syns i fig. 54.

fig. 62 För att ta sig igenom stationen "Spindelnätet" krävs balans och smidighet för att inte nudda de bjällerutrustade trådarna.

Byggande - "Spindelnätet"

Stationen "Spindelnätet" blev grupp nummer två ansvariga för. Även ramen för denna station var på förhand färdigbyggd. På ett liknande sätt som i fallet med "bankrånet" skulle rep fästas via skruvöglor i den befintliga träkonstruktionen. I detta fall skulle ett spindelnät avbildas och istället för en variation i vertikalled spändes repet horisontellt.

En liknande procedur som för grupp ett med modellerande i skala 1:1 genomfördes för att fastställa lämpliga höjder. Därefter borrades hål för skruvöglorna vilka skruvades dit och förseddes med rep. Repen utrustades också med bjällror som avger ljud om repen nuddas. Resultatet syns i fig. 55.

Byggande - "Stepping poles"

Dagens sista grupp fick ansvaret att måla. Detta för att inga nästkommande grupper skulle råka bli kladdiga på

fig. 63 Stationen "Stepping poles" är konstruerad av återvunnet virke från utegymbygget och tränar utmanaren i balans och koordination. Användning av ofärgade, färgade eller samtliga stolpar ger tre olika svårighetsgrader.

den nymålade stationen. Färgen var avsedd att förtydliga möjligheten att välja olika vägval i stationen "Stepping poles". Stationen "Stepping poles" består av trästolpar som sitter med oregelbundna mellanrum längs ett stråk. I konceptet "Elstöten" representerar stolparna frizoner från ett elektriskt laddat golv med vilka man kan balansera sig över golvet utan att få en stöt. Stolparnas dimensioner är 95 x 95 respektive 120 x 120 millimeter. De två olika dimensionerna möjliggör tre olika svårighetsgrader.

- » Lätt - utövaren använder alla stolpar för att ta sig genom stationen.
- » Mellan - utövaren använder bara de grova stolparna för att ta sig genom stationen.
- » Svår - utövaren använder endast de smalare stolparna för att ta sig genom stationen.

Grupp tre hade som uppgift att förstärka skillnaden mellan de olika stolpdimensionerna med hjälp av färg. Efter diskussion beslöts att de grövre stolparna skulle färgas. En färg ger således tre vägval att välja mellan; färgade stolpar, ofärgade stolpar eller alla stolpar. Markeringstejp tillhandahölls för att underlätta målningen. Penslar delades ut och barnen fördelade själva arbetet mellan att markera och att måla stolparna.

I slutet på workshoppen samlades alla grupper vid lekparken jämte klubbstugan. Jag tackade för hjälpen med byggnationen samt informerade om det nya invigningsdatumet. Jag nämnde också att vi förhoppningsvis kommer ses en gång till för utvärdering av samarbetet.

fig. 64 Stationen "High-five-stolpar" uppmanar till ett slalomliknande rörelsemönster längs grusslingan.

fig. 65 Vimplarna som barnen tillverkat i slöjden visar vägen.

Reflektion - Workshop 4

Det var intressant att se hur kul barnen hade det när de fick ge sig ut längs koordinationsbanan för första gången även om det var lite stökigt. Tio barn är många barn och 30 minuter går väldigt fort. Med facit i hand var det lite väl optimistiskt att tro att det skulle gå att utvärdera stationerna en efter en. Självklart vill eleverna först prova alla stationer. Vad som ändå uppkom under försöket av direktutvärderingen med första gruppen var önskan om att lägga till en ny station som nummer fyra för att på ett roligare sätt förflytta sig längs grusslingan innan koordinationsbanan avvek igen.

Kritik Workshop 4

Majoriteten av den insamlade kritiken från WS4 fanns på gröna lappar, vilket kan tolkas som en övergripande belåtenhet över utformningen av platsen. Kommentarer som "rolig" och "allting var bra" var några av de gröna lapparnas budskap. Av den konstruktiva kritiken fanns bland annat önskemål om att "ta väck små stumpar" och att fler stationer "kanske vill ha lite

mer färg". Det fanns dessutom en fråga om hur en ännu icke färdigbyggd station skulle se ut.

Byggandet

Under byggandet upplevde jag att eleverna var lite stökigare än under övriga workshoppar. Detta har troligtvis med faktumet att intilliggande stationer drog till sig deras uppmärksamhet och triggade leksinnet. Att inte alla barnen alltid kunde arbeta samtidigt under färdigställandet av stationerna gjorde att några barn blev/valde att bli sysslolösa just för att kunna leka istället för att hjälpa till. Dessa koncentrationssvårigheter får på något sätt ändå tolkas som positiv kritik för gestaltningen.

En åtgärd för ökad disciplin hade varit att ha mindre grupper. Då hade det dock behövts mer tid vilket är något som skolan i detta fall inte hade. En lärdom till fortsättningen är att tio barn är många barn och att 30 minuter går väldigt fort. Värt att nämna är att ett par elever som haft svårt att koncentrera sig under WS2 och WS3, när vi varit inomhus, nu följde instruktioner och målade så det stod härliga till.

Bearbetning - Workshop 4

Mellan WS4 och invigning korrigerades smådetaljer efter kritiken i WS4. Ytterligare en station skapades längs grusslingan där barnen uttryckt saknad av utmaning. Denna station kom att kallas "High five-stolpar" och bestod av stolpar med handavtryck fördelade på varannan sida längs med grusslingan. Den går ut på att utövaren genom att beröra "High five-stolparna" tar sig vidare längs grusslingan i slalomliknande rörelsemönster.

Även barnens egentillverkade bidrag till platsen, i form av vimplarna som leder användaren längs koordinationsbanan, förankrades på platsen.

Förberedelser innan invigning

Förberedelserna innan invigning var att sammanställa en tipspromenad med frågor rörande projektet. Jag satte även upp en vernissage som visade skisser och modeller barnen gjort under workshopparna.

fig. 66 Fotograf Anna Karlsson fångar stunden då bandet klipps under öppningsceremonin på invigningen.

fig. 67 Barnen visar reportern Annette Wiik från Värnamo Nyheter hur stationen "Över-under" används.

Invigning - Återkoppling

Tid och datum: 10:00-12:00, söndag 6 maj, 2018

Väder: 19 grader och sol, vindstilla

Syftet med invigningen var att fira att platsen färdigställdes och att visa upp densamma för allmänheten.

Klockan 10:00 började ordförande i BSOK, Maria Andersson, att tala inför den oväntat stora publiken på över 100 personer. En bakgrund till projektet med utegymmet förmedlades och delaktiga aktörer omnämndes och tackades för eventuell sponsring. Därefter tog jag vid ordet och förklarade hur projektet med utegymmet inspirerat mig som landskapsarkitekt och hur efterfrågan på träningsmöjligheter för en yngre målgrupp gett upphov till examensarbetet. Samverkansprocessen med klass 4 förklarades kort och jag upplyste publiken om att barnens idéer och skisser, som legat till grund för gestaltningen av koordinationsbanan, fanns att beskåda i en vernissage. Därefter gavs ordet till Joakim

Norgren, kommuntjänsteman från tekniska kontoret på Värnamo kommun. Han konstaterade imponerat att Bredaryds SOK ligger steget före kommunen som först nyligen startat ett samverkansprojekt kallat landsbygdsdialog, där brukarna av platser i förändring på landsbygden står i fokus. Han berömde utformningen av platsen och avslutade med att nämna att det är precis sådana här projekt som kommunen önskar inspirera till genom sin landsbygdsdialog.

Efter Norgrens tal kallades närvarande elever i årskurs fyra samt klassföreståndare Höglund fram, för att ceremoniellt klippa repet för anläggningen under en trumpetfanfar av musikstycket Sibylla. Därefter körde eleverna ett demonstrationsvarv på koordinationsbanan för att visa publiken bansträckningen.

Sjukgymnast Carina Svensson höll tillsammans med undertecknad en visning av utegymsredskapen. Därefter skingrades publiken till tipspromenad och korvgrillning medan tidningen Värnamo Nyheter informeras om projektet.

fig. 68 Jag fotograferade uppslaget med reportaget från invigningen i tidningen Värnamo Nyheter eftersom rubriken sammanfattar projektet klockrent.

Workshop 5 - Uppföljning

Tid och datum: 12:15, tisdag 8 maj, 2018

Väder: 24 grader och sol, vindstill

Mötet började med samling på fotbollsplanen. Jag förklarade dagens agenda, det vill säga hur gåturen praktiskt skulle gå till och hur den senare skulle följas upp med fika och diskussion. Därefter gavs barnen tio minuter fri lek mot att de lovade att vara koncentrerade under själva gåturen.

Gåturen innebar att eleverna i tre på förhand uppdelade grupper rörde sig längs koordinationsbanan. Grupperna roterade runt banan och fick på tre förbestämda stopp stanna för att skriva ner tankar om platsen. Vid varje stopp fick barnen under ett par minuter själva tänka till om hur det såg ut, vad som var bra respektive dåligt, samt hur platsen upplevdes. Detta skedde under tystnad. Tankarna dokumenterades vid varje stopp på en mall med de tre kategorierna ”bra”, ”dåligt” och ”hur upplevs platsen?”. När grupperna roterat tre gånger och var färdiga samlades vi alla på fotbollsplanen.

Jag förklarade att fiket skulle dukas fram och att barnen under tiden på baksidan av den mall de fyllt i under gåturen, även skulle fylla i en enkät om hur de upplevt samverkansprocessen. Enkäten bestod av att på en femgradig skala bedöma tre påståenden samt att slutligen, om de ville, ge mig som koordinator för samverkansprocessen tips om hur den kunde förbättras till nästa gång.

När fiket dukats fram och alla barnen försett sig med saft och kaka påbörjades gåtur-diskussionen. I kronologisk ordning gick vi igenom de tre stoppen och diskuterade vad barnen skrivit på sina lappar.

Efter diskussionen samlades pappren med gåtur-svaren och enkät-svaren in för analys. Som en sista check på om vi klarat vårt uppdrag gick vi igenom Svenssons tio moment och barnen fick under handuppräcning svara på vilken eller vilka stationer varje moment kunde tränas vid. Vi konstaterade att samtliga moment kunde tränas utmed koordinationsbanan (fig. 62) och vi gav oss själva en stor applåd för att uppdraget slutförts. Som tack för ett lyckat arbete bjöds barnen på glass innan de begav sig tillbaks mot skolan.

Svenssons träningsmoment

- » balans
- » styrka
- » rörlighet
- » koordination
- » smidighet
- » glädje
- » att våga/utmaning
- » rumsuppfattning
- » avståndsbedömning
- » nyfikenhet

fig. 69 Svenssons tio moment.

Resultat Workshop 5

För att också visuellt kunna presentera resultatet av gåturen digitaliserades gåtur-svaren. Detta gjordes genom att ordagrant skriva över svaren från gåturen i ett worddokument. Texterna från de tre olika frågorna matades sedan in separat i web-tjänsten wordle.net som omvandlade datan till tre ordmoln. Ordmolnen ger en övergripande bild av den generella riktningen i svaren (se fig. 63-fig. 65).

Molnen från kategorin ”Vad var bra på platsen” och ”Vad var dåligt på platsen” gav moln där orden ”bra” och ”dåligt” tog stor plats. Dessa ord ersattes därför med ett mellanslag i Word för att elimineras. Även orden ”lite” och ”mer” tog stor plats i originalmolnen och togs därför också bort för att det inte går att veta vad dessa ord syftar till. Därefter upprepades molngenereringen med den nya datan.

Molnen kunde anpassas efter typsnitt, layout och färgscheman. Inställningarna för molnens utseende slumpades ett par gånger tills ett för mig iögonfallande utseende presenterades. Samma inställningar användes sen för samtliga moln.

fig. 70 Ordmoln över hur eleverna kommenterade vad som var ”bra” i gåturen.

Analys av resultaten från gåturen

Utifrån ordmolnet i (fig. 63) kan man se att de vanligast förekommande orden för att beskriva vad som är bra på platsen är *rolig(t)*. Vidare kan man se att ordet *väggen* förekommer flera gånger. Väggen syftar troligtvis till stationen med samma namn och ordet *rolig* kan ha använts till att beskriva densamma. Andra stationer som omnämns som bra är *repen*, *stolparna*, *stubbarna*, *balansen*, *snedbalansen*, *balansstockar* och stationerna med bjällrorna. Överlag är svårt att dra generella slutsatser om något speciellt som gör platsen bra. Flera olika stationer omnämns med väggen i toppen. Att orden *svår*/*svårt* och *enkel*/*enkelt* förekommer i ungefär samma utsträckning gör att man kan misstänka att anläggningens svårighetsgrad ligger på en lagom nivå, något som förekomsten av ordet *lagom* också understryker.

Några hela citat från kategorin **bra**:

”jag tycker allt var bra”

”det är svårt men ändå lätt”

”att det plingar”

Elevernas upplevelse av samverkansprocessen

Av enkäterna som lämnades in gällande barnens syn på samverkansprocessen höll 28 stycken tillräckligt hög kvalitet för att kunna digitaliseras. Tabellerna till höger visar en sammanställning av svaren från dessa enkäter.

Första tabellen visar att en klar majoritet av barnen finner att deltagandegraden i samverkansprocessen hållit en god nivå. Ett fåtal tycker att de givits för mycket ansvar samtidigt som samma antal tycker de fått bestämma aningen för lite. Ingen deltagare anser att barnen fått bestämma ”för lite”.

Den andra tabellen visar att en klar majoritet av deltagarna har uppskattat att få delta i projektet och tycker det har varit roligt. Ett fåtal har angett att deltagandet har varit ”varken roligt eller tråkigt” eller ”lite roligt”. Ingen enkätdeltagare tycker att deltagandet i projektet har varit tråkigt.

Den tredje tabellen visar intrycket av koordinationsbanan som helhet. Nästan alla barn tycker att koordinationsbanan blev bra. En enkätdeltagare valde att på tredje frågan att skapa en egen ruta för att kunna markera ”mycket bra” istället för det egentliga högsta svarsalternativet ”bra”. Detta har markerats med en streckad linje i tabellen. Ett fåtal barn tycker att banan blev ”ganska bra” eller ”varken bra eller dålig”. Ingen enkätdeltagare tycker att koordinationsbanan blivit dålig.

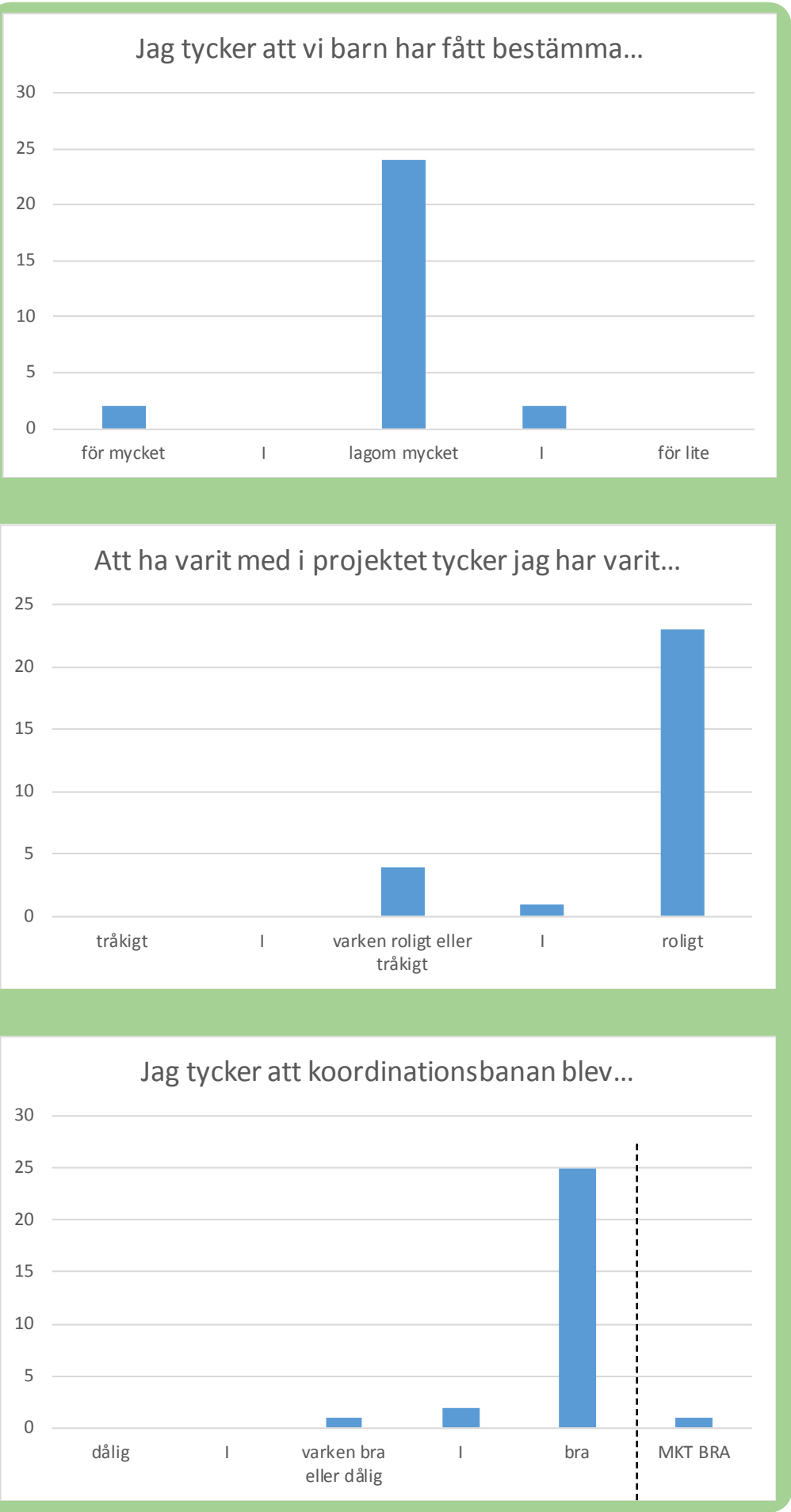

fig. 73 Tabellerna visar resultaten från frågorna i enkäten om barnens tankar kring samverkansprocessen

Diskussion

fig. 74 Dessa två bilder visar hur idéer från den första workshoppen utvecklades och blev en del av den färdiga koordinationsbanan och stationen "Spindelnätet"

Diskussion

Det övergripande syftet med detta arbete har varit att undersöka vad man som landskapsarkitekt kan vinna på att engagera barn och unga i idéutveckling och gestaltning av utemiljö som berör deras vardag. Eftersom jag framarbetat en egen metod för min samverkansprocess är slutsatser i detta kapitel baserade på mina egna erfarenheter och upplevelser.

Jag har genom detta projekt lärt mig hur man kan planera, genomföra och utvärdera en samverkansprocess tillsammans med barn. Jag har också skaffat mig nya erfarenheter vad gäller att koordinera arbete och beställa tjänster av olika företag och personer. Slutligen kan jag konstatera att deltagarna i samverkansprocessen har påverkat resultatet av gestaltningen och att jag därmed som landskapsarkitekt, i detta projekt, har vunnit på att engagera barnen i mitt arbete.

I diskussionsavsnittet visar jag först upp exempel på konkreta saker från delaktighetsarbetet som bevisligen har påverkat resultatet av gestaltningen. Jag sätter sedan min metod i relation till SKL:s delaktighetstrappa för att utvärdera graden av delaktighet som uppnåtts. Därefter diskuterar jag resultatet från uppföljningen. Avslutningsvis ger jag förslag på framtida forskning.

Från idé till verklighet

Ett tidigt involverande ökar chansen för att vi som landskapsarkitekter ska kunna påbörja gestaltungsarbetet med en god kunskap om vad de framtida användarna på platsen önskar. Att deltagare i en samverkansprocess bjuds in på ett tidigt stadium är en bidragande faktor till högre känsla av delaktighet i arbetet. Detta grundar jag i mitt fall på att flera av

idéerna från de inledande två workshopparna tydligt går att se i den färdiga koordinationsbanan.

Fotona i figur 67 från en av övningarna under WS1 respektive den slutgiltiga stationen "Spindelnätet" visar tydligt på att barnens idéer om gestaltningen av platsen har följt med från ruta ett i projektet ända till färdig produkt. Övningen som gjordes i WS1 innebar både direkt kontakt mellan barnen och mig som vuxen men också mellan barnen och platsen. Att barnens uppfattningar och önskemål om platsen därmed har kunnat tillgodoses stöds i Nordins konstaterande om att barn upplever sin omgivning bäst vid direkt kontakt med den vuxne samt med platsen (Nordin, 2015)

Utöver de inledande två workshopparna frambringades god kritik genom både workshop tre och fyra. Denna kritik har

fig. 75 Modell från WS3 i förgrunden av stationen “Över-under”.

varit till god hjälp vid omarbetning av gestaltningsförslaget innan konstruktionfasen samt som hjälp i själva konstruerandet av anläggningen. Detta syns i fig. 68 och fig. 69 som visar likheterna mellan modellerna barnen byggt i WS3 och det slutgiltiga resultatet.

Ett tidigt engagerande av deltagarna föder också ett intresse för platsen och en känsla av tillhörighet. Detta fick jag erfara vid invigningen av platsen. Till skillnad från de andra mötestillfällena som genom skolan varit obligatoriska, var invigningen ett frivilligt event. Trots att invigningen ägde rum under en helgdag och därmed konkurrerar med andra fritidsintressen kom flera av barnen för att delta vid öppningsceremonin. Den stolthet som barnen utstrålade vid uppvisandet av koordinationsbanan ger inte bara barnen stark koppling till platsen utan förankrar gestaltningen även hos föräldrarna som muntligen uttryckte stolthet i vad deras barn åstadkommit.

Olika arbetssätt ger en inkluderande arbetsprocess

I detta arbete har jag visat att barn kan göras delaktiga på många olika sätt. Vi har jobbat både ute- och inomhus, med olika arbetssätt. Platsen och den framtida gestaltningen har beskrivits både verbalt, i text, skisser och modeller. Barnen har också fått presentera sina idéer inför mig och varandra. Detta varierande arbetssätt syftar till att alla ska få chansen att uttrycka sin åsikt.

Under workshopparna som hölls inomhus fanns det ett par individer som hade svårt att koncentrera sig på uppgifterna. Detta kunde bero på att uppgifterna under dessa tillfällen ofta innebar stillasittande arbete som skissande och skrivande.

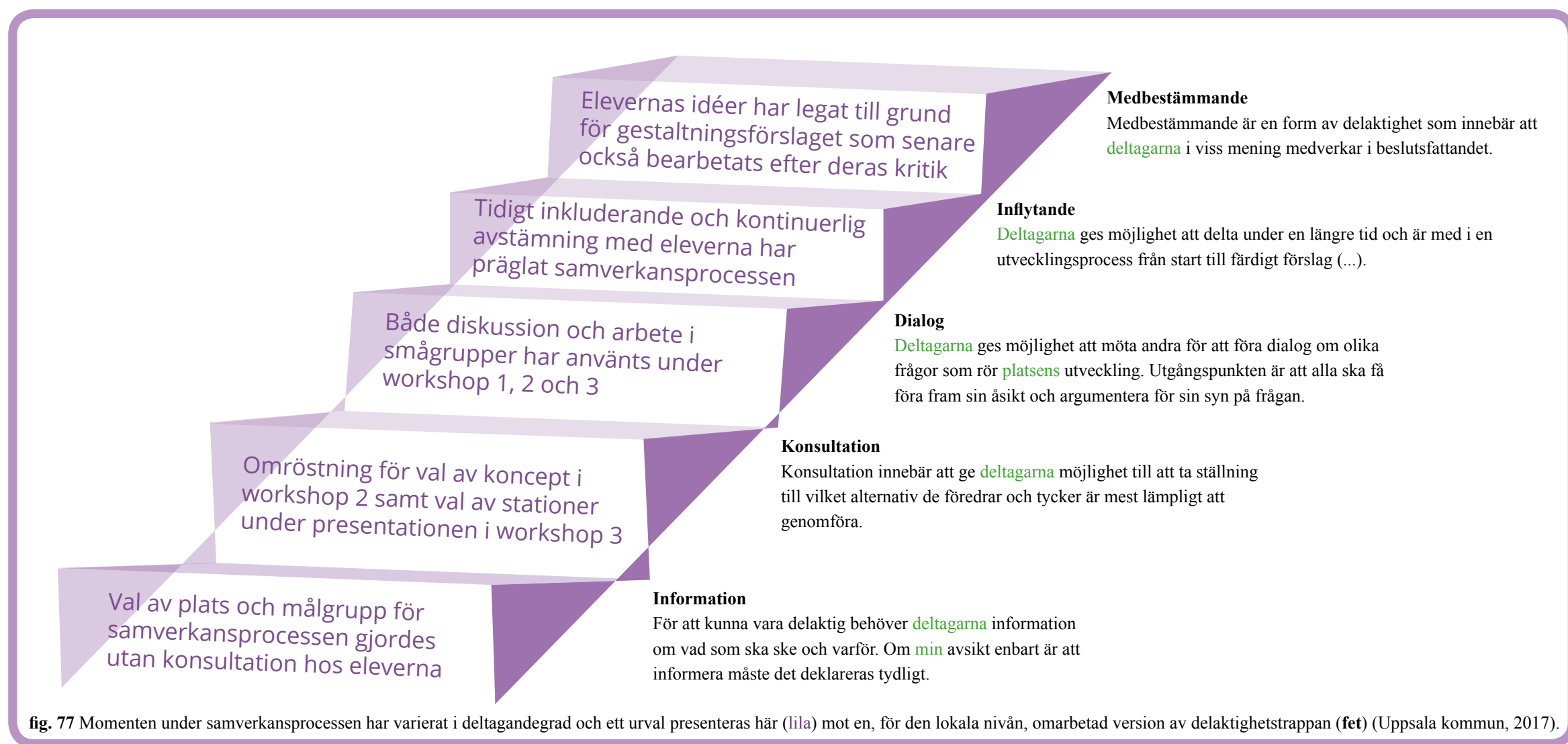
När vi istället höll till utomhus innefattade uppgifterna mer fysisk aktivitet och rörelse. Jag kunde notera att flera elever som haft svårt att koncentrera sig under inomhusaktiviteterna

fig. 76 Modell från WS3 i förgrunden av stationen “Väggen”.

nu visade ett stort engagemang och som vid exempelvis målning och rep-modellering var de som arbetade flitigast. För att engagera så många elever som möjligt i arbetsprocessen är mitt intryck att det lönar sig med variation mellan utomhus- och inomhusaktiviteter under samverkansprocessen. Denna iakttagelse ligger i linje med Faskunger et. al (2018) som konstaterar att inslag av utomhusundervisning i skolarbetet leder till bättre koncentration, ökad studiemotivation och förbättrade skolprestationer. Det kan därför spekuleras i om samverkansprocesser av det här slaget kan leda till att elever presterar bättre i skolarbetet.

Delaktighetstrappan

Som hjälp i diskussionen har jag använt mig av Uppsala kommuns förtydligande av de olika stegen i SKL:s delaktighetstrappa. Dessa riktlinjer är formulerade för dialog på samhällsnivå. Jag har med vissa korrigeringar applicerat riktlinjerna för projektets lokala nivå och utgått från dem i min diskussion. Korrigeringarna är markerade med grönt i fig. 70.

Information

Första steget i delaktighetstrappan ”information” är en förutsättning för att en dialog ska kunna uppstå. Information har skett löpande under projektets gång som inledning till en högre grad av delaktighet. I vissa fall har barnen enbart givits information om vad som kommer att ske.

Exempel på beslut som överhuvudtaget ej konsulterats med barnen är val av plats, platsens syfte och val av målgrupp. Platsen och dess framtida syfte bestämdes av beställaren i projektet, BSOK och valet av målgrupp gjorde jag själv med hjälp av medlemmar i klubben. Det kan diskuteras om

barnen skulle fått medverka även vid dessa beslut. Kanske hade en plats i närheten kunnat användas och det är möjligt att anläggningen blivit annorlunda om barnens fått önska fler deltagare i projektet. Detta är saker vi aldrig får veta eftersom steget ”information” inte ger möjlighet till faktisk påverkan.

Även samverkansprocessens utformning som är fundamentet för hela projektet faller in under steget information. Man kan diskutera om barnen själva skulle kunnat vara med och påverkat processens utformning.

Konsultation

Trappans andra steg ”Konsultation” innebär att deltagarna ges möjlighet att ta ställning till olika alternativ och välja vilket de anser är mest lämpligt att genomföra.

Omröstningen i valet av koncept under andra workshoppen kan ses som en slags konsultation. Dock var röstningsalternativen framtagna av barnen själva och bör därför snarare klassas som steg fyra/fem i delaktighetstrappan.

Även vid min presentation av gestaltungsförslaget diskuterades val mellan olika alternativ på stationer. Dessa alternativ grundas också i barnens tidigare idéer och bör således också hamna högre i delaktighetstrappan.

Dialog

För att uppnå steget ”dialog” krävs att deltagarna ges möjlighet att med andra diskutera projektets utveckling samt att få chansen att framföra och argumentera för sin åsikt i frågan. Arbetet i smågrupper är bra exempel på hur barnen först fått diskutera lösningar med varandra (fig. 73) och sedan presentera och argumentera för sina åsikter inför mig och klassen. I vissa moment exempelvis vid genomgången av mitt gestaltungsförslag i workshop tre, har en öppen dialog förts mellan mig och hela klassen. Detta ger barnen chans att direkt kommentera och kritisera gestaltningen samt att skapa en dialog med klasskamraterna. Storleken på gruppen gör dock att det i helklass blir svårare att komma till tals för varje individ. Både i workshop ett, två och tre bildades därför också små grupper för att öka varje individs chans till att få sin åsikt hörd.

fig. 78 Omröstning om koncept i slutet av workshop två.

fig. 79 Platsbeskrivande ord fördelas på tavlan i workshop två.

fig. 80 Skissarbete i smågrupper i workshop två.

I workshop ett skedde detta i skapandet av stationer och den uppföljande skissen av stationen. Detsamma gäller i workshop två där stationerna enbart visualiserades på skissblocket och förklarades muntligt. I workshop tre fick smågrupperna chans att presentera förbättringsåtgärder genom modellbygge av de olika stationerna.

Inflytande och medbestämmande

Stegen ”inflytande” och ”medbestämmande” är trappans högsta nivåer av deltagande och går hand i hand med varandra. De innebär att personerna i fråga ges möjlighet att delta i utvecklingsarbetet från projektets start till färdigt förslag. För att uppnå dessa steg krävs också att deltagarna medverkar i beslutsfattning gällande projektet och fördelning av resurser.

Projektet har även omfattat dessa två steg. Med mitt barnperspektiv som landskapsarkitekt och barnens egna perspektiv har vi, från ett tidigt stadiet i projektet, tillsammans arbetat med inventering och analys av platsen vilket har lett vidare till idéutveckling och gestaltning. Detta arbetssätt stöds av Iseskog tes om hur man skapar humanistiska och demokratiska rum tillsammans med barn (Iseskog, 2015). Genom en variation i arbetssätt under de olika övningar och uppgifter barnen givits har utrymme skapats för att alla barn ska getts chans att påverka utformningen av platsen.

Ju högre upp på delaktighetstrappan desto bättre?

I projektet har jag strävat efter att barnen ska få chans att bestämma så mycket som möjligt gällande gestaltning. Min ambition har varit att vi skulle befinna oss på delaktighetstrappans två översta steg under större delen av

arbetet. Såhär i efterhand kan det dock diskuteras om jag lagt för mycket vikt vid att nå så högt upp på delaktighetstrappan som möjligt. Var går gränsen för vad som är lagom mycket delaktighet?

Med erfarenhet av processen kan jag tänka att jag som landskapsarkitekt själv kunde fattat fler beslut utan att det i slutändan skulle inskränkt barnens tankar om platsen. Jag tänker till exempel på valet av koncept vilket gjordes med hjälp av en omröstning. Denna demokratiska omröstning resulterade, i en nöjd majoritet och en, något mindre, missnöjd minoritet. Hade jag som landskapsarkitekt, med kunskap om konceptarbete, bestämt ett koncept utan att rådfråga barnen hade kanske inget missnöje uppstått.

En något lägre ambitionsnivå gällande delaktigheten hade troligtvis också i vissa fall sparat tid. Det kan verka som att överlåtande av makt och beslutsfattande skulle minska arbetet för landskapsarkitekten själv. Med facit i hand kan jag dock konstatera motsatsen, att det snarare krävs mer arbete av landskapsarkitekten i bearbetning av resultat ju högre upp på trappan man befinner sig och inte tvärtom. Information och konsultation är trappsteg som inte kräver samma uppföljningsarbete som inflytande och medbestämmande, men som heller inte ger samma grad av deltagande.

En hög grad av deltagande och medbestämmande betyder således inte nödvändigtvis att samverkansprocessen varit effektiv och bra, även om deltagarna känt sig delaktiga.

Uppföljning gåtur

Gåturen var en trevlig uppföljning tillsammans med barnen. Uppgiften i sig liknade kritikuppgiften i WS4, vilken jag så här i efterhand kan känna blev något överflödig. Jag hade vid planeringen av WS4 ännu inte läst på tillräckligt mycket om metoden gåtur vilket gjorde att min egna kritikuppgift i WS4 visade sig likna de Lavals mer genomarbetade metod som följdes i WS5. Hur som helst gav gåturen feedback på gestaltningen.

Elevernas kommentarer

Under den muntliga diskussionen lovordade eleverna flera av stationerna längs banan. Svårighetsgraden för ett par stationer blev en diskussionsfråga. Det rädde viss oenighet i gruppen om vad som ansågs vara en lämplig svårighet. Vissa önskade mer utmaning samtidigt som andra var nöjda eller tyckte stationen var ”för svår”. Vi kunde enas om möjligheten till olika svårighetsvägval var en bra lösning som kunde använts i ännu större utsträckning. Vi kom också fram till att man med lite fantasi kan försvåra och förenkla flera av stationerna till önskvärd svårighetsgrad.

Ansaret att ta hand om platsen bearbetades också som diskussionsfråga efter att missnöje om försvunna bjällror uttryckts. Vi kom fram till att de försvunna bjällrorna var ett konstruktionsmisstag eftersom att dessa endast fästes med ståltråd i repen. Att man trots svagheter i konstruktionen inte ska lägga beslag på redskapsmaterial blev en lärdom. Även avsaknad av en närliggande papperskorg uttrycktes och frågan vidareförmedlades till klubben BSOK.

I slutet av diskussionen bockade vi av Svenssons 10 moment som gestaltningen började med. Detta var en bra återkopplingsuppgift som förmedlade att vi genom samarbete lyckats lösa uppgiften att skapa en plats för fysisk aktivitet.

Ordmoln

Ordmolnen är egentligen inte del av de Lavals gåturmetod utan enbart ett försök att presentera resultatet gåturen. Jag tycker att man i molnen kan se en tydlig optimism gällande gestaltningen vilket stämmer överens med diskussionen vi hade under workshoppen. Man kan också urskilja vissa stationers högre förekomst och därmed att det finns åsikter om dessa. Det är dock svårt att dra djupare slutsatser gällande utformningen baserat på molnen.

En lärdom jag tar till mig från molnen är att det är viktigt att formulera en bra fråga för att få ett analyserbart resultat. Molnen till de två första frågorna “vad är bra?” och “vad är dåligt?” gav fulla meningar som svar. Dessa modifierades genom att ta bort stödord i svaren för ett mer tolkningsbart moln.

Den öppna frågan “hur upplevs platsen?” besvarades däremot med få ord och gav därför ett mer korrekt och tolkningsbart moln från början. Molnet från denna fråga understryker att deltagarna i samverkansprocessen är nöjda med gestaltningen.

Enkät

Svaren i enkäten från den femte workshoppen gav feedback på att gestaltningen faktiskt blev lyckad och att barnen uppsakattat samverkansprocessen som helhet. Enligt majoriteten av deltagarna har de givits lagom mycket makt att bestämma under arbetet. En klar majoritet tyckte också att det hade varit kul att delta i samverkansprocessen och var nöjda med resultatet.

Detta tror jag är ett resultat av ambitionen att under arbetet hela tiden sträva efter att stå på de översta stegen i delaktighetstrappan. Jag tror att graden av delaktighet ligger i korrelation med deltagarnas uppskattning av en samverkansprocess.

Vad kunde gjorts bättre?

Jag är nöjd med resultatet av denna samverkansprocess och jag är stolt över den plats jag tillsammans med klass 4 i Bredaryds skola lyckats gestalta och bygga. I detta stycke presenterar jag det som kunde gjorts ännu bättre och avslutar med tankar om vidare forskning.

Inspiration

Inspirationsprojekten som valdes ut tidigt i arbetet innefattade alla väl dokumenterade arbetsprocesser med barn och/eller unga vilket i projektets inledning var önskvärt. Vad de ytterligare har gemensamt är att deltagarna i samtliga inspirationsprojekts samverkansprocesser alla var äldre än de jag kom att engagera i mitt projekt. Metoderna som jag tagit med mig från inspirationsprojekten omarbetades därför till att passa detta projekt. Man kan fundera över om ett projekt med annan målgrupp hade givit andra metoder. I samtliga inspirationsprojekt har det också uttryckts finnas ett jämställdhetsfokus. Jämställdhet är en aspekt som inte har belysts extra i denna samverkansprocess även om ambitionen mot en hög deltagandegrad och bred inkludering ligger i linje med temat.

Små grupper - bättre fokus

En lärdom jag noterade efter WS4 är att “tio barn är många barn och 30 minuter går väldigt fort.” Vid ett antal tillfällen under detta projekt har jag upplevt att det har varit svårt att få barnen att hålla fokus. Detta har i de flesta fall varit när vi jobbat i helklass, det vill säga ca 30 elever. Vid dessa tillfällen har pedagogen som besitter större respekt hos barnen och har mer pedagogisk erfarenhet av situationen, varit till stor hjälp.

Dessa röriga situationer har jag lärt mig kan undvikas genom att arbeta i mindre grupper. Fördelen med mindre grupper är att det är lättare för elever att komma till tals samt att varje individ får större fokus. Smågrupperna kan också fokusera på olika saker för att effektivisera arbetet. Nackdelar med smågrupper är att sammanställningen av resultat ofta tar längre tid och att det kräver mer personal som hjälper till i grupperna.

Landskapsarkitekten och pedagogiken

Att vi som landskapsarkitekter inte har någon pedagogisk utbildning gör att upplägget på vissa uppgifter kanske inte varit optimalt utformat efter målgruppen. Här hade det kunnat finnas ett större samarbete med pedagogerna på skolan. Deras kompetens inom pedagogik samt deras kunskap om barns preferenser är något jag inte utnyttjat tillräckligt.

En iakttagelse jag gjorde under WS4, där vi arbetade praktiskt med kroppen, var ett oväntat högt intresse hos de elever som tidigare workshops upplevts som stökiga och ofokuserade. Fysiskt arbete och utomhusvistelse verkade kunna öka koncentrationsförmågan hos de elever som vid de mer teoretiska uppgifterna i WS2 och WS3 haft svårt att koncentrera sig. Detta stämmer överens med Faskungers slutsatser om ökad koncentrationsförmåga vid utomhuspedagogik (Faskunger et. al, 2018).

Framtida forskning

Inom ramen för ett examensarbete ryms bara 30 högskolepoäng. Om det fått plats fler hade det varit intressant att koppla gestaltningen till teorier om utomhuspedagogik i en betydligt högre utsträckning. Djupare kunskaper inom pedagogik hade säkerligen kunnat ge bättre utformade övningsuppgifter och därmed bättre och/eller mer lättbearbetade svar. Det hade till exempel varit mycket intressant att genomföra projektet tillsammans med en lärarstudent.

Det vore också intressant att se hur resultatet av en uppföljning hade sett ut ett eller flera år efter invigning.

Ytterligare funderingar ligger i om platsen i sig gett större upphov till intresse för fysisk aktivitet än om den varit av en mer urban karaktär. Ur detta följer även funderingar kring hur min metod och arbetssätt skulle fungera i gestaltningen av en annan typ av plats som ej nödvändigtvis måste uppmana till fysisk aktivitet.

Referenser

Referenser

Källor:

- American Heart Assosiation. (2013) Children's cardiovascular fitness declining worldwide. *American Heart Assosiation*. Tillgänglig: <https://news.heart.org/childrens-cardiovascular-fitness-declining-worldwide/> [2018-11-09]
- Arnstein, S. (1969). A Ladder Of Citizen Participation.
- Åberg, L. (2017). Malmö har blundat för segregationen. *Aftonbladet*. Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/6azzO/malmo-har-blundat-for-segregationen> [2018-06-06]
- Barnkonventionen (1989-09-02). Artikel 12. Tillgänglig: <https://unicef.se/barnkonventionen> [2018-11-09]
- Björnson, M. (2013). Rosens Röda Matta: Stadsplanering på tjejers villkor. *Plan*. Tillgänglig: <http://www.planering.org/plan-blog/2013/12/23/plans-diskussionsartikel-nr-5-6-ar-2013-rosens-roda-matta-stadsplanering-pa-tjejers-villkor> [2018-11-09]
- Boverket (2015). *Gör plats för barn och unga!*. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2015/gor-plats-for-barn-och-unga/> [2018-11-09]
- Cassel, E (2012). *REBUS - resan till en bättre skolmiljö*. Tillgänglig: <http://www.rebussite.eu/> [2018-11-22]
- Cassel, E (2012) *REBUS - Trip to a Better School Environment*. Available at <http://www.rebussite.eu/> [2018-11-22]
- De Laval, S. (1994) *Metoder för utvärdering av nybyggda bostadsområden efter inflyttning*, Stockholm : Solna: Statens råd för byggnadsforskning ; Svensk byggtjänst [distributör].
- Faskunger, J., Szczepanski, A., & Åkerblom, P. (2018). Klassrum med himlen som tak: *En kunskapsöversikt om vad utomhusundervisning betyder för lärande i grundskolan*. Skrifter från Forum för ämnesdidaktik, Linköpings universitet. Tillgänglig: <https://doi.org/ct6t> [2018-11-22]
- Faskunger, J., Szczepanski, A. and Åkerblom, P. (2018). Teaching with the sky as a ceiling. *A review about the significance of outdoor teaching for children's learning in compulsory school*. Reports from Forum för utomhuspedagogik No 11, Linköping University. Available at <http://doi.org/ct9g> [2018-11-22]
- Forsberg, J (2015) Ett effektivt medborgardeltagande? - *Medborgardeltagande och effektivitet i fallet Rosens Röda Matta*. Tillgänglig: <http://lup.lub.lu.se/student-papers/record/5436233> [2018-11-09]
- Grandelius, B (2011) *Barns utveckling i olika åldrar*. 1177 Vårdguidens redaktion. Tillgänglig: <https://www.1177.se/Uppsala-land/Tema/Barn-och-foraldrar/Vaxa-och-utvecklas/barns-utveckling-10-12-ar/Barns-utveckling-10-12-ar/> [2018-11-09]
- Hagströmer, M (2016) *De aktiva och de inaktiva – om ungas rörelse i skola och på fritid: Hur mycket fysisk aktivitet behöver barn och ungdomar?* Stockholm: Karolinska institutet - Centrum för idrottsforskning. Tillgänglig: <https://centrumforidrottsforskning.se/sv/regeringsuppdrag-uppfoljning-av-statens-idrottsstod/rapporter/de-aktiva-och-de-inaktiva-2016/> [2018-11-09]
- Hitta.se (2018) *Livsstilskartan* Sökord: Rosengård. Tillgänglig: <https://www.hitta.se/kartan> [2018-06-06]
- Isestig, E (2015). *Barnens rätt till en plats i designprocessen* Centrum för barnkultur (Synas, Höras, Finnas – Plats för barnkultur! nr: 48:2015). Tillgänglig: <https://sandviken.se/download/18.5f164c414cbe00b7a684db3/1465460538364/Barnets%20r%C3%A4tt%20till%20en%20plats%20i%20designprocessen.pdf> [2018-11-09]
- Malmö Stad. (2010). *Rosens Röda Matta*. [Video] Tillgänglig: <http://video.malmo.se/?bctid=2938325670001> [2018-06-06]
- Malmö Stad. (2014). *Hållbar stadsomvandling Malmö – Fokus Rosengård*. Malmö. Tillgänglig: <https://www.boverket.se/contentassets/8997dbc1eb714d49bc987a66de37f56e/hs-rosengard-ansokan-100823.pdf> [2018-11-09]
- Nyberg, G (2016) *De aktiva och de inaktiva – om ungas rörelse i skola och på fritid: Få unga rör sig tillräckligt*. Stockholm: Karolinska institutet - Centrum för idrottsforskning. Tillgänglig: <https://centrumforidrottsforskning.se/sv/regeringsuppdrag-uppfoljning-av-statens-idrottsstod/rapporter/de-aktiva-och-de-inaktiva-2016/> [2018-11-09]
- Nordin, K (2015) *Att sätta barn på kartan : Barnkartor i GIS - För information om barns utemiljö*. Sveriges lantbruksuniversitet. Institutionen för stad och land.
- SAOL (2015) Workshop. *Svenska akademiens ordlista*. 14. uppl. Stockholm: Svenska Akademien. Tillgänglig: <https://svenska.se/saol/?id=3609511&pz=7> [2018-06-06]
- Trelleborgs kommun (2016) *Jämställt Övre - Gula platsen*. Trelleborg: Trelleborgskommun. Slutrapport 2016-10-13

Umeå Kommun (2015). *Jämställdhet i offentliga miljöer – Frizon*. [Video]. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=uDVggyIAnTI> [2018-06-06]

Umeå kommun (2016) *Frizon Årstidernas park – inkluderande planeringsprocesser för jämställda miljöer*. Umeå: Umeå kommun. Slutredovisning 2016-09-29

Umeå Kommun (2016). *Frizon - en jämställd mötesplats*. Tillgänglig: <http://www.umea.se/umeakommun/byggaboochmiljo/naturvardparker/parkerochgronomraden/arstidernaspark/frizonenjamstalldmotesplats.4.16f6133114e3fb408858848.html> [2018-11-09]

Uppsala kommun (2017). *Riktlinjer för medborgardialog*. Tillgänglig: <https://www.uppsala.se/organisation-och-styrning/publikationer/riktlinje-for-medborgardialog/riktlinje-for-medborgardialog/> [2018-11-09]

Witthoft, S. (2010). *Bodystorming* Tillgänglig: <https://dschool-old.stanford.edu/groups/k12/wiki/48c54/Bodystorming.html> [2018-06-06]

Wikström, P & Andersson, J (2013) *Svensk Friidrotts ledarpärm för barn- och ungdomstränare*. Tillgänglig: <http://www.lidingofri.se/docs/790/18988/Koordinationsbanor%20och%20exempel%20p%C3%A5%20tr%C3%A4ningspass.pdf> [2018-11-09]

Åkerblom, P, Åkerlund, U & Normann Bjarsell, E (2016) *Bygga stad för barn och unga – vägledning, inspiration och allmänna råd*. Movium fakta nr 1:2016. Tillgänglig: http://www.movium.slu.se/system/files/news/11875/files/movium_fakta_1_2016-bygga_stad_for_barn_och_unga-final-web.pdf [2018-11-09]

Kartor:

Lantmäteriverket (2018) *GSD - Fastighetskartan* Tillgänglig: <https://maps.slu.se> [2018-06-06]

Lantmäteriverket (2018) *Ortofoto* Tillgänglig: <https://maps.slu.se> [2018-06-06]

Muntliga källor:

Sjukgymnast, Carina Svensson [2018-01-06]

Klassföreståndare, Annika Höglund [2018-02-08]

Bilagor

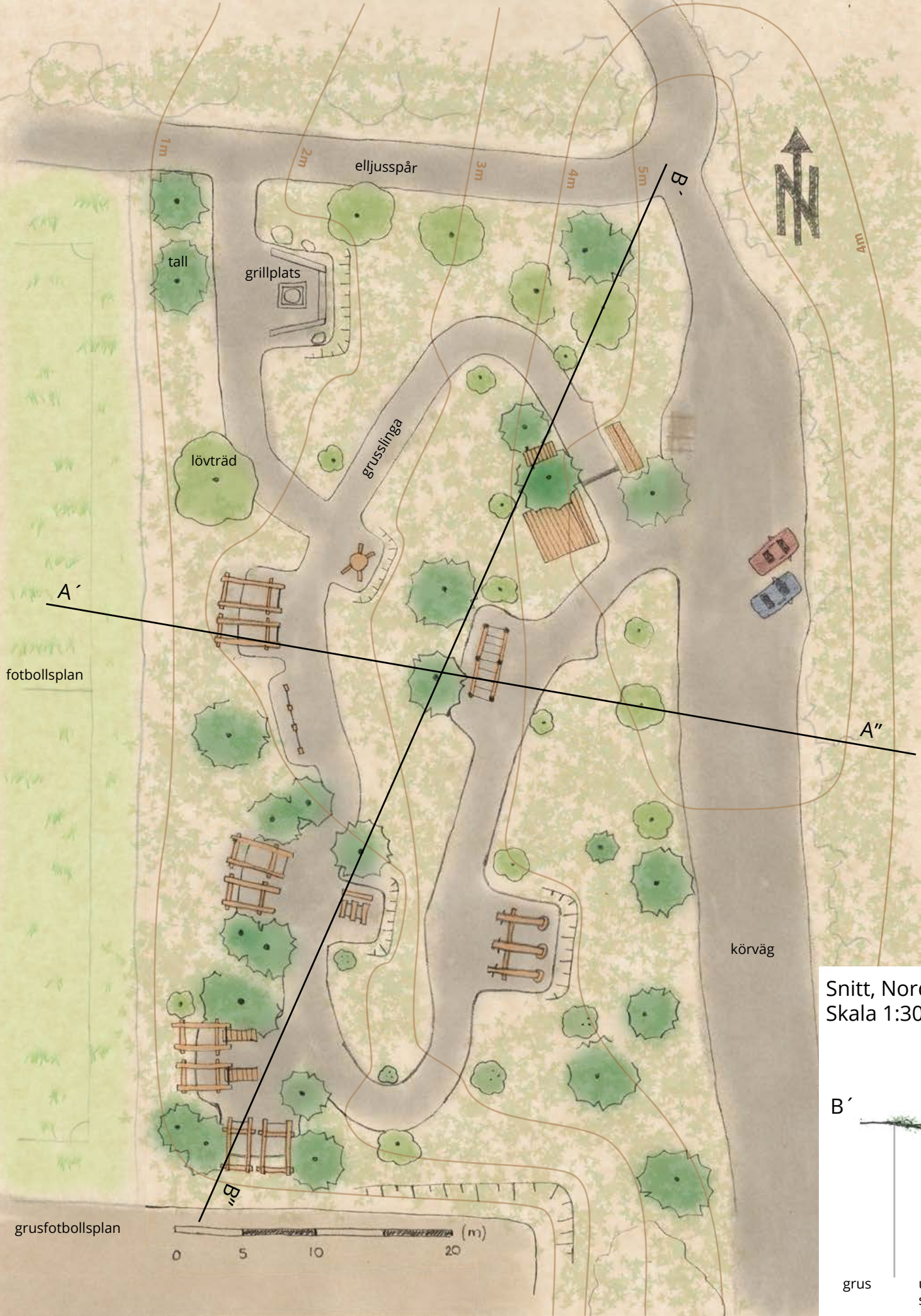
Bilagor

Inventering

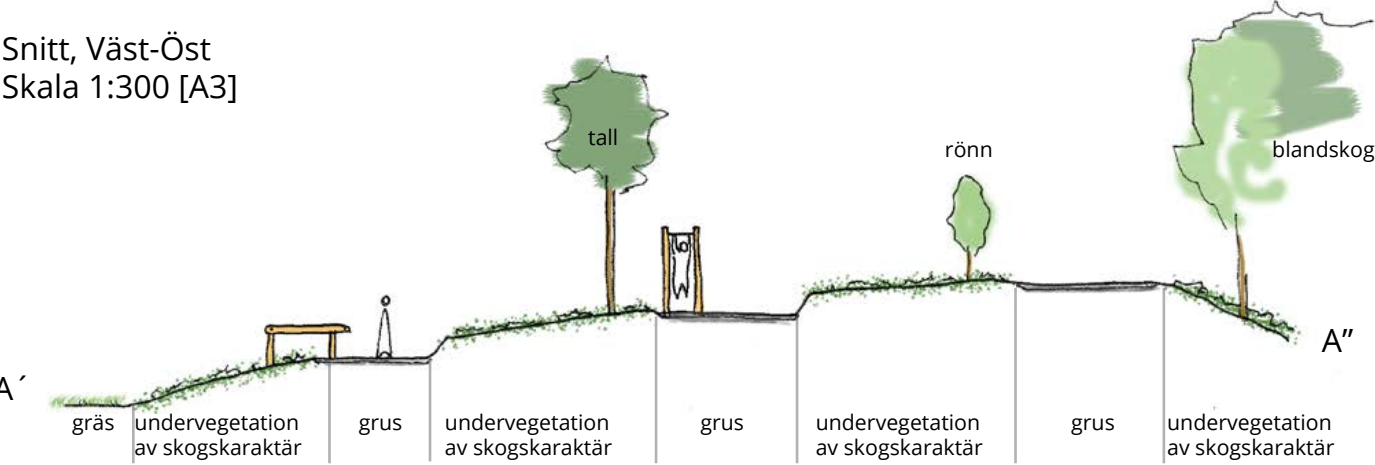
Guideline - Utegym & Koordinationsbana

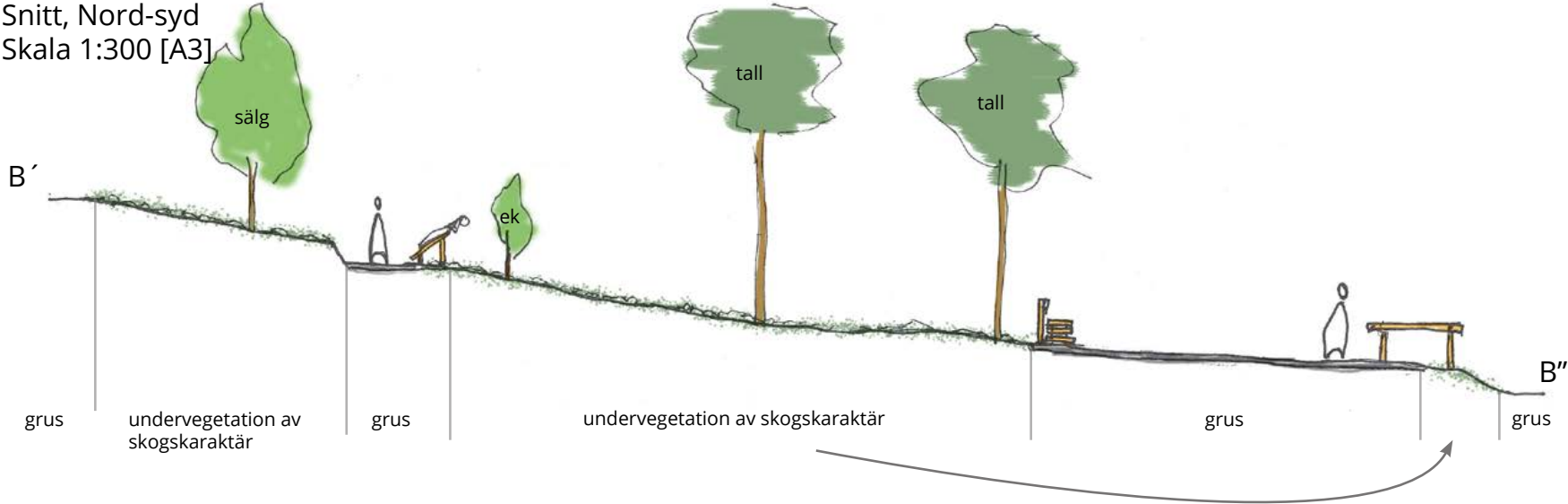
Inventeringsplan

Snitt, Väst-Öst
Skala 1:300 [A3]

Snitt, Nord-syd
Skala 1:300 [A3]

Välkommen till

BSOKs Utegym & Koordinationsbana

Slinga Koordinations- bana

 Start/mål

Bansträckning

Stationer

1. Balansgång
2. Vingliga stubbar
3. Balansstock
4. High-five-slam
5. Stepping poles
6. Balansrep
7. Laserstrålar
8. Stepping stones
9. Stora stubbar
10. Väggen
11. Björkbalans
12. Snedbalans
13. Spindel nätet
14. Över-under

Guideline

Koordinationsbana

Vid informationstavlan finns en start- och mållinje i form av en ekplanka i grusgången.

Plankan utgör början och slutet på koordinationsbanan.

Stationer

Start/mål

Vimplar

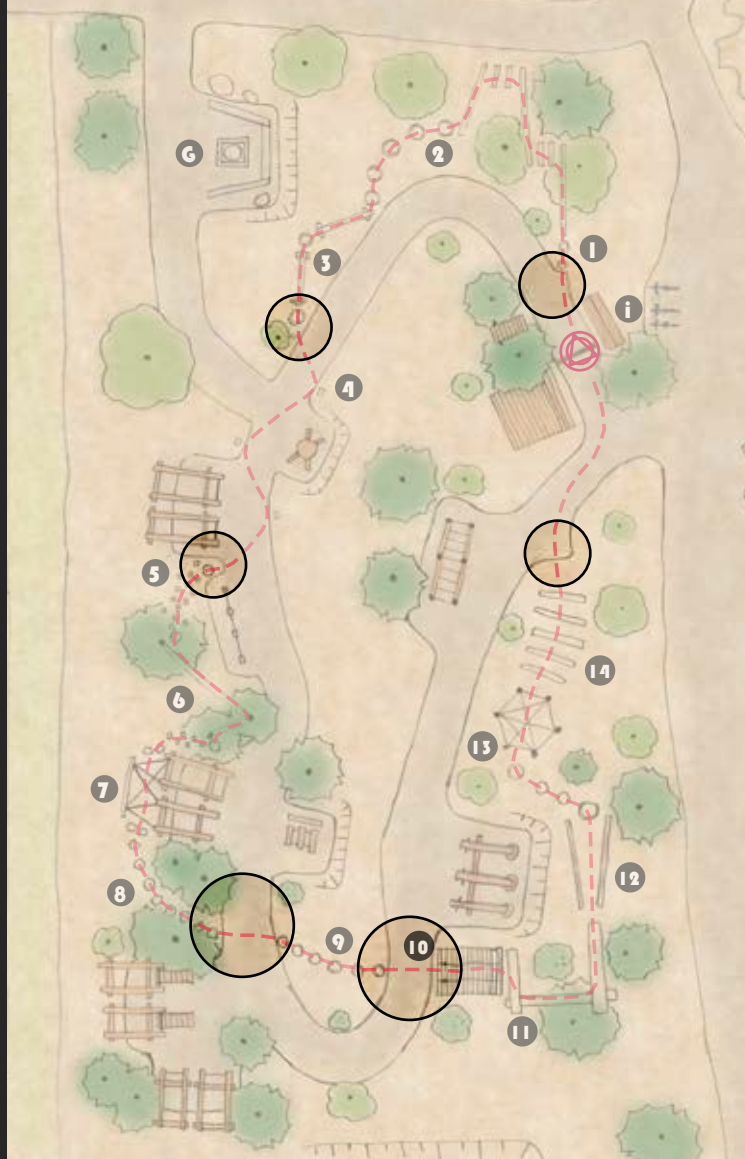
1. Balansgång
2. Vingliga stubbar
3. Balansstock
4. High-five-slalom
5. Stepping poles
6. Balansrep
7. Laserstrålar
8. Stepping stones
9. Stora stubbar
10. Väggen
11. Björkbalans
12. Snedbalans
13. Spindelnätet
14. Över-under

Guideline

Koordinationsbana

Åtta stycken vimplar leder utmanaren runt koordinationsbanan.

Vimplarna är placerade vid varje av- och påstigning från grusslingan.

Stationer

Start/mål

Vimplar

1. Balansgång
2. Vingliga stubbar
3. Balansstock
4. High-five-slalom
5. Stepping poles
6. Balansrep
7. Laserstrålar
8. Stepping stones
9. Stora stubbar
10. Väggen
11. Björkbalans
12. Snedbalans
13. Spindelnätet
14. Över-under

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

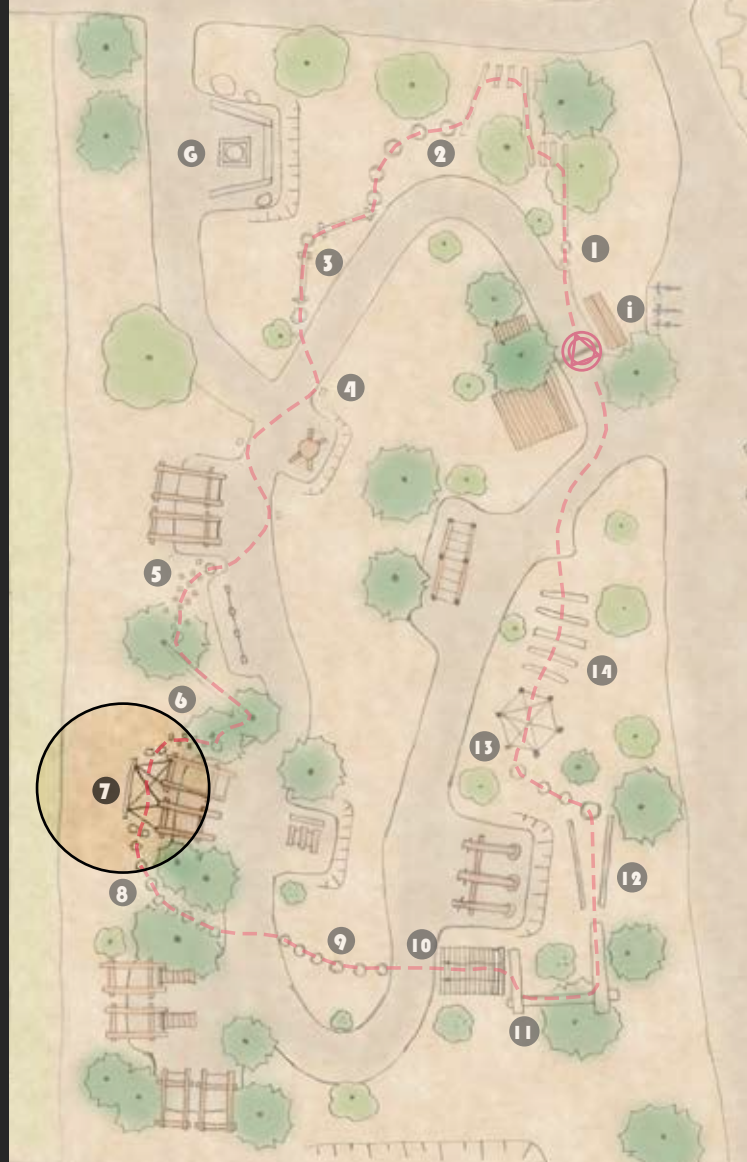
Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

1. Balansgång
2. Vingliga stubbar
3. Balansstock
4. High-five-slalom
5. Stepping poles
6. Balansrep
7. Laserstrålar
8. Stepping stones
9. Stora stubbar
10. Väggen
11. Björkbalans
12. Snedbalans
13. Spindelnätet
14. Över-under

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

1. Balansgång
2. Vingliga stubbar
3. Balansstock
4. High-five-slalom
5. Stepping poles
6. Balansrep
7. Laserstrålar
8. Stepping stones
9. Stora stubbar
10. Väggen
11. Björkbalans
12. Snedbalans
13. Spindelnätet
14. Över-under

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**

Guideline

Koordinationsbana

Stationer

Start/mål

Vimplar

- 1. Balansgång**
- 2. Vingliga stubbar**
- 3. Balansstock**
- 4. High-five-slalom**
- 5. Stepping poles**
- 6. Balansrep**
- 7. Laserstrålar**
- 8. Stepping stones**
- 9. Stora stubbar**
- 10. Väggen**
- 11. Björkbalans**
- 12. Snedbalans**
- 13. Spindelnätet**
- 14. Över-under**